

TÀI LIỆU BỒI DƯỠNG HỌC SINH GIỎI MÔN GDCD 9

CHƯƠNG TRÌNH GDPT 2018

TỔNG QUAN TÀI LIỆU

I. Tài liệu được xây dựng theo bài (10 bài)

II. Kết cấu mỗi bài có 2 phần:

PHẦN I: NỘI DUNG KIẾN THỨC BỒI DƯỠNG HSG THEO CÁC BÀI

1. Kiến thức cơ bản của bài cần nắm của bài học;

2: Gồm các câu hỏi và bài tập bồi dưỡng gắn với chủ đề bài học (Mỗi bài có nhiều câu hỏi và bài tập có đáp án và hướng dẫn giải)

PHẦN II: CÁC CÂU HỎI NGHỊ LUẬN XÃ HỘI CÓ ĐÁP ÁN

DEMO BÀI 1

BÀI 1. SỐNG CÓ LÝ TƯỞNG

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Khái niệm, ý nghĩa của việc sống có lí tưởng

- Sống có lí tưởng là xác định được mục đích cao đẹp và có kế hoạch, quyết tâm phấn đấu để đạt được mục đích nhằm đóng góp cho lợi ích của cộng đồng, quốc gia, nhân loại.

- Sống có lí tưởng giúp mỗi người có động lực phấn đấu hoàn thành mục tiêu của bản thân, góp phần xây dựng đất nước giàu mạnh, văn minh. Người sống có lí tưởng được xã hội công nhận, tôn trọng và tin tưởng.

2. Lí tưởng sống của thanh niên Việt Nam ngày nay

Lí tưởng sống của thanh niên Việt Nam hiện nay là phấn đấu vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội tích cực học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh nỗ lực rèn luyện sức khỏe học tập để trở thành người có năng lực, bản lĩnh và người công dân tốt, tích cực tham gia vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Học Sinh cần xác định được lí tưởng sống của bản thân và từng bước hiện thực hoá lí tưởng đó qua việc tích cực học tập lao động, rèn luyện sức khỏe, tham gia các hoạt động tập thể đóng góp cho sự phát triển của cộng đồng, dân tộc và nhân loại.

3. Trách nhiệm của học sinh

Để thực hiện nhiệm vụ của thanh niên Việt Nam ngày nay, HS phải có mục đích sống đúng đắn, có kế hoạch học tập, rèn luyện bản thân, có ý chí vượt qua những gian nan, thử thách để đạt được mục đích đó.

- HS Xác định mục đích sống: tích cực học tập, lao động, rèn luyện, tham gia các hoạt động xã hội để góp phần tích cực vào công cuộc xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

- HS có kế hoạch hành động:

+ Biết phấn đấu, vươn lên trong cuộc sống của mình, nỗ lực hết sức để mong muốn đạt được những thành tựu cho riêng mình.

+ Khi vấp ngã không chán nản, buông xuôi mà tìm cách đứng dậy sau vấp ngã để đi tiếp con đường mình đã chọn.

+ Biết yêu thương những người xung quanh, luôn muốn lan tỏa những thông điệp tích cực ra xã hội, làm cho xã hội này tốt đẹp hơn.

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG HSG:

Câu 1. Trong buổi diễn đàn của học sinh lớp 9 với chủ đề “Lí tưởng của thanh niên học sinh trong thời đại ngày nay” do Chi đoàn tổ chức đã nảy sinh quan điểm :

- Thanh niên học sinh phải nỗ lực học tập, rèn luyện, chuẩn bị hành trang để lập thân, lập nghiệp, góp phần xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thanh niên phải “Sống sao cho đến khi nhắm mắt xuôi tay không phải ân hận về nhũ năm tháng đã sống hoài, sống phí”.

(Lời Pa-ven trong tác phẩm Thép đã tôi thế đấy)

- Học sinh THCS đang ở tuổi ăn, tuổi chơi thì nên biết tranh thủ ăn chơi hưởng thụ. Còn việc học hành, làm việc, cống hiến là việc làm suốt đời.

a) Em tán thành quan điểm nào trong hai quan điểm trên? Vì sao?

b) Mơ ước của em về tương lai là gì? Em đã và sẽ làm gì để đạt tới ước đó?

Lời giải:

a) Em tán thành với quan điểm: Thanh niên học sinh phải nỗ lực học tập, rèn luyện, chuẩn bị hành trang để lập thân, lập nghiệp, góp phần

xây dựng và bảo vệ Tổ quốc. Thanh niên phải “Sống sao cho đến khi nhắm mắt xuôi tay không phải ân hận về những năm tháng đã sống hoàì, sống phí”.

Vì đây là một quan điểm hoàn toàn đúng đắn, thể hiện vì lí tưởng, hoài bão và ước mơ của người thanh niên trong thời đại mới.

- Việc cho rằng học sinh THCS là tuổi ăn, tuổi chơi nên tranh thủ ăn chơi, hưởng thụ, không lo học hành, làm việc, cống hiến là một quan điểm sai lầm.

Muốn có kiến thức để chuẩn bị hành trang bước vào đời phải học tập tốt, phấn đấu không ngừng ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường, nên ở cấp THCS không lo học hành thì không có kiến thức để tiếp tục học lên, hành trang bước vào đời nghèo nàn sẽ không thể lập thân, lập nghiệp được.

b) Ước mơ của em về tương lai mong muốn trở thành một kĩ sư về công nghệ thông tin giỏi.

Để đạt được ước mơ đó, em đã và sẽ cố gắng chăm chỉ học hành, có kế hoạch và phương pháp học tập tốt. Rèn luyện, tu dưỡng, phấn đấu không ngừng để đạt được ước mơ của mình.

Câu 2 : “*Cái quý nhất của con người là sự sống. Đời người chỉ sống có một lần. Phải sống sao cho khỏi xót xa ân hận vì những năm tháng đã sống hoàì sống phí...để khi nhắm mắt xuôi tay có thể nói rằng: Tất cả đời ta, tất cả sức ta, ta đã hiến dâng cho sự nghiệp cao đẹp nhất trên đời, sự nghiệp đấu tranh giải phóng loài người*”.

(Lời Pa-ven trong tác phẩm *Thép đã tôi thế đấy*)

Em hãy cho biết Lí tưởng sống là gì? Người có lí tưởng sống cao đẹp là người như thế nào? Em hãy nêu một vài ví dụ về tấm gương thanh niên Việt Nam sống có lý tưởng và phấn đấu cho lý tưởng đó ? Em học được những điều gì ở họ ?

Trả lời:

- Lí tưởng là mục đích cuộc sống mà mỗi người mong muốn đạt tới, có tác dụng định hướng cho các suy nghĩ, hành động, lối sống và cách ứng xử của con người.

+ Người có lí tưởng sống cao đẹp là người luôn suy nghĩ và hành động không mệt mỏi để thực hiện lí tưởng của dân tộc, của nhân loại, vì sự tiến bộ của bản thân và xã hội, luôn vươn tới sự hoàn thiện bản thân về mọi mặt, mong muốn cống hiến trí tuệ và sức lực cho sự nghiệp chung.

+ Lí tưởng cao đẹp của thanh niên ngày nay là phấn đấu thực hiện mục tiêu xây dựng nước Việt Nam độc lập, dân giàu, nớc mạnh, xã hội công bằng, dân chủ, văn minh. Trước mắt là thực hiện thắng lợi nhiệm vụ công nghiệp hoá, hiện đại hoá theo định hướng xã hội chủ nghĩa.

+ Thanh niên học sinh phải ra sức học tập, rèn luyện để có đủ tri thức, phẩm chất và năng lực cần thiết nhằm thực hiện lí tưởng sống đó.

- Nêu 1 vài tấm gương sống có lí tưởng cao đẹp. Trước đây những tấm gương về thanh niên có lí tưởng sống cao đẹp sẵn sàng hy sinh vì đất nước như: Lý Tự Trọng, Võ Thị Sáu, Nguyễn Văn Trỗi, Nguyễn Viết Xuân, Đặng Thị Thuỳ Trâm, Nguyễn Văn Thạc ...

- Hiện nay những thanh niên đã phấn đấu vì sự nghiệp xây dựng và bảo vệ tổ quốc như: Lê Thái Hoàng một học sinh năng động, sáng tạo trong học tập và đã mang lại nhiều thành tích xứng đáng; Lâm Xuân Nhật đạt thành tích trong lĩnh vực công nghệ thông tin., Ngô Bảo Châu (Đạt giải thưởng Toán học Fields), thể thao (Lê Quang Liêm, Nguyễn Ngọc Trường Sơn...)

- Em học tập được tinh thần yêu nước, xã thân vì độc lập dân tộc, năng động, sáng tạo, xác định đúng lí tưởng cho mình

Câu 3 :

a, Thế nào là người có lí tưởng sống cao đẹp? Lí tưởng sống cao đẹp của thanh niên ngày nay là gì? Em có mơ ước gì cho tương lai của bản thân? Em sẽ làm như thế nào để đạt được mơ ước đó?

b, Hãy nêu nhận xét về việc xác định lí tưởng sống của thanh niên hiện nay?

a. Nêu được các nội dung sau

- Người có lí tưởng sống cao đẹp là người luôn suy nghĩ và hành động không mệt mỏi để thực hiện lí tưởng của dân tộc, của nhân loại vì sự tiến bộ của bản thân và xã hội, luôn vươn tới sự hoàn thiện bản thân về mọi mặt, mong muốn cống hiến trí tuệ và sức lực cho sự nghiệp chung.

- Lí tưởng sống cao đẹp của thanh niên ngày nay là phấn đấu thực hiện mục tiêu xây dựng nước Việt Nam độc lập, dân giàu, nước mạnh, xã hội công bằng dân chủ, văn minh. Trước mắt là thực hiện thắng lợi nhiệm vụ công nghiệp hóa, hiện đại hóa theo định hướng xã hội chủ nghĩa.
- Thí sinh nêu được mơ ước về nghề nghiệp cho tương lai bản thân thể hiện là người sống có lí tưởng cao đẹp.
- Thí sinh nêu được biện pháp để đạt được mơ ước đó như: Ra sức học tập, rèn luyện để có đủ phẩm chất và năng lực cần thiết nhằm thực hiện mơ ước đó.

b) Nhận xét về việc xác định lí tưởng sống của thanh niên hiện nay:

- Hầu hết thanh niên ngày nay đều xác định được cho mình lí tưởng sống cao đẹp và phấn đấu không mệt mỏi để thực hiện lí tưởng sống đó.
- Tuy nhiên vẫn còn một bộ phận thanh niên sống thiếu lí tưởng hoặc xác định lí tưởng sống sai lệch dẫn đến các hành động tiêu cực như ăn chơi đua đòi hạc sa vào các tệ nạn xã hội.

Câu 4: *Hãy cho biết ý kiến của em trước hiện tượng lười học, lười rèn luyện thân thể, đua đòi ăn chơi của một số thanh niên hiện nay?*

- Lười học: Không có kiến thức về (văn hoá, khoa học kỹ thuật) sẽ không làm được gì, nhất là trong thời đại công nghiệp hoá hiện nay
- Lười rèn luyện thân thể: Sẽ dẫn đến tình trạng thân thể không khoẻ mạnh, nên dù cho có trình độ, kiến thức khoa học kỹ thuật cũng khó làm được việc.
- Đua đòi ăn chơi: Ông bà xưa có câu: “Chỉ biết ăn chơi mà không làm thì vàng chất bằng non có ngày cũng hết” (Hoặc những câu có ý nghĩa tương tự) Nếu mọi người đều chỉ biết đua đòi ăn chơi thì sẽ không có người xây dựng và bảo vệ đất nước, đất nước chúng ta sẽ đi về đâu.
- Nhận xét chung: Những thanh niên như thế sẽ đánh mất tương lai của mình và trở thành gánh nặng cho xã hội, góp phần đẩy lùi sự phát triển của đất nước.

Câu 5: *Phân tích cơ sở để xác định lý tưởng sống của mỗi người? Lý tưởng sống của thanh niên ngày nay là gì? Vì sao phải thực hiện lý tưởng đó?*

- Cơ sở để xác định lý tưởng sống của mỗi người:

+ Không có lẽ sống cá nhân đối lập với lý tưởng của cộng đồng, tách khỏi cộng đồng sẽ không có cơ hội, không có điều kiện để phát triển. Lý tưởng sống của mỗi cá nhân xuất phát từ quyền lợi chung của cộng đồng dân tộc. Sống trong một cộng đồng dân tộc phải dựa vào nhau, cùng thực hiện mục đích chung, nhiệm vụ chung thì mới có sức mạnh.

+ Xác định lý tưởng sống, căn cứ vào khả năng – điều kiện của mỗi cá nhân – nó không phải là ước mơ viễn vông mà nó là cái đích, mong muốn cuộc đời phải đạt được, nó định hướng cho toàn bộ cuộc sống, lao động, hoạt động cá nhân.

- Lý tưởng sống của thanh niên Việt Nam hiện nay là phấn đấu vì độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội tích cực học tập và làm theo tư tưởng đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh nỗ lực rèn luyện sức khoẻ học tập để trở thành người có năng lực, bản lĩnh và người công dân tốt, tích cực tham gia vào sự nghiệp đẩy mạnh công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Thực hiện lý tưởng đó để góp phần củng cố phát huy thành quả cách mạng giải phóng dân tộc mà biết bao thế hệ cha ông đã hy sinh mới giành được độc lập, thống nhất đất nước như ngày hôm nay. Đây không chỉ là lý tưởng của Đảng mà còn là ước mơ của mọi người dân Việt Nam yêu nước. Mọi người chỉ hạnh phúc thật sự trong một cộng đồng dân tộc như lý tưởng xã hội chủ nghĩa do Đảng ta khởi xướng và lãnh đạo

Câu 6. Từ quan điểm dưới đây, em hãy viết bài thuyết trình về ý nghĩa của việc sống có lý tưởng:

Lý tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lý tưởng thì không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống.

(Lev Nikolayevich Tolsoy)

Trả lời: (*) Bài thuyết trình tham khảo:

Trên biển cả, những con thuyền lênh đênh luôn cần một ngọn hải đăng để chỉ đường, để tìm đường về bến an toàn và hòa bình. Mỗi người trong chúng ta cũng cần một ngọn hải đăng riêng, đó chính là lý tưởng sống. Lý tưởng này sẽ là nguồn động viên mạnh mẽ, giúp chúng ta bay cao với những ước mơ và hướng dẫn chúng ta đến hạnh phúc trong cuộc sống. Đúng như Lev Nikolayevich Tolsoy - một nhà văn tài ba người Nga đã từng nói: "Lý tưởng là ngọn đèn chỉ đường. Không có lý

tưởng, không có phương hướng kiên định, mà không có phương hướng thì không có cuộc sống."

Lí tưởng sống chính là mục tiêu cao cả mà mỗi người trong chúng ta khao khát và mong muốn đạt được. Nó giống như ngọn đèn trong đêm tối, giúp chúng ta thấy rõ con đường và những điều quan trọng xung quanh. Nhưng lí tưởng không chỉ giới hạn ở việc chỉ định hướng đi, nó còn đồng thời là động lực mạnh mẽ, thúc đẩy chúng ta vượt qua khó khăn và gắn bó với mục tiêu cuộc đời.

Ví dụ, Bác Hồ, tượng đài của lí tưởng sống, đã sống với mục tiêu giải phóng dân tộc và độc lập quốc gia. Thậm chí trong những hoàn cảnh khó khăn, ông vẫn không bao giờ từ bỏ lí tưởng của mình. Đó là lí tưởng mang tính toàn cầu, nhưng lí tưởng không nhất thiết phải vô cùng lớn lao. Quan trọng hơn là ta phải sống với lí tưởng và theo đuổi nó một cách thành thật. Cuộc sống có ý nghĩa khi ta sống vì mọi người, và trong đó, mọi người cũng sẽ sống vì ta.

Ví dụ khác như thầy Nguyễn Ngọc Kí, người đã trải qua nhiều khó khăn nhưng không bao giờ từ bỏ. Thầy là tấm gương sống của sự tận hiến và cống hiến cho đời, dù có thể điểm danh với những khuyết điểm về sức khỏe. Điều quan trọng không phải là bạn đã đạt được mục tiêu lớn hay không, mà là bạn đã sống với lí tưởng và cống hiến mình cho điều bạn tin tưởng.

Trong cuộc sống, không phải ai cũng nhận ra giá trị của lí tưởng sống. Một số người sống vô tư, không chú trọng đến việc đặt mục tiêu và lí tưởng trong cuộc sống. Họ có thể lạc hướng và dễ bị cuốn vào những thứ trái với giá trị đạo đức và xã hội.

Tuy nhiên, chúng ta cần nhớ rằng lí tưởng sống không nhất thiết phải lớn lao và phức tạp. Một lí tưởng có thể đơn giản như việc trở thành một người cha hay người mẹ tốt, hay thậm chí là làm việc chăm chỉ để cống hiến cho gia đình. Quan trọng là ta phải có lí tưởng và theo đuổi nó một cách đầy kiên nhẫn và tận tâm. Lí tưởng sẽ là nguồn động viên giúp ta vượt qua khó khăn, giữ vững mục tiêu và đạt được thành công trong cuộc sống.

Cuối cùng, để trang bị cho cuộc hành trình của chúng ta, ta cần học hỏi và phát triển kiến thức và kỹ năng. Lý tưởng không đến từ hành động mù quáng, mà từ hiểu biết và sự phấn đấu không ngừng nghỉ. Hãy tận dụng kiến thức, học hỏi từ mọi nguồn, và luôn đặt mục tiêu cao cho bản thân để có thể cống hiến cho xã hội và làm cho cuộc sống thêm ý nghĩa.

Câu 7: Trong bức thư của Đại hội Đoàn toàn quốc lần thứ IX diễn ra tại thủ đô Hà Nội từ ngày 17- 21/12/ 2007 gửi thanh thiếu nhi cả nước có đoạn viết:

“...Đối với tuổi trẻ, thời cơ, vận hội đang tạo ra điều kiện cho từng người học tập, cống hiến, trưởng thành; khó khăn thách thức lại là môi trường cho mỗi người chúng ta rèn luyện ý chí, bản lĩnh để vươn lên tự khẳng định, tự hoàn thiện bản thân...”

Từ nhận định trên em hãy làm rõ trách nhiệm của thế hệ trẻ trong giai đoạn hiện nay.

Trong giai đoạn hiện nay tuổi trẻ đang đứng trước những thời cơ, thách thức:

Thời cơ: xu thế hội nhập..., sự phát triển kinh tế - chính trị xã hội của đất nước...

Thách thức: trình độ ngoại ngữ..., những cám dỗ..., sự cạnh tranh...,

Trách nhiệm:

Xác định lý tưởng sống đúng đắn, chủ động vượt qua mọi khó khăn, thách thức...

Tận dụng những thời cơ mà đất nước, xã hội đang tạo cho tất cả mỗi người đặc biệt là đối với thanh thiếu nhi...

Ra sức học tập văn hoá, khoa học kỹ thuật, tu dưỡng đạo đức, t t-
ởng chính trị...

Có lối sống lành mạnh, rèn luyện các kỹ năng, phát triển các năng lực, có ý thức rèn luyện sức khoẻ,

Tích cực tham gia các hoạt động chính trị – xã hội, lao động sản xuất, xây dựng nước ta thành một nước công nghiệp hoá, hiện đại hoá,

Liên hệ bản thân

Câu 8. Em hãy dựa vào câu nói sau để thuyết trình về lí tưởng sống của thanh niên và ý nghĩa của sống có lí tưởng đối với thanh niên Việt Nam hiện nay.

“Tuổi trẻ không có lí tưởng giống như buổi sáng không có Mặt Trời”.

(Vissarion Belinsky)

Trả lời:

(*) Bài viết tham khảo:

Lí tưởng sống là một phần quan trọng trong cuộc sống của mỗi con người. Nó giúp chúng ta định hướng và thực hiện mục tiêu của mình một cách tích cực và hiệu quả hơn. Có một lí tưởng sống cao đẹp sẽ giúp chúng ta có tinh thần và sức mạnh để vượt qua những khó khăn trong cuộc sống.

Đặc biệt, với giới trẻ hiện nay, lí tưởng sống càng cần thiết hơn bao giờ hết. Nó có tác động rất lớn đến suy nghĩ và hành động của các bạn trẻ. Mỗi người cần phải có cho mình một lí tưởng sống cao đẹp và cố gắng thực hiện hóa lí tưởng đó.

Lí tưởng sống có thể giúp chúng ta rèn luyện được những đức tính tốt đẹp, giúp chúng ta tránh xa những điều xấu và ác. Nó còn là động lực để con người vươn lên, tạo dựng cho mình những giá trị tốt đẹp. Lí tưởng sống còn mang lại nhiều lợi ích như giúp chúng ta tốt hơn, hướng đến những điều hay lẽ phải và mang con người đến gần nhau hơn.

Tuy nhiên, không phải ai cũng nhận thức được tầm quan trọng của việc sống có lí tưởng. Có rất nhiều bạn trẻ vẫn thờ ơ với tương lai và cuộc sống của mình, hoặc dựa dẫm quá nhiều vào bố mẹ. Điều này sẽ khiến cuộc sống trở nên nhàm chán và không có gì thú vị, dẫn đến suy nghĩ và hành vi tiêu cực. Vì vậy, chúng ta cần phải tìm ra lí tưởng sống của mình và cố gắng thực hiện nó.

Mỗi người học sinh cần phải có ước mơ, hoài bão và nỗ lực học tập để trau dồi bản thân và thực hiện được ước mơ của mình. Bên cạnh đó, chúng ta cần sống chan hòa, yêu thương mọi người, bỏ qua cái tôi cá nhân để hướng đến cái ta chung để cống hiến nhiều hơn cho xã hội. Mỗi ngày rèn luyện một ít sẽ khiến bản thân ngày càng hoàn thiện, phát triển tốt đẹp hơn. Hãy sống hết mình và hướng đến mục tiêu cao cả, rồi bạn sẽ thành công.

Sống trong cuộc đời này, thế giới đang không ngừng biến đổi, nếu bạn không có mục đích, có lí tưởng bạn sẽ sớm bị guồng quay xã hội đảo ngược. Hãy chọn cho bản thân một cuộc sống thật ý nghĩa, để những giọt mồ hôi, giọt máu của những thế hệ đã qua không đổ một cách vô ích. Và cuối cùng tôi muốn nhắn nhủ với các bạn rằng: “Tuổi trẻ không có lí tưởng giống như buổi sáng không có mặt trời.”

BÀI 2. KHOAN DUNG

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Khái niệm, biểu hiện và giá trị của khoan dung

- **Khái niệm:** Khoan dung là rộng lòng tha thứ.

- **Biểu hiện** của khoan dung là:

+ Tha thứ cho chính mình và người khác khi đã biết hối hận và sửa chữa lỗi lầm;

+ Lắng nghe và tôn trọng sự khác biệt của người khác, không cố chấp, hẹp hòi, định kiến.

- Một số biểu hiện chưa khoan dung:

+ Cằn nhằn, nhiếc móc lỗi sai của người khác khi họ phạm sai lầm.

+ Nhìn nhận, đánh giá các sự vật, hiện tượng theo định kiến và quan điểm cá nhân.

+ Tỏ thái độ kì thị, phân biệt vùng miền, dân tộc, tôn giáo,...

- **Giá trị của lòng khoan dung:**

+ Người có lòng khoan dung sẽ được mọi người yêu mến, tin cậy.

+ Người được tha thứ sẽ có cơ hội sửa chữa lỗi lầm để trở thành người tốt.

+ Nhờ có lòng khoan dung, mối quan hệ giữa người với người sẽ tốt đẹp hơn.

2. Thực hiện những việc làm thể hiện sự khoan dung trong cuộc sống

- Để trở thành người có lòng khoan dung, mỗi chúng ta đều cần:
- + Sống chân thành, rộng lượng;
- + Tôn trọng và chấp nhận cá tính, sở thích, thói quen của người khác;
- + Phê phán sự ích kỉ, hẹp hòi, thiếu khoan dung, độ lượng.

3. Liên hệ học sinh:

Trong cuộc sống, học sinh trung học cơ sở cần thể hiện lòng khoan dung với mọi người như sau: Biết yêu quý, chia sẻ giúp đỡ bạn bè và những người xung quanh, sống tình cảm, biết quan tâm tới mọi người, không bới móc khuyết điểm của người khác, không giận dỗi, trả thù, không cố ý chê bai bạn, sẵn sàng tha thứ cho những người có ý nhận lỗi và sửa sai,...

- Một số câu ca dao, tục ngữ nói về lòng khoan dung:

- (1) Đánh kẻ chạy đi không ai đánh người chạy lại
- (2) Đất có chỗ bồi chỗ lở, ngựa có con dở con hay
- (3) Bàn tay có ngón dài ngón ngắn
- (4) Khi bạn không tha thứ cho một ai đó, tức là bạn đang quay lưng lại với tương lai của mình. Khi bạn bao dung, điều đó có nghĩa bạn đang tiến về phía trước (Tyler Perry)
- (5) Sự khoan dung là sợi dây xích vàng gắn kết xã hội lại với nhau. (William Blake)

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1. Tình huống. Bố mẹ giao cho V nhiệm vụ dọn dẹp nhà cửa mỗi ngày nhưng V thường xuyên mãi chơi quên việc. Dù bố mẹ đã nhắc nhiều lần nhưng V vẫn không thay đổi. Một lần, có khách đến chơi nhà, V chợt nhận thấy bố mẹ rất ngượng với khách khi nhà cửa bừa bộn.

Nếu em là bố mẹ của V, em sẽ ứng xử như thế nào?

Nếu là bố mẹ của V, em sẽ:

- + Đợi khi khách ra về; sau đó cùng trao đổi, tâm sự với V.
- + Trong quá trình trao đổi, em luôn thể hiện thái độ: nhẹ nhàng, cởi mở và rộng lượng, sẵn sàng tha thứ khi V nhận thức được lỗi sai và quyết tâm thay đổi.

Câu 2. Tình huống . Gia đình bà A luôn không tuân thủ các quy định chung của tập thể, hay to tiếng với mọi người trong khu phố. Mặc dù, tổ trưởng dân phố đã nhắc nhở nhiều lần nhưng gia đình bà A vẫn không thay đổi. Qua thời gian, bà A nhận thấy hàng xóm lạnh nhạt, xa lánh thì cảm thấy ngượng ngùng và hối lỗi. Trong cuộc họp của tổ dân phố, bà A đã có lời xin lỗi với bà con tổ dân phố và hứa sẽ sửa đổi.

Nếu em là hàng xóm của bà A, em sẽ ứng xử như thế nào?

Nếu là hàng xóm của bà A, em sẽ:

- + Chấp nhận lời xin lỗi của bà A; đồng thời khuyên nhủ các gia đình khác trong tổ dân phố bỏ qua những thiếu sót của gia đình bà A trong thời gian qua.
- + Thường xuyên động viên và giúp đỡ, hướng dẫn gia đình bà A thực hiện đúng các quy định chung của tổ dân phố.

Câu 3. Tình huống: Tan học, Trung vừa lấy được xe đạp ra và lên xe chuẩn bị đi thì một bạn gái đi xe đạp không hiểu vì sao xô vào Trung làm Trung bị ngã, xe đổ, cặp sách của Trung văng ra, chiếc áo trắng vấy bẩn. Nếu em là Trung, trong tình huống đó, em sẽ làm gì ?

Trả lời:

Em phải tìm hiểu nguyên nhân do vô tình hay cố ý bạn gái đó đã làm em bị ngã

- + Nếu bạn vô tình và biết xin lỗi em, em sẽ tha thứ cho bạn.
- + Nếu bạn cố ý, em sẽ phân tích giải thích cho bạn thấy tác hại của việc làm đó. Nếu bạn nhận ra lỗi lầm em sẽ bỏ qua, tha thứ cho bạn.

Câu 4. Tình huống: Nhà cô Mão ở tầng 2, cô Thanh ở tầng 1 trong cùng ngôi nhà tập thể. Nhà cô Mão xây dựng trái phép làm ảnh hưởng đến nhà cô Thanh và buộc cô Thanh phải nhờ cơ quan chức năng can thiệp. Từ đó, cô Mão thù ghét, nói xấu cô Thanh. Dù vậy, khi cô Mão bị ốm, cô Thanh vẫn mua quà đến thăm cô Mão.

Em có nhận xét gì về tình huống trên?

Lời giải:

- Trong tình huống trên, cô Mão là người ích kỉ, nhỏ nhen. Mặc dù cô Mão đã xây dựng nhà trái phép, gây ảnh hưởng đến nhà cô Thanh, cô Mão không biết nhận lỗi mà còn tỏ ra thù ghét, nói xấu.
- Ngược lại cô Thanh lại là người biết khoan dung, tha thứ. Dù bị nhà cô Mão làm ảnh hưởng, bị cô Mão thù ghét, nói xấu nhưng cô Thanh không căm giận hay có thái độ thù hằn gì cả. Đến khi cô Mão ốm, cô Thanh còn chăm sóc, mua quà đến thăm.

Câu 5. Có ý kiến cho rằng: “Sức mạnh của lòng nhân ái và bao dung có thể cảm hóa được lỗi lầm của con người”. Từ những hiểu biết của em về khoan dung, em hãy thuyết trình về ý kiến trên và lấy ví dụ thực tế để chứng minh.

Trả lời: (*) Bài viết tham khảo:

Trong cuộc sống, trước những khó khăn thử thách hay cám dỗ, con người dễ dàng phạm phải những sai lầm. Nếu không biết bỏ qua, vị tha thì mối quan hệ giữa người với người sẽ chỉ là những toan tính nhỏ nhen và tràn ngập sự thù hận. Ngược lại, khi biết độ lượng, bao dung, con người sẽ dễ dàng thấu hiểu và sống tốt hơn. Đó cũng chính là sức mạnh của lòng khoan dung.

Lòng khoan dung là một trong những đức tính cao quý và tốt đẹp của con người, thể hiện qua việc biết thấu hiểu, đồng cảm từ đó tha thứ, bỏ qua cho những lỗi lầm của người khác. Đồng thời, biết chấp nhận những điểm yếu, khiếm khuyết và giúp họ khắc phục những sai lầm. Lòng khoan dung luôn đối lập với lối sống của những con người nhỏ nhen, ích kỉ, không biết thấu hiểu và bụng dạ hẹp hòi. Lòng khoan dung là một trong số những đức tính tốt đẹp, là biểu hiện của lối sống đẹp, vị tha, vì người khác.

Từ xưa đến nay, đây cũng là một trong những phẩm chất tốt đẹp của dân tộc ta, và hiện nay, nó cũng được phát huy qua những hành động cụ thể, thiết thực như sẵn sàng bỏ qua lỗi lầm cho người khác khi họ gây ra những tổn thương, mất mát,... Đó là những người mẹ vĩ đại giàu lòng vị tha trước những sai lầm, đó là những thầy cô giáo truyền đạt kiến thức nhưng đồng thời cũng rèn luyện phẩm chất, năng lực cho học sinh,... Chính sự vị tha, tha thứ cho những lỗi lầm của người khác sẽ khiến mối quan hệ giữa người với người trở nên tốt đẹp hơn. Bởi khi mở rộng lòng mình chấp nhận những lời xin lỗi, biết thấu hiểu cho những sai lầm của

người khác, con người sẽ xóa nhòa ranh giới của sự thù hận, ghét bỏ, quên đi những mất mát, thiệt thòi của bản thân.

Câu 6: Từ câu danh ngôn dưới đây, em hãy viết một đoạn văn về tác hại của sự thiếu khoan dung trong cuộc sống:

Không khoan dung cũng là một hình thức bạo lực và là trở ngại cho sự phát triển của một tinh thần dân chủ thực sự.

(Mahatma Gandhi)

Trả lời: (*) Đoạn văn tham khảo:

Sự thiếu khoan dung trong cuộc sống đồng nghĩa với việc thiếu sự thông cảm và không sẵn lòng chấp nhận sự khác biệt của người khác; không tha thứ cho lỗi lầm chủ chính bản thân mình và người khác. Tác hại của sự thiếu khoan dung có thể lan rộng từ mức độ cá nhân đến cả xã hội.

Ở mức độ cá nhân, khi thiếu khoan dung, con người dễ rơi vào tư duy cứng nhắc, không linh hoạt và ít độc lập tư duy. Họ có thể cảm thấy không thoải mái khi phải đối mặt với những ý kiến, giá trị và quan điểm khác biệt, điều này ảnh hưởng đến khả năng hòa nhập và xây dựng mối quan hệ với người khác.

Tại cấp độ xã hội, sự thiếu khoan dung có thể dẫn đến mâu thuẫn, phân hóa và xung đột. Khi mỗi người đề cao giá trị của bản thân mình mà không chấp nhận sự đa dạng của cộng đồng, xã hội dễ bị chia rẽ thành những nhóm nhỏ, mỗi nhóm tự tạo ra một lãnh thổ và quy tắc của riêng mình. Điều này làm suy yếu sự đoàn kết và tương tác xã hội tích cực, góp phần vào sự phân li của xã hội.

Ngoài ra, sự thiếu khoan dung cũng ảnh hưởng tiêu cực đến sức khỏe tinh thần và cảm xúc cá nhân. Khi không được chấp nhận và tôn trọng, một người có thể cảm thấy bị cô lập, không được công nhận và yêu thương, dẫn đến cảm giác tự ti, lo lắng và căng thẳng.

Trong tổng thể, sự thiếu khoan dung không chỉ gây hại cho cá nhân mà còn ảnh hưởng tiêu cực đến mối quan hệ và sự phát triển của xã hội. Để xây dựng một cộng đồng hài hòa và thịnh vượng, việc khuyến khích sự khoan dung và tôn trọng sự đa dạng là điều cần thiết.

Câu 7. Em hãy đọc câu nói sau và xây dựng bài thuyết trình về giá trị

của lòng khoan dung

*Sự tha thứ không thể làm thay đổi quá khứ,
nhưng nó có thể mở rộng tương lai.*

(Paul Boese)

Trả lời:

(*) Bài viết tham khảo:

Trong cuộc sống mỗi con người, chắc không có ai là chưa từng mắc lỗi. Điều chúng ta cần làm là biết nhận lỗi và sửa lỗi. Tuy nhiên, chỉ bản thân chúng ta cố gắng là chưa đủ, mà cần có sự cảm thông của những người xung quanh. Hay bản thân chúng ta cũng cần có cái nhìn tích cực hơn đối với những người mắc lỗi mà cố gắng sửa lỗi. Hãy biết khoan dung.

Cụm từ “lòng khoan dung” vô cùng dễ hiểu, nhưng vẫn có nhiều người phớt lờ đi nó bởi họ không có lòng khoan dung. Khoan dung là sự rộng lòng tha thứ cho người có lỗi lầm. Tuy nhiên, nếu nói “lòng khoan dung” thì bạn nên hiểu rộng hơn đó là bao dung, vị tha, biết đùm bọc, che chở, thậm chí hi sinh lợi ích cá nhân cho một điều gì đó xứng đáng. Đây là một đức tính tốt đẹp của con người.

Câu hỏi được đặt ra là tại sao chúng ta cần phải có “lòng khoan dung”? Vì nó giúp chúng ta cư xử đúng mực trong cuộc sống, cho ta biết phải quan tâm đến người khác, biết độ lượng, tha thứ cho những việc làm sai trái, giúp ta hiểu hơn những cái đúng, cái sai, những gì nên tha thứ. Giống như Bác Hồ, khi thấy các anh bộ đội làm sai điều gì chỉ khuyên nhủ, nhắc nhở chứ không la mắng. Chúng ta thấy đó, lòng khoan dung chính là tài sản lớn nhất mà con người cần phải có.

Lòng khoan dung có những biểu hiện rất cụ thể và chúng ta rất dễ thấy, đó là sự giúp đỡ, quan tâm người khác, đến người làm sai thì biết tha thứ, khuyên dạy điều đúng đắn. Khi ta biết khoan dung, ta sẽ được sự tôn trọng của người khác, yêu mến, quý trọng của mọi người xung quanh. Mặt khác, lòng khoan dung sẽ là một yếu tố quan trọng đem lại sự bình yên, hòa thuận, hạnh phúc cho xã hội và gia đình. Khi thể hiện lòng khoan dung với người khác thì tâm hồn ta cảm thấy thanh thản,

nhẹ nhàng vì đã làm được một điều có ý nghĩa của phẩm chất nhân ái, vì như thế là không phạm vào sự nhỏ nhen, hẹp hòi, trái với phẩm chất quý giá của con người.

Bạn hãy luôn nhớ rằng, bất cứ khi nào bạn khoan dung cho người khác là bạn đang rộng mở một đường về cho chính họ. Lòng khoan dung sẽ cảm hoá được lỗi lầm, là động lực thúc đẩy, khuyến khích họ nhận ra sai lầm và sửa chữa. Chỉ cần một ánh mắt thiện cảm thôi cũng đủ cho những người từng là tù nhân cảm thấy được đón nhận, sống có ý nghĩa hơn, chỉ cần một nụ cười khuyến khích cũng đủ để những thanh niên vừa ra trại thấy mình không bị bỏ rơi, lạc lõng...

Thái độ thờ ơ lạnh nhạt của một số thanh niên hiện nay đối với những người đã từng phạm sai lầm - giờ đang mang trong mình căn bệnh thế kỷ, mòn mỏi sống trong sự ghẻ lạnh của không ít người. Chính sự thờ ơ, lạnh nhạt, chính lòng ích kỷ thiếu khoan dung ấy đang gián tiếp tiếp tay cho tội ác lan rộng. Như thế là đúng sao? là văn minh, tiến bộ sao? Vì thế, những thái độ như vậy, cần mạnh tay phê phán, lên án.

Chắc hẳn chúng ta vẫn còn nhớ câu nói của Nam Cao: “Kẻ mạnh không phải là kẻ giẫm lên vai kẻ khác để thoả mãn lòng ích kỷ. Kẻ mạnh chính là kẻ giúp đỡ kẻ khác trên đôi vai của chính mình”. Có thể coi đây là một định nghĩa khác cụ thể hơn về khoan dung. Khoan dung biểu hiện trong cách bạn đối xử với người khác, đặc biệt là người yếu thế. Bạn sinh ra có một hình hài hoàn thiện, bạn đã là “kẻ mạnh” so với những người khiếm khuyết cơ thể. Hãy thương yêu, bao bọc lấy họ giống như cách mà Thị Nở đã đến và yêu thương mảnh hồn tàn tạ, méo mó Chí Phèo. Đôi khi, một vài yêu thương nhỏ bé lại có khả năng cứu rỗi một đời người. Như vậy, lòng khoan dung đem lại cho chúng ta nhiều điều tốt đẹp trong cuộc sống. Nó giúp ta sống hòa đồng, thiện chí với mọi người hơn. Khoan dung sẽ tiếp thêm sức mạnh cho người khác, thúc đẩy tinh thần đoàn kết, giúp đỡ lẫn nhau.

Mặt khác, chúng ta cần biết rằng khoan dung không đồng nghĩa với bao che, khoan dung mù quáng. Giúp bạn bè giấu đi lỗi lầm không phải là điều tốt. Làm như thế, có thể khiến bạn mình tránh khỏi phải chịu trách nhiệm lần này, nhưng đâu thể che giấu cho nhau được mãi. Chỉ ra cho bạn điểm sai, để sửa sai, ấy mới là giúp bạn. Có những người giúp bạn làm bài tập, để bạn được điểm cao khi cô kiểm tra vở, nhưng lần sau, nếu cô gọi lên bảng làm bài, thì người ấy làm sao làm hộ bạn

mình được nữa. Điều cần làm là phải giúp bạn hiểu bài và tự mình làm được bài, thế mới là giúp bạn.

Chúng ta cần phải tạo cho bản thân một lòng khoan dung vừa đủ, để xã hội này tốt đẹp hơn và mối quan hệ giữa mỗi người cũng ngày càng bền chặt thì lòng khoan dung là điều cần thiết mà chúng ta cần phải rèn luyện hằng ngày. Tha thứ cho nhau, tha thứ cho bản thân mình sẽ giúp cuộc sống này tràn ngập tình yêu thương.

BÀI 3. TÍCH CỰC THAM GIA CÁC HOẠT ĐỘNG CỘNG ĐỒNG

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

- Hoạt động cộng đồng là những hoạt động được tổ chức bởi các cá nhân, tập thể nhằm mang lại lợi ích chung cho cộng đồng.
- Một số hoạt động cộng đồng tiêu biểu: thiện nguyện, từ thiện, nhân đạo, bảo vệ môi trường, cảnh quan, phòng chống tệ nạn xã hội....
- Ý nghĩa của việc tham gia các hoạt động cộng đồng.
 - + Đối với cá nhân: giúp mở rộng tầm hiểu biết, rèn luyện kỹ năng; có tinh thần trách nhiệm đóng góp công sức và trí tuệ của mình vào công việc chung của tập thể, xã hội; nâng cao giá trị của bản thân và được mọi người yêu mến;...
 - + Đối với cộng đồng: phát huy sức mạnh của các lực lượng xã hội; tạo ra sự kết nối các thành viên trong cộng đồng; xây dựng mối quan hệ đoàn kết, nhân ái, lan toả những giá trị tích cực; góp phần xây dựng đất nước văn minh, giàu mạnh.
- Học sinh cần chủ động, tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng do nhà trường, địa phương tổ chức. Tích cực vận động người thân, bạn bè cùng tham gia; lên án, phê phán những biểu hiện thờ ơ, thiếu trách nhiệm với các hoạt động cộng đồng.

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1. Tình huống: Chủ nhật, T cùng bố mẹ tham gia nhóm từ thiện do Hội Chữ thập đỏ xã tổ chức, nấu những nồi cháo để tặng những bệnh nhân nghèo đang điều trị tại các bệnh viện đóng trên địa bàn. Mẹ nhắc

em gái T (đang học lớp 7) cùng tham gia nhưng em từ chối vì muốn được nghỉ ngơi, vui chơi sau một tuần học tập

Em có nhận xét gì về thái độ của em gái T? Hãy đưa ra lời khuyên cho em gái T

- Em gái T có thái độ hời hợt, chưa tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng.

- Lời khuyên dành cho em gái T: Sống vì cộng đồng, làm việc tốt cũng giúp chúng ta học hỏi, tiếp thu thêm nhiều tri thức mới, nó vừa giúp chúng ta kết nối với các thành viên trong gia đình, vừa giúp xây dựng lòng nhân ái, lan toả giá trị tích cực trong cộng đồng

Câu 2. Thông tin. Hội Chữ thập đỏ Việt Nam là tổ chức nhân đạo chuyên nghiệp lớn nhất, có uy tín và ảnh hưởng sâu rộng ở Việt Nam, thu hút sự tham gia của đông đảo cán bộ, hội viên, tình nguyện viên, thanh thiếu niên chữ thập đỏ và các tầng lớp nhân dân. Theo Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XI của Hội Chữ thập đỏ Việt Nam, trong nhiệm kỳ 2017 - 2022, kết quả các mặt hoạt động của Hội đã thiết thực trợ giúp gần 90 triệu lượt người có hoàn cảnh khó khăn, những người bị tổn thương, mang ý nghĩa giáo dục và nhân văn sâu sắc, góp phần thực hiện chính sách an sinh xã hội của Đảng, Nhà nước, lan toả các giá trị nhân đạo trong xã hội.

a. Em hãy cho biết những hoạt động nào được nhắc đến ở thông tin trên. Hoạt động đó do những chủ thể nào thực hiện?

b. Theo em, các hoạt động đó có điểm gì chung? Em hiểu thế nào là hoạt động cộng đồng?

c. Từ thông tin trên, em hãy giải thích sự cần thiết phải tham gia hoạt động cộng đồng.

a. Những hoạt động:

- Khám bệnh, cấp thuốc miễn phí cho người có hoàn cảnh khó khăn
- Trao tặng nhà chữ thập đỏ
- Trao quà Tết cho người nghèo và nạn nhân chất độc màu da cam
- Vận động hiến máu tình nguyện

==> Hoạt động đó do: Hội Chữ thập đỏ Việt Nam thực hiện

b. Các hoạt động trên đều nhằm mục đích hướng đến cộng đồng, đem lại lợi ích, giá trị tốt đẹp cho cộng đồng nói chung

Hoạt động cộng đồng là những hoạt động được tổ chức bởi các cá nhân, tập thể với mục tiêu mang lại lợi ích chung cho cộng đồng.

c. Sự cần thiết phải tham gia hoạt động cộng đồng

- Đối với cộng đồng:

+ Phát huy các truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc

+ Tăng cường sức mạnh của các lực lượng trong cộng đồng

+ Góp phần cải thiện điều kiện sống của cộng đồng và thúc đẩy sự phát triển toàn diện của xã hội

- Đối với cá nhân:

+ Tạo ra cơ hội cho mỗi cá nhân được giao lưu, học hỏi, rèn luyện các kỹ năng, mở rộng hiểu biết về mọi mặt

+ Nâng cao giá trị của bản thân và được mọi người yêu mến

Câu 3: Có ý kiến cho rằng, hiện nay, bên cạnh những học sinh, thanh niên có tấm lòng nhân ái thì vẫn còn những cá nhân sống ích kỉ, ham chơi, chỉ biết hưởng thụ, thờ ơ, thiếu trách nhiệm với cộng đồng.

Em hãy nêu quan điểm của mình về ý kiến trên. Hãy lấy ví dụ chứng minh cho quan điểm đó.

Trả lời:

- **Đồng tình với ý kiến:** hiện nay, bên cạnh những học sinh, thanh niên có tấm lòng nhân ái thì vẫn còn những cá nhân sống ích kỉ, ham chơi, chỉ biết hưởng thụ, thờ ơ, thiếu trách nhiệm với cộng đồng.

- **Chứng minh:** một số hành vi thể hiện lối sống ích kỉ, cá nhân, thiếu trách nhiệm với cộng đồng:

+ Thiếu tích cực khi tham gia các hoạt động cộng đồng do nhà trường, địa phương, ... tổ chức.

+ Xả rác bừa bãi; không tiết kiệm điện, nước, thức ăn, ...

+ Thờ ơ, vô cảm trước hành vi bạo lực học đường, ...

Lời giải chi tiết:

Hiện nay, trong xã hội phát triển không ngừng, cùng với sự bùng nổ của công nghệ và những tiện ích hiện đại, có một ý kiến cho rằng: "Bên cạnh những học sinh, thanh niên có tấm lòng nhân ái thì vẫn còn những cá

nhân sống ích kỷ, ham chơi, chỉ biết hưởng thụ, thờ ơ, thiếu trách nhiệm với cộng đồng". Quan điểm này phản ánh một thực trạng đa chiều của thế hệ trẻ hiện nay, và chúng ta cần phân tích kỹ lưỡng để hiểu rõ hơn về vấn đề này.

Trước hết, không thể phủ nhận rằng có rất nhiều học sinh và thanh niên hiện nay sở hữu tấm lòng nhân ái, luôn sẵn sàng giúp đỡ người khác và đóng góp cho cộng đồng. Những bạn trẻ này thường xuyên tham gia vào các hoạt động từ thiện, tình nguyện, góp phần không nhỏ vào việc xây dựng một xã hội tốt đẹp hơn. Chúng ta có thể thấy rõ điều này qua các chiến dịch quyên góp sách vở, quần áo cho trẻ em nghèo ở vùng sâu, vùng xa, hay những buổi tình nguyện dọn dẹp môi trường, thăm hỏi và tặng quà cho các cụ già neo đơn, trẻ em mồ côi. Những hành động này không chỉ thể hiện lòng nhân ái, mà còn giúp các bạn trẻ rèn luyện kỹ năng sống, tinh thần trách nhiệm và sự đồng cảm với những hoàn cảnh khó khăn.

Tuy nhiên, bên cạnh đó, vẫn tồn tại một bộ phận thanh niên sống ích kỷ, chỉ biết đến bản thân mình, ham chơi và thờ ơ với các vấn đề của cộng đồng. Những cá nhân này thường tập trung vào việc hưởng thụ cá nhân, dành nhiều thời gian cho các hoạt động giải trí như chơi game, lướt mạng xã hội, tụ tập bạn bè mà quên đi trách nhiệm của mình đối với xã hội. Họ thường biện minh rằng những việc như tham gia từ thiện, tình nguyện là không cần thiết hoặc không liên quan đến họ. Điều này dẫn đến một sự thờ ơ, thiếu trách nhiệm với các vấn đề chung của xã hội, làm giảm đi sức mạnh đoàn kết và sự phát triển bền vững của cộng đồng.

Ví dụ, tại nhiều trường học, chúng ta dễ dàng nhận thấy có những học sinh rất nhiệt tình tham gia vào các hoạt động xã hội. Họ không ngại khó khăn, dành thời gian rảnh để giúp đỡ những người kém may mắn hơn mình. Trái lại, cũng có những học sinh thường xuyên bỏ học để chơi game hoặc tụ tập bạn bè, lãng phí thời gian và tiền bạc vào những thú vui vô bổ. Những cá nhân này không chỉ ảnh hưởng xấu đến bản thân mà còn gây ra những tác động tiêu cực đến môi trường học đường và xã hội.

Để giải quyết tình trạng này, chúng ta cần có những biện pháp giáo dục, định hướng rõ ràng cho thanh niên. Các trường học và gia đình cần khuyến khích và tạo điều kiện để học sinh tham gia vào các hoạt động xã hội, giúp họ hiểu rõ hơn về giá trị của việc đóng góp cho cộng đồng. Đồng thời, cần có những hình thức phê phán và giáo dục mạnh mẽ đối

với những hành vi sống ích kỷ, chỉ biết hưởng thụ, nhằm thay đổi nhận thức và hành động của những cá nhân này.

Có thể thấy, quan điểm cho rằng hiện nay có cả những thanh niên sống nhân ái và những người sống ích kỷ là hoàn toàn chính xác. Chúng ta cần nhận thức rõ ràng về hai mặt này của vấn đề và cùng nhau xây dựng những giải pháp hiệu quả để phát huy tấm lòng nhân ái, đồng thời hạn chế và giáo dục những hành vi thiếu trách nhiệm với cộng đồng. Chỉ khi đó, xã hội mới có thể phát triển bền vững và hài hòa, mỗi cá nhân mới thực sự đóng góp được vào sự tiến bộ chung.

Câu 4: Em hãy dựa vào câu ca dao dưới đây để chia sẻ về sự cần thiết và trách nhiệm tham gia hoạt động cộng đồng:

*“Nhiều điều phủ lấy giá gương
Người trong một nước phải thương nhau cùng”.*

Trả lời:

(*) Bài biết tham khảo:

“Nhiều điều phủ lấy giá gương/ Người trong một nước phải thương nhau cùng” - câu ca dao đó vẫn luôn vang vọng như một lời nhắc nhở mỗi chúng ta hãy sống trách nhiệm với cộng đồng và xã hội.

Xã hội hiện đại khiến cho con người trở nên vì chính mình nhiều hơn mà bỏ qua ý thức cộng đồng. Vậy ý thức cộng đồng phải hiểu chính xác là gì? Trước tiên, chúng ta phải hiểu được khái niệm ý thức. Ý thức vốn là một phạm trù triết học khá trừu tượng và khó hiểu. Nhưng hiểu một cách đơn giản, ý thức là sự nhận thức trực tiếp, tức thời về hoạt động tâm lý của bản thân; sự nhận thức rõ ràng về việc mình đang làm, đang nghĩ. Có hai loại ý thức là ý thức cá nhân và ý thức cộng đồng. Ý thức cá nhân thiên về những suy nghĩ của riêng từng người, phân biệt giữa người này với người khác. Còn ý thức cộng đồng là phần nhận thức về các giá trị chung, theo chuẩn mực đạo đức, mà mọi người có trách nhiệm tuân thủ, hướng đến một xã hội văn minh tốt đẹp. Ý thức cộng đồng chính là thước đo đánh giá đạo đức, phẩm chất của một con người. Người có ý thức cộng đồng cao sẽ gây được thiện cảm cho những người xung quanh thông qua những hành động đẹp, từ đó có được lòng tin và niềm yêu thương của mọi người.

Một người sống có ích cần có những biểu hiện qua hành động cụ thể. Đầu tiên, người đó cần biết tuân thủ những quy định của các cơ quan tổ chức hay hiến pháp pháp luật của nhà nước thì họ đang ý thức được

trách nhiệm với cộng đồng mình đang sống. Với những người xung quanh, chúng ta cần có sự tôn trọng và yêu thương chân thành. Với môi trường tự nhiên cũng cần phải có trách nhiệm bảo vệ và giữ gìn. Tất cả những hành động và việc làm của người có ý thức đều sẽ hướng đến lợi ích chung của cả cộng đồng.

Hiện nay, có một thực trạng đáng buồn là nhiều người sống không có trách nhiệm với cộng đồng. Nhiều hành vi như buôn bán động vật hoang dã hay buôn bán trẻ em và phụ nữ. Đến việc phá hoại rừng, xả thải ra các con sông khiến môi trường bị ô nhiễm. Hay hành vi của nhóm nam thanh niên chưa đủ mười tám tuổi ở Hà Nội tổ chức đua xe máy. Những việc làm trên đã làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền con người, môi trường sống tự nhiên và an toàn giao thông. Đó chỉ là một trong số ít những việc làm thiếu ý thức mà thôi. Nhưng bên cạnh đó cũng có vô số những hành động đẹp. Chắc hẳn chúng ta không thể quên được hình ảnh các chiến sĩ bộ đội phải lập trại ngủ ngoài rừng để canh phòng biên giới trong những ngày dịch bệnh Covid - 19 đang diễn biến phức tạp. Hay hình ảnh sinh hoạt hàng ngày của nhiều người trong khu cách ly được đăng tải trên mạng với thông điệp: “Cách ly không đáng sợ như chúng ta vẫn nghĩ”, với hy vọng người dân hãy tự giác cách ly khi cần thiết. Đó chính là tinh thần một người vì mọi người, thể hiện ý thức cộng đồng cao.

Đối với một học sinh cuối cấp như tôi, trách nhiệm lớn nhất lúc này phải làm là cố gắng học tập thật tốt để hoàn thành xuất sắc kì thi sắp tới. Cũng như tích cực tham gia các hoạt động chung có ý nghĩa với cộng đồng. Tôi hy vọng rằng trong tương lai mình sẽ trở thành một người có ích cho xã hội.

Quả thật, đúng như lời bài hát “Đề gió cuốn đi”, mỗi người cần có một tấm lòng rộng mở, sống có ý thức và trách nhiệm hơn với xã hội. Chỉ như vậy, bản thân mới trở nên tốt đẹp và hạnh phúc hơn.

Câu 5. Em hãy viết bài tuyên truyền về chương trình “Giờ Trái Đất” để vận động mọi người cùng tham gia hưởng ứng.

Trả lời:(*) Bài viết tham khảo:

Ngày nay khi xã hội ngày càng phát triển, con người ngày càng có nhiều nhu cầu sử dụng năng lượng hơn, vì vậy việc áp dụng giờ trái đất là việc cực kỳ quan trọng.

Giờ trái đất là ngày cả thế giới tắt tất cả các thiết bị điện để tiết kiệm năng lượng cho quốc gia, đây là ngày được cả thế giới áp dụng, nhất là

trong việc sử dụng năng lượng điện. Giờ trái đất từ xưa đến nay luôn được tất cả mọi người coi trọng và áp dụng. Đây là một việc làm quan trọng trong việc giữ gìn và bảo vệ nguồn năng lượng quốc gia. Giờ trái đất có vai trò gì trong cuộc sống hiện nay?

Giờ trái đất có vai trò giúp làm giảm nguồn năng lượng tiêu hao của quốc gia, giảm chi phí tiêu thụ năng lượng, hạn chế đến mức tối đa việc sử dụng năng lượng điện. Tiết kiệm nguồn năng lượng cho đất nước chính là phát triển nguồn năng lượng điện sản sinh, giúp bảo vệ môi trường sống. Tiết kiệm năng lượng bắt đầu từ những việc làm nhỏ, như: tắt các thiết bị khi không sử dụng, tiết kiệm và hạn chế mức độ sử dụng điện đến mức tối đa, tham gia chiến dịch Giờ Trái Đất được tổ chức hàng năm... Hay những việc làm mang tính truyền thông như tuyên truyền về sự quan trọng của năng lượng điện và sự cần thiết phải tiết kiệm điện...

Giờ Trái Đất có vai trò giữ được nguồn năng lượng cho quốc gia, giảm nguy cơ quá tải nguồn điện. Con người cần phải tiết kiệm năng lượng điện cho quốc gia, đó là việc làm cần thiết của tất cả mọi người trong việc sử dụng nguồn năng lượng điện cho đất nước. Con người luôn phải có ý thức giữ gìn và tiết kiệm nguồn năng lượng của đất nước, đó là việc làm cần thiết mà chúng ta cần duy trì trong cuộc sống. Hơn nữa cần phải phê phán những thái độ xấu trong việc sử dụng nguồn điện, chưa có ý thức giữ gìn và bảo vệ nguồn năng lượng quốc gia.

Với tư cách là một học sinh còn ngồi trên ghế nhà trường, em rất hiểu về trách nhiệm và nghĩa vụ của bản thân đối với việc tiết kiệm tài nguyên cho quốc gia và em hiểu mình cần phải làm gì để bảo vệ nó. Mỗi chúng ta cần phải ý thức hơn trong việc giữ gìn và hưởng ứng giờ trái đất, đó là việc làm cần thiết mà mỗi cá nhân cần phải làm để duy trì được nguồn năng lượng và giảm thiểu những tác hại của việc quá tải nguồn năng lượng điện.

Câu 6. Từ câu hát "Đừng hỏi Tổ quốc đã làm gì cho ta mà cần hỏi ta đã làm gì cho Tổ quốc hôm nay" trong ca khúc "Khát vọng tuổi trẻ", em hay viết bài thuyết trình về tinh thần cống hiến của tuổi trẻ và phê phán những biểu hiện thờ ơ, thiếu trách nhiệm trong các hoạt động cộng đồng.

Trả lời:

“Đừng hỏi Tổ quốc đã làm gì cho ta mà cần hỏi ta đã làm gì cho Tổ quốc hôm nay” - lời ca đó vẫn luôn vang vọng như một lời nhắc nhở mỗi chúng ta hãy sống trách nhiệm với cộng đồng và xã hội.

Xã hội hiện đại khiến cho con người trở nên vì chính mình nhiều hơn mà bỏ qua ý thức cộng đồng. Vậy ý thức cộng đồng phải hiểu chính xác là gì? Trước tiên, chúng ta phải hiểu được khái niệm ý thức. Ý thức vốn là một phạm trù triết học khá trừu tượng và khó hiểu. Nhưng hiểu một cách đơn giản, ý thức là sự nhận thức trực tiếp, tức thời về hoạt động tâm lý của bản thân; sự nhận thức rõ ràng về việc mình đang làm, đang nghĩ. Có hai loại ý thức là ý thức cá nhân và ý thức cộng đồng. Ý thức cá nhân thiên về những suy nghĩ của riêng từng người, phân biệt giữa người này với người khác. Còn ý thức cộng đồng là phần nhận thức về các giá trị chung, theo chuẩn mực đạo đức, mà mọi người có trách nhiệm tuân thủ, hướng đến một xã hội văn minh tốt đẹp. Ý thức cộng đồng chính là thước đo đánh giá đạo đức, phẩm chất của một con người. Người có ý thức cộng đồng cao sẽ gây được thiện cảm cho những người xung quanh thông qua những hành động đẹp, từ đó có được lòng tin và niềm yêu thương của mọi người.

Một người sống có ích cần có những biểu hiện qua hành động cụ thể. Đầu tiên, người đó cần biết tuân thủ những quy định của các cơ quan tổ chức hay hiến pháp pháp luật của nhà nước thì họ đang ý thức được trách nhiệm với cộng đồng mình đang sống. Với những người xung quanh, chúng ta cần có sự tôn trọng và yêu thương chân thành. Với môi trường tự nhiên cũng cần phải có trách nhiệm bảo vệ và giữ gìn. Tất cả những hành động và việc làm của người có ý thức đều sẽ hướng đến lợi ích chung của cả cộng đồng.

Hiện nay, có một thực trạng đáng buồn là nhiều người sống không có trách nhiệm với cộng đồng. Nhiều hành vi như buôn bán động vật hoang dã hay buôn bán trẻ em và phụ nữ. Đến việc phá hoại rừng, xả thải ra các con sông khiến môi trường bị ô nhiễm. Hay hành vi của nhóm nam thanh niên chưa đủ mười tám tuổi ở Hà Nội tổ chức đua xe máy. Những việc làm trên đã làm ảnh hưởng nghiêm trọng đến quyền con người, môi trường sống tự nhiên và an toàn giao thông. Đó chỉ là một trong số ít những việc làm thiếu ý thức mà thôi. Nhưng bên cạnh đó cũng có vô số những hành động đẹp. Chắc hẳn chúng ta không thể quên được hình ảnh các chiến sĩ bộ đội phải lập trại ngủ ngoài rừng để canh phòng biên giới trong những ngày dịch bệnh Covid - 19 đang diễn biến phức tạp. Hay hình ảnh sinh hoạt hàng ngày của nhiều người trong

khu cách ly được đăng tải trên mạng với thông điệp: “Cách ly không đáng sợ như chúng ta vẫn nghĩ”, với hy vọng người dân hãy tự giác cách ly khi cần thiết. Đó chính là tinh thần một người vì mọi người, thể hiện ý thức cộng đồng cao.

Đối với một học sinh cuối cấp như tôi, trách nhiệm lớn nhất lúc này phải làm là cố gắng học tập thật tốt để hoàn thành xuất sắc kì thi sắp tới. Cũng như tích cực tham gia các hoạt động chung có ý nghĩa với cộng đồng. Tôi hy vọng rằng trong tương lai mình sẽ trở thành một người có ích cho xã hội.

Quả thật, đúng như lời bài hát “Để gió cuốn đi”, mỗi người cần có một tấm lòng rộng mở, sống có ý thức và trách nhiệm hơn với xã hội. Chỉ như vậy, bản thân mới trở nên tốt đẹp và hạnh phúc hơn.

Câu 7. Mùa hè đến, đoàn thanh niên phát động phong trào thanh niên tình nguyện “Thay áo mới cho khu phố”. Thu rử Bích tham gia, Bích từ chối với lí do hè là để vui chơi sau cả năm học và nhóm ấy chỉ là chuyên đi quét dọn chứ cũng không phải việc gì quan trọng.

- a. Em có nhận xét gì về suy nghĩ và hành động của bạn Bích?
- b. Em hãy đóng vai là nhân vật Thu để giải thích cho bạn Bích hiểu vì sao chúng ta phải tích cực tham gia các hoạt động cộng đồng?

a. Nêu được nhận xét về suy nghĩ, việc là của bạn Bích và có giải thích phù hợp với nội dung nhận xét.

b. Giải thích:

- + Tham gia hoạt động cộng đồng góp phần giúp bản thân làm được việc làm có ích, giúp đỡ được người khác.
- + Góp phần tạo làm cho đường làng, ngõ xóm thêm sạch đẹp, mọi người yêu thương, quý mến nhau hơn từ đó góp phần tạo nên một xã hội tốt đẹp.
- + Tham gia các hoạt động sẽ rèn luyện cho bản thân những kĩ năng hợp tác, kĩ năng giao tiếp, tự khẳng định bản thân trong cuộc sống cộng đồng.
- + Được mọi người yêu quý...

BÀI 4. KHÁCH QUAN VÀ CÔNG BẰNG

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

- Biểu hiện của khách quan là nhìn nhận sự vật, hiện tượng chính xác, trung thực, không định kiến, thiên vị.
- Ý nghĩa: Khách quan có vai trò giúp chúng ta nhìn nhận, đánh giá đúng bản chất của sự vật, sự việc, con người, từ đó có các quyết định chính xác trong công việc và cách ứng xử văn hoá trong các mối quan hệ.
- Biểu hiện của công bằng là đối xử bình đẳng, không thiên vị, không phân biệt đối xử
- Ý nghĩa của công bằng:
 - + Công bằng có vai trò quan trọng trong việc bảo vệ quyền lợi chính đáng của mỗi cá nhân, giúp con người có cơ hội phát triển bình đẳng với nhau, giúp họ cảm thấy được tôn trọng, tự tin hơn trong cuộc sống.
 - + Công bằng cũng góp phần xây dựng xã hội bình đẳng, dân chủ, văn minh.
 - + Thiếu công bằng sẽ dẫn tới bất công, bất bình đẳng, mâu thuẫn, xung đột trong các mối quan hệ.
- Mỗi người cần rèn luyện thái độ nhìn nhận đánh giá sự vật, hiện tượng khách quan, tôn trọng và bảo vệ lẽ phải; không định kiến, thiên vị trong việc đánh giá việc làm, hành vi của bản thân và những người xung quanh; phê phán các biểu hiện thiếu khách quan, công bằng.

* Tham khảo:

Những câu ca dao, tục ngữ nói về sự khách quan, công bằng là:

- + a) Nói có sách, mách có chứng.
- + d) Quân pháp bất vị thân.
- + e) Ăn cho đều, kêu cho sòng.
- + g) Công ai nấy nhớ, tội ai nấy chịu.
- Những câu ca dao, tục ngữ nói về sự thiếu khách quan, công bằng là:
 - + b) Yêu nhau củ ấu cũng tròn/ Ghét nhau thì quả bồ hòn cũng vuông.
 - + c) Nhất bên trọng nhất bên khinh.

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1. Tình huống. H được làm trọng tài trong trận bóng đá giữa hai lớp 9A và 9B. Vì chơi thân với đội trưởng của đội bóng lớp 9A nên H bỏ qua lỗi việt vị của đội này, dẫn tới bàn thua cho đội bóng lớp 9B. Thấy thế, một số bạn của đội bóng lớp 9B đã rời sân khi trận đấu chưa kết thúc.

Em có nhận xét gì về việc làm của bạn H? Theo em, bạn H cần làm gì để đảm bảo tính khách quan, công bằng?

Trả lời:

- Nhận xét: Hành động của bạn H là không đúng và không công bằng. Trọng tài trong một trận đấu bóng đá phải luôn duy trì tính công bằng và khách quan để đảm bảo công lý cho cả hai đội thi đấu.

- Để đảm bảo tính khách quan và công bằng, bạn H cần:

+ Tôn trọng và tuân thủ luật chơi.

+ Đối xử công bằng với cả 2 đội; không phân biệt đối xử dựa trên mối quan hệ cá nhân hoặc bất kì lợi ích nào.

- Trong trường hợp này, để khắc phục hậu quả của việc thiên vị, bạn H cần phải công bố lỗi của mình và công khai xin lỗi cho cả hai đội bóng. Bạn H cũng nên cố gắng không để những mối quan hệ cá nhân ảnh hưởng đến quyết định của mình trong tương lai và đảm bảo rằng mình sẽ tuân thủ nguyên tắc của trọng tài trong mọi trận đấu.

Câu 2. Làm việc trong một phân xưởng sản xuất cơ khí gia công tự nhân, anh C thắc mắc: các lao động trong xưởng có thời gian lao động và độ vất vả như nhau nhưng mức thu nhập lại khác nhau và cho rằng như vậy là không công bằng.

Bằng hiểu biết về công bằng xã hội, em hãy giải đáp thắc mắc cho anh C.

Em sẽ giải thích với anh C rằng: để đảm bảo công bằng trong mức thu nhập, cần phải xem xét nhiều yếu tố khác nhau, không chỉ dựa vào thời gian làm việc và độ vất vả. Một số yếu tố cần xem xét có thể kể đến như: Trình độ đào tạo, kĩ năng và kinh nghiệm làm việc; Năng suất lao động; Chất lượng sản phẩm làm ra; Thái độ làm việc,...

Câu 3. Bạn N và bạn K cùng tham gia một dự án học tập, với đề tài: Khảo sát thực tế mức độ ô nhiễm môi trường ở khu vực em đang sinh sống. Bạn N lên kế hoạch: “*Bọn mình nên xây dựng mẫu phiếu để đi khảo sát, sau đó đi quan sát thực tế để lấy số liệu viết báo cáo*” nhưng

bạn K gạt đi: “không cần phải phiền phức thế, lấy tư liệu trên mạng xã hội để viết báo cáo là đủ rồi, bây giờ ở đâu mà chẳng ô nhiễm, cứ kết luận ô nhiễm là được”.

a. Em hãy nhận xét lời nói, hành động của N và K trong trường hợp trên?

b. Nếu là N, em sẽ thuyết phục bạn K như thế nào?

a. Nhận xét

+ Bạn N có tinh thần tích cực học tập và tôn trọng sự khách quan khi nhìn nhận, đánh giá các sự kiện, hiện tượng.

+ Bạn K có thái độ và hành vi thiếu khách quan trong quá trình xây dựng kế hoạch khảo sát về mức độ ô nhiễm môi trường tại địa phương. Nếu thực hiện theo ý tưởng “bia số liệu” này của K, thì kết quả khảo sát của nhóm sẽ không sát với thực tế, từ đó, nhóm bạn sẽ không đề ra được những giải pháp phù hợp giúp cải thiện chất lượng môi trường sống ở địa phương.

b. Nếu là N, em sẽ thuyết phục K rằng: “chúng ta nên trung thực, khách quan trong quá trình làm khảo sát. Nếu như mình tham khảo số liệu trên mạng, thì kết quả khảo sát không đúng với tình hình thực tiễn của địa phương mình. Kết quả khảo sát sai lệch, thì làm sao chúng ta có thể đề ra giải pháp khắc phục phù hợp được. Vậy nên, chúng mình cùng nhau cố gắng hoàn thành tốt bài khảo sát này nhé”.

Câu 4. Vào dịp nghỉ hè, bạn M rất hay về quê. Ở quê có nhiều chỗ vui chơi, lại được ông bà chiều chuộng. Mỗi lần về, M rất thích chơi với chị họ cùng trạc tuổi. Tuy nhiên, thường chỉ chơi được một lúc là lại xảy ra mâu thuẫn, khi thì tranh giành đồ ăn, lúc thì tranh giành đồ chơi, chỗ chơi, thậm chí còn giành tới được ngủ với bà. Những lúc như vậy, bà của M lại yêu cầu chị họ nhường cho M và giải thích: “Em ở xa, lâu ngày mới về, cháu là chị phải nhường cho em mới đúng”.

a. Em hãy nhận xét lời nói, hành động của bà của bạn M trong trường hợp trên?

b. Dựa trên nguyên tắc khách quan và công bằng, em hãy đề xuất một số cách để giải quyết khúc mắc giữa bạn M và người chị họ.

a. Nhận xét:

+ Bà của bạn M đã có thái độ và hành động thiếu sự công bằng, khi bà yêu cầu chị họ phải nhường nhịn M mỗi khi xảy ra mâu thuẫn, lý do bà

đưa ra là: "Em ở xa, lâu ngày mới về, cháu là chị phải nhường cho em mới đúng".

+ Thái độ và hành động thiếu công bằng của bà có thể dẫn tới tình trạng: làm tổn thương và rạn nứt tình cảm giữa các thành viên trong gia đình

b. Để giải quyết khúc mắc giữa bạn M và người chị họ, theo em, mỗi khi giữa hai bạn xảy ra mâu thuẫn, bà/ người thân cần phải:

+ Tìm hiểu rõ nguyên nhân xảy ra mâu thuẫn.

+ Phân tích, chỉ ra những lỗi sai, thiếu sót của mỗi người (nếu có).

+ Luôn giữ thái độ bình tĩnh, công tâm, không thiên vị.

Câu 5. Tình huống: Hai vợ chồng anh T làm cùng một phân xưởng của nhà máy. Phân xưởng của anh chị thường phải trực đêm. Anh T có nhiệm vụ phân công trực đêm cho mọi người. Khi thấy anh T thường không phân công trực đêm cho vợ, có người thắc mắc, anh T trả lời: "Tôi là người có quyền, tôi phân công thế nào là việc của tôi".

Em nhận xét gì về việc làm và câu trả lời của anh T? Nếu là người làm việc trong phân xưởng, em giải quyết vấn đề này như thế nào?

+ **Nhận xét:** việc làm và câu trả lời của anh T cho thấy anh T đã thiếu công bằng khi anh ấy lợi dụng chức vụ, quyền hạn của mình để ưu ái, thiên vị cho người thân. Sự thiếu công bằng của anh T đã gây ra sự mâu thuẫn, rạn nứt mối quan hệ giữa các thành viên trong phân xưởng.

+ **Xử lý:** nếu là người trong phân xưởng, em sẽ: tiếp tục yêu cầu anh T thực hiện việc phân công trực đêm một cách công bằng; nếu anh T không thực hiện, em sẽ phản ánh sự việc tới ban lãnh đạo của phân xưởng.

Câu 6. Tình huống Trong lúc chờ tính tiền tại siêu thị, khi mọi người đang xếp hàng thì anh B lại cố tình chen lấn để vượt lên đầu hàng và đề nghị chị thu ngân thanh toán trước cho mình. Thấy vậy, chị thu ngân và khách hàng không đồng ý, đề nghị anh B quay lại xếp hàng để chờ tới lượt. Tuy nhiên, anh B tỏ thái độ khó chịu, lớn tiếng với chị ấy cùng mọi người.

a. Em có nhận xét gì về lời nói, việc làm của nhân vật trong các tình huống trên?

b. Theo em, anh B nên ứng xử như thế nào để đảm bảo sự công bằng?

- Nhận xét:

+ Hành động của anh B đã vi phạm tính công bằng với mọi người xung quanh, cụ thể: anh B không chịu xếp hàng mà cố tình chen lấn để vượt lên đầu hàng và đề nghị chị thu ngân thanh toán trước cho mình.

+ Chị thu ngân đã có hành động đúng, nhằm đảm bảo tính công bằng khi chị không chấp nhận thanh toán trước cho anh B và yêu cầu anh B quay lại xếp hàng để chờ tới lượt.

- Tư vấn cách ứng xử: anh B nên:

+ Xin lỗi mọi người vì hành vi ứng xử thiếu văn minh của mình.

+ Tuân thủ việc xếp hàng để chờ tới lượt thanh toán.

Câu 7. Tình huống. Trong cuộc họp nhân dân tại địa bàn dân cư, khi cán bộ đang triển khai về chính sách cấp bảo hiểm y tế miễn phí cho người thuộc diện hộ nghèo thì có những ý kiến xì xào, bàn tán. Bà V nói nhỏ với ông M rằng: "Như vậy là không công bằng. Đã là bảo hiểm y tế thì ai cũng phải đóng như nhau, không nên có sự phân biệt như vậy".

Câu hỏi:

a. Em có nhận xét gì về lời nói, việc làm của nhân vật trong các tình huống trên?

b. Theo em bà V, ông M nên ứng xử như thế nào để đảm bảo sự công bằng?

Nhận xét: việc bà V đưa ra ý kiến thắc mắc như vậy cho thấy bà V chưa thấu hiểu sâu sắc chủ trương, chính sách của nhà nước.

- Tư vấn cách ứng xử: trong tình huống này, bà V và ông M có thể lựa chọn một số cách ứng xử sau:

+ Cách 1: nhẹ nhàng đề nghị cán bộ xã X giải thích để bản thân và toàn thể mọi người tham dự hội nghị cùng được biết, hiểu rõ chủ trương, chính sách của nhà nước.

+ Tìm hiểu thêm các thông tin qua sách, báo, Internet để hiểu rằng: việc cấp miễn phí thẻ BHYT cho người thuộc hộ nghèo là việc làm rất thiết

thực và ý nghĩa. Nhờ có thể BHYT mà hàng triệu người bệnh có hoàn cảnh khó khăn được chữa trị kịp thời, gia đình bớt đi gánh nặng kinh tế.

Câu 8. Em hãy dựa vào câu ca dao dưới đây để thuyết trình về ý nghĩa của khách quan, công bằng và tác hại của sự thiếu khách quan, công bằng.

*“Thương nhau củ ấu cũng tròn
Ghét nhau đến quả bò hòn cũng vuông”.*

Trả lời:

- Ý nghĩa của khách quan, công bằng:

+ Khách quan góp phần quan trọng trong việc xây dựng và duy trì một xã hội công bằng, bình đẳng, dân chủ, văn minh; giúp cá nhân đưa ra được những quyết định đúng đắn, chính xác, cung cấp cơ hội cho cá nhân mở rộng kiến thức và sự hiểu biết của bản thân.

+ Công bằng có vai trò quan trọng trong việc xây dựng và duy trì một xã hội bình đẳng, dân chủ, văn minh, đồng thời giúp mỗi cá nhân cảm thấy được tôn trọng, giúp họ tự tin trong cuộc sống.

- Sự thiếu khách quan và công bằng có thể tạo ra nhận thức sai lệch dẫn đến những quyết định sai lầm; làm nảy sinh mâu thuẫn trong các mối quan hệ; làm mất niềm tin và tác động đối với những người bị ảnh hưởng.

Câu 9: Từ quan niệm “Không có sự khách quan và công bằng, không thể có niềm tin và sự đồng lòng của mọi người”, em hãy viết một đoạn văn về ý nghĩa của sự khách quan, công bằng và tác hại của sự thiếu khách quan, công bằng.

Trả lời: (*) Tham khảo:

- Ý nghĩa của khách quan, công bằng:

+ Khách quan góp phần quan trọng trong việc xây dựng và duy trì một xã hội công bằng, bình đẳng, dân chủ, văn minh; giúp cá nhân đưa ra được những quyết định đúng đắn, chính xác, cung cấp cơ hội cho cá nhân mở rộng kiến thức và sự hiểu biết của bản thân.

+ Công bằng có vai trò quan trọng trong việc xây dựng và duy trì một xã hội bình đẳng, dân chủ, văn minh, đồng thời giúp mỗi cá nhân cảm thấy được tôn trọng, giúp họ tự tin trong cuộc sống.

- Sự thiếu khách quan và công bằng có thể tạo ra nhận thức sai lệch dẫn đến những quyết định sai lầm; làm nảy sinh mâu thuẫn trong các mối quan hệ; làm mất niềm tin và tác động đối với những người bị ảnh hưởng.

BÀI 5. BẢO VỆ HÒA BÌNH

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Hòa bình và biểu hiện của hòa bình

- Hoà bình là tình trạng không có chiến tranh hay xung đột vũ trang; con người được sống trong một môi trường xã hội an toàn, hạnh phúc.

- Biểu hiện của hoà bình là cuộc sống bình yên, con người được học tập, lao động, phát triển, chung sống hoà thuận cùng nhau; các quốc gia tôn trọng, hợp tác cùng phát triển.

2. Bảo vệ hòa bình và các giải pháp bảo vệ hòa bình

- Bảo vệ hoà bình là giữ gìn cuộc sống bình yên; dùng thương lượng, đàm phán giải quyết mọi mâu thuẫn, xung đột giữa các dân tộc, tôn giáo và quốc gia, không để xảy ra chiến tranh hay xung đột vũ trang.

- Cần phải bảo vệ hòa bình, vì: hòa bình đem lại những lợi ích to lớn, thiết thực, như:

+ Giúp con người có cuộc sống ấm no, hạnh phúc;

+ Tạo điều kiện để phát triển kinh tế xã hội;

+ Thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa các quốc gia trên thế giới vì sự thịnh vượng chung toàn cầu.

- Các biện pháp góp phần thúc đẩy và bảo vệ hoà bình:

+ Chủ động giải quyết mâu thuẫn bằng biện pháp hoà bình qua thương lượng, đàm phán.

+ Giải quyết mâu thuẫn khi xảy ra xung đột, mâu thuẫn căn cứ theo pháp luật quốc tế, dựa trên công lí và chính nghĩa, không thoả hiệp vô nguyên tắc với tội ác và bất công xã hội.

- Học sinh có thể tham gia tuyên truyền về hoà bình và bảo vệ hoà bình bằng những hình thức, việc làm cụ thể, như:

- + Tham gia các cuộc thi trong nước và quốc tế để tuyên truyền về hoà bình và khát vọng hoà bình.
- + Nghiên cứu về lịch sử các cuộc chiến tranh và hậu quả nặng nề của chúng để nỗ lực rèn luyện bản thân, sẵn sàng tham gia bảo vệ hoà bình khi đủ điều kiện.
- + Vận động gia đình, người thân, bạn bè sẵn sàng tham gia bảo vệ hoà bình.
- + Lên án, phê phán các cuộc chiến tranh phi nghĩa và xung đột sắc tộc thông qua bài viết, bài thơ và tác phẩm hội hoạ,...

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: “ Bảo vệ hoà bình” một trong những vấn đề có tính cấp thiết hiện nay của toàn nhân loại. Bằng hiểu biết của mình em hãy làm rõ ý kiến trên.

Nhân loại ngày nay đang đứng trước vấn đề nóng bỏng có liên quan đến cuộc sống của mỗi dân tộc cũng như toàn nhân loại. Đó là bảo vệ hoà bình chống chiến tranh.

+ Hoà bình: Tình trạng không có chiến tranh hay xung đột, là mối quan hệ: Hiểu biết, tôn trọng, bình đẳng, hợp tác giữa các quốc gia, dân tộc, giữa con người - con người. Hoà bình là khát vọng của nhân loại

+ Bảo vệ hoà bình: Giữ gìn cuộc sống xã hội bình yên, dùng thương lượng, đàm phán để giải quyết mọi mâu thuẫn, xung đột giữa các dân tộc, tôn giáo và quốc gia; không để xảy ra chiến tranh hay xung đột vũ trang

+ Hiện nay trên thế giới vẫn đang xảy ra chiến tranh, xung đột vũ trang và là nguy cơ đối với nhiều quốc gia, nhiều khu vực trên thế giới. Nước ta tuy hoà bình nhưng các thế lực thù địch vẫn đang tìm cách phá hoại nền hoà bình của đất nước ta. Vì vậy ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hoà bình là trách nhiệm của các quốc gia các dân tộc và toàn nhân loại.

+ Việt Nam đã và đang tham gia tích cực vào sự nghiệp đấu tranh vì hoà bình và công lí trên thế giới.

+ Ý thức bảo vệ hoà bình, lòng yêu hoà bình cần được thể hiện mọi lúc mọi nơi, trong các mối quan hệ và giao tiếp hàng ngày giữa con người với con người.

- Để bảo vệ hòa bình cần xây dựng mối quan hệ tôn trọng bình đẳng thân thiện con người với con người, thiết lập quan hệ hữu nghị hợp tác giữa các dân tộc và quốc gia trên thế giới.

- Đối với bản thân HS cần thể lối sống hòa bình trong cuộc sống hàng ngày như:

- + Biết tôn trọng và lắng nghe người khác
- + Chung sống thân ái, khoan dung với các bạn và mọi người xung quanh
- + Tôn trọng người dân tộc khác
- + Khi có xích mích thì chủ động gặp nhau trao đổi để dễ hiểu nhau
- + Khuyến can, hoà giải khi các bạn có bất đồng, xích mích

Câu 2. Tại sao có thể khẳng định: Xây dựng mối quan hệ hữu nghị hợp tác giữa các cá nhân, dân tộc, quốc gia...là biện pháp bảo vệ hoà bình hiệu quả và bền vững nhất?

Có nhiều biện pháp để BVHB, nhưng xây dựng mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa các cá nhân, dân tộc, quốc gia... là biện pháp hiệu quả, bền vững nhất vì:

- Quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa các dân tộc trên thế giới sẽ tạo cơ hội và điều kiện để các nước cùng hợp tác phát triển đất nước dựa trên cơ sở bình đẳng cùng có lợi, không làm phương hại lẫn nhau.
- Tạo được sự hiểu biết lẫn nhau, tránh gây mâu thuẫn, căng thẳng dẫn đến nguy cơ chiến tranh.
- Cùng tranh thủ được sự đồng tình, ủng hộ từ nhiều phía để giải quyết các vấn đề cấp thiết toàn cầu ...
- Liên hệ đến trách nhiệm của học sinh và bản thân

Câu 3:

- a. Nhận định, đánh giá về tình hình hòa bình thế giới hiện nay?
- b. Nêu những biểu hiện của sống hòa bình trong sinh hoạt hằng ngày?
- c. Phân biệt giữa “chiến tranh chính nghĩa” và “chiến tranh phi nghĩa” ?

a. Nhận định, đánh giá về tình hình hòa bình thế giới hiện nay

- Hiện nay ở nhiều khu vực trên thế giới vẫn còn đang xảy ra chiến tranh, xung đột vũ trang, xung đột dân tộc, tôn giáo, chạy đua vũ trang, hoạt động can thiệp, lật đổ, khủng bố... diễn biến với tính chất phức tạp ngày càng tăng.

- Tuy nhiên, hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, phản ánh đòi hỏi bức xúc của các quốc gia dân tộc

b. Nêu những biểu hiện của sống hòa bình trong sinh hoạt hằng ngày

- Biết lắng nghe, biết đặt mình vào địa vị của người khác để hiểu và thông cảm với họ.

- Biết thừa nhận những điểm khác biệt của người khác với mình.

- Biết dùng thương lượng để giải quyết mâu thuẫn

- Biết học hỏi những tinh hoa (những điều tốt đẹp), những điểm mạnh của những người khác.

- Sống hòa đồng với mọi người, không phân biệt đối xử, kì thị người khác; biết tôn trọng các dân tộc khác, các nền văn hóa khác...

c. Phân biệt giữa “chiến tranh chính nghĩa” và “chiến tranh phi nghĩa”

- **Chiến tranh chính nghĩa:** “Chiến tranh chính nghĩa là cuộc chiến tranh của các dân tộc bị áp bức tiến hành để giải phóng dân tộc thoát khỏi sự thống trị của nước ngoài hoặc chiến tranh chống xâm lược bảo vệ nền độc lập tự do, tiến bộ xã hội”. VD: Chiến tranh của nhân dân Việt Nam chống lại sự xâm lược của ác đế quốc Pháp, Mỹ

- **Chiến tranh phi nghĩa:** Cuộc chiến tranh chống lại sự tiến bộ loài người; chống lại hòa bình thế giới; trái đạo lý và luật pháp quốc tế; chống phá một quốc gia có độc lập, có chủ quyền. VD: Chiến tranh của các nước đế quốc Pháp, Mỹ đối với Việt Nam và các nước trong khu vực Lào, Campuchia...

Câu 4: Phân biệt những nét cơ bản giữa chiến tranh và hòa bình? Có người nói: *Chiến tranh là biện pháp tốt nhất để giải quyết triệt để các bất hòa và mâu thuẫn.* Quan điểm của em về câu nói đó?

- **Chiến tranh** là sự xung đột vũ trang giữa các giai cấp, dân tộc, quốc gia nhằm mục đích kinh tế, chính trị nhất định. Chiến tranh gây đau thương, mất mát: chết chóc, đói nghèo, bệnh tật... Gây ra sự mâu thuẫn,

xung đột, thù địch, đối đầu giữa các quốc gia dân tộc. Chiến tranh kìm hãm sự phát triển kinh tế – xã hội, bị nhân dân thế giới lên án. Chiến tranh là thảm họa của loài người.

- **Hòa bình** là tình trạng không có chiến tranh hay xung đột vũ trang, là mối quan hệ hữu nghị hợp tác giữa các dân tộc, giữ con người với con người. Hòa bình đem lại cuộc sống bình yên, ấm no hạnh phúc cho nhân dân, là khát vọng của nhân loại. Hoà bình thúc đẩy kinh tế-xã hội phát triển, được nhân dân ủng hộ, bảo vệ.

*** Không đồng tình với quan điểm đó vì:**

- Chiến tranh gây ra hậu quả nặng nề cho cả 2 bên: Gây chết người, thương tích, tàn phế, phá hoại cơ sở vật chất, gây ra đói nghèo, bệnh tật, thất học, ô nhiễm môi trường....

- Chỉ là biện pháp cuối cùng khi hai bên không tìm được tiếng nói chung

- Không giải quyết triệt để mà còn gây nên thù oán kéo dài

- Không phù hợp với xu thế chung của thế giới là: hoà bình, hội nhập, hợp tác

- Để giải quyết mâu thuẫn tốt nhất là dùng thương lượng, đàm phán để hiểu nhau hơn, tìm tiếng nói chung, giải quyết vấn đề trong hoà bình để tránh những hậu quả xấu

*** Liên hệ bản thân:**

- Khi có mâu thuẫn, xung đột, xích mích phải phải dùng đàm phán, thương lượng để giải quyết, chủ động gặp gỡ, trao đổi để giải quyết, để hiểu nhau..)

- Khi bạn bè có mâu thuẫn, xung đột, xích mích phải biết can ngăn, hoà giải

Câu 5. Có ý kiến cho rằng: chỉ khi nào chiến tranh xảy ra mới cần bảo vệ hòa bình và đó là việc các chiến sỹ cầm súng chiến đấu. Đối với học sinh tuổi nhỏ, sức yếu nên chưa thể tham gia hoạt động bảo vệ hòa bình.

Quan điểm của em về vấn đề trên?

*** Không đồng tình vì:**

- Ý thức BVHB cần được thể hiện mọi lúc, mọi nơi, trong các mối quan hệ giao tiếp hàng ngày giữa con người với con người.

- Ngăn chặn chiến tranh, BVHB là trách nhiệm của tất cả các quốc gia, dân tộc và mọi người.

* HS BVHB bằng cách: (có thể các phương án khác ít nhất 6)

- Học tập xây dựng đất nước.

- Xây dựng mối quan hệ thân thiện với bạn bè.

- Chung sống thân ái, khoan dung với các bạn và mọi người xung quanh

- Biết kiềm chế, tự chủ trước mâu thuẫn.

- Biết lắng nghe, thông cảm, chia sẻ, tôn trọng mọi người

- Khi có xích mích thì chủ động gặp nhau trao đổi để dễ hiểu nhau

- Khuyến can, hoà giải khi các bạn có bất đồng, xích mích

- Tham gia các hoạt động BVHB do nhà trường, địa phương tổ chức.

Câu 6. Trong bài học bảo vệ hòa bình đã có 2 ý kiến khác nhau:

- Ý kiến 1: Tất cả các bên tham gia chiến tranh dù chính nghĩa hay phi nghĩa đều phải bị lên án.

- Ý kiến 2: Cần ủng hộ chiến tranh chính nghĩa và chống lại chiến tranh phi nghĩa.

Em đồng ý với ý kiến nào? Tại sao?

Gợi ý:

Đồng ý với ý kiến 2. Bởi vì chiến tranh chính nghĩa là cuộc chiến tranh vì mục đích giải phóng dân tộc và bảo vệ Tổ quốc, góp phần ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ giá trị con người và nền hòa bình thế giới. Vì thế, đối với mỗi chúng ta cần lên án chiến tranh phi nghĩa và ủng hộ chiến tranh chính nghĩa.

Câu 7. Thông tin. “Cuộc đối đầu dai dẳng giữa Mỹ và Iran là một trong những nguyên nhân khiến tình hình Trung Đông năm qua luôn trong tình trạng cận kề “miệng hổ chiến tranh”. Trong khi Mỹ liên tục áp đặt hàng loạt biện pháp siết chặt trừng phạt thì nước Cộng hòa Hồi giáo lại thực hiện những bước đi hướng tới giảm dần các cam kết theo Kế hoạch hành động chung toàn diện (JCPOA) mà Washington đã đơn phương rút khỏi. Vụ việc Iran bắt tàu chở dầu Stena Impero của Anh tại eo biển Hormuz hay việc Mỹ cáo buộc Iran gây ra các vụ tấn công vào 2

nhà máy lọc dầu của Saudi Arabia làm căng thẳng leo thang chóng mặt, khiến bất kỳ bước đi thiếu kiểm soát nào cũng có thể trở thành “giọt nước tràn ly” đe dọa an ninh khu vực.”

Thông tin trên gợi cho em suy nghĩ đến nội dung nào trong chương trình giáo dục công dân 9? Trình bày hiểu biết của em về nội dung đó?

- Thông tin trên gợi cho em suy nghĩ đến nội dung: Bảo vệ hòa bình
- Nhân loại ngày nay đang đứng trước vấn đề nóng bỏng có liên quan đến cuộc sống của mỗi dân tộc cũng như toàn nhân loại. Đó là bảo vệ hoà bình chống chiến tranh.
- + Hoà bình: Tình trạng không có chiến tranh hay xung đột, là mối quan hệ: Hiểu biết, tôn trọng, bình đẳng, hợp tác giữa các quốc gia, dân tộc, giữa con người - con người. Hoà bình là khát vọng của nhân loại
- + Bảo vệ hòa bình: Giữ gìn cuộc sống xã hội bình yên, dùng thương lượng, đàm phán để giải quyết mọi mâu thuẫn, xung đột giữa các dân tộc, tôn giáo và quốc gia; không để xảy ra chiến tranh hay xung đột vũ trang
- Phân biệt chiến tranh chính nghĩa với chiến tranh phi nghĩa.
- *Chiến tranh chính nghĩa:*
 - + Tiến hành chiến tranh chống xâm lược.
 - + Bảo vệ độc lập, tự do của dân tộc.
 - + Bảo vệ hòa bình cho toàn nhân loại.
 - + Được nhân dân tiến bộ trên thế giới ủng hộ.
- VD: Việt nam đấu tranh chống pháp, mỹ để bảo vệ nền hòa bình, độc lập cho dân tộc.
- *Chiến tranh phi nghĩa:*
 - + Xâm lược đất nước khác.
 - + Phá hoại độc lập, chủ quyền của dân tộc khác, cản trở hoạt động của nhân dân tiến bộ, nhân dân lao động.
 - + Gây chiến tranh, giết người cướp của, tranh giành quyền lợi tài nguyên lãnh thổ.
- VD: Mỹ xâm lược Việt Nam
- Vì thế, đối với mỗi chúng ta cần lên án chiến tranh phi nghĩa và ủng hộ chiến tranh chính nghĩa.

* Phải bảo vệ hòa bình là vì:

+ Họm b×nh đem l'i cuéc sèng Êm no, h¹nh phúc, b×nh y^an cho con ng-êi; Ngược lại chiÕn tranh gây ra ®au th-ñng, tang tãc, ®ãi nghõ, bÕnh tỄt, thỄt hãc...

+ Hiện nay trên thế giới vẫn đang xảy ra chiến tranh, xung đột vũ trang và là nguy cơ đối với nhiều quốc gia, nhiều khu vực trên thế giới. Nước ta tuy hoà bình nhưng các thế lực thù địch vẫn đang tìm cách phá hoại nền hoà bình của đất nước ta.

* Trách nhiệm bảo vệ hòa bình:

+ Ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hòa bình là trách nhiệm của các quốc gia các dân tộc và toàn nhân loại.

+ Việt Nam đã và đang tham gia tích cực vào sự nghiệp đấu tranh vì hoà bình và công lí trên thế giới.

+ Ý thức bảo vệ hòa bình, lòng yêu hòa bình cần được thể hiện mọi lúc mọi nơi, trong các mối quan hệ và giao tiếp hàng ngày giữa con người với con người.

* Biện pháp bảo vệ hòa bình:

+ Để bảo vệ hòa bình cần xây dựng mối quan hệ tôn trọng bình đẳng thân thiện con người với con người; Thiết lập quan hệ hiểu biết hữu nghị hợp tác giữa các dân tộc và quốc gia trên thế giới.

+ Giải quyết các tranh chấp, mâu thuẫn bằng đàm phán, thương lượng...

- Đối với công dân - HS

+ Tích cực tham gia vào sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình thế giới. ủng hộ và tham gia các hoạt động bảo vệ hòa bình, mít tinh biểu tình, tuần hành...

+ Xây dựng mối quan hệ tôn trọng, thân thiện, bình đẳng giữa con người với con người. Trong các mối quan hệ biết tôn trọng lẫn nhau, hiểu biết thân thiện, đoàn kết...giữa con người với con người, bạn bè với nhau.

+ Thể hiện ở cách cư xử trong cuộc sống để đạt được sự đoàn kết, tránh mâu thuẫn, hoặc khi xảy ra mâu thuẫn biết lắng nghe, cảm thông và hòa giải.

+ Tham gia các phong trào bảo vệ hòa bình: Đi bộ vì hòa bình,viết thư cho bạn bè quốc tế những vùng có chiến tranh, tham gia các diễn đàn vì hòa bình (Mít tinh, biểu tình, tuần hành phản đối chiến tranh xâm lược.) ; Có ý thức tìm hiểu, tôn trọng văn hóa các dân tộc, các quốc gia khác

- Đối với bản thân cần thể lối sống hòa bình trong cuộc sống hàng ngày như:

- + Biết tôn trọng và lắng nghe người khác
- + Chung sống thân ái, khoan dung với các bạn và mọi người xung quanh
- + Tôn trọng người dân tộc khác
- + Khi có xích mích thì chủ động gặp nhau trao đổi để dễ hiểu nhau
- + Khuyến can, hoà giải khi các bạn có bất đồng, xích mích

Câu 8: “Cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất đã làm 10 triệu người chết. còn trong chiến tranh thế giới thứ hai, con số này đã tăng lên hơn 5 lần, tức là khoảng 60 triệu người.

Trong khoảng thời gian từ năm 1900 đến năm 2000, các cuộc chiến tranh và xung đột trên thế giới đã làm cho hơn 2 triệu trẻ em bị chết, hơn 6 triệu trẻ em bị thương tích, tàn phế, 20 triệu trẻ em phải sống bơ vơ do bị mất nhà cửa, hơn 300.000 trẻ ở độ tuổi thiếu niên bị buộc phải đi lính, cầm súng giết người”.

(Nguồn sgk môn GDCD 9 - Trang 12)

- a. Hiểu biết của em về những thông tin trên?
- b. Tại sao nói hòa bình là khát vọng của nhân loại?

a. Thông tin cho biết hậu quả nặng nề của chiến tranh gây ra:

- Đ/v con người:

- + Gây thiệt hại lớn về người, chết, bị thương, tàn phế...
- + Ảnh hưởng xấu đến sự phát triển về thể lực, nhân cách, trí tuệ, tâm hồn, tinh thần.
- + Gây sự ám ảnh, sợ hãi, hoang mang, lo lắng, thất học.
- + Tổn thất lớn về nhà cửa, tài sản của con người.
- + Gia đình: Ly tán, mất cha, mẹ, con, người thân, mất nhà cửa,...

- Đ/v xã hội:

- + Gây rối loạn an ninh trật tự, chính trị xã hội.
- + Nhân loại bất an....

- + Kim hãm sự phát triển về kinh tế, văn hóa, xã hội...
- + Đói nghèo, bệnh tật...

b. Hòa bình là khát vọng của nhân loại. Bởi vì:

+ Hoà bình: Tình trạng không có chiến tranh hay xung đột, là mối quan hệ: Hiểu biết, tôn trọng, bình đẳng, hợp tác giữa các quốc gia, dân tộc, giữa con người - con người.

+ Hòa bình đem lại cuộc sống bình yên, ấm no hạnh phúc cho nhân dân, là khát vọng của nhân loại. Hoà bình thúc đẩy kinh tế-xã hội phát triển, được nhân dân ủng hộ, bảo vệ.

+ Chiến tranh gây đau thương, mất mát: chết chóc, đói nghèo, bệnh tật...Gây ra sự mâu thuẫn, xung đột, thù địch, đối đầu giữa các quốc gia dân tộc. Chiến tranh kìm hãm sự phát triển kinh tế – xã hội, bị nhân dân thế giới lên án. Chiến tranh là thảm họa của loài người.

+ Hơn nữa, hiện nay trên thế giới vẫn đang còn xảy ra chiến tranh, nội chiến, xung đột vũ trang, phân biệt chủng tộc...ở một số nơi trên thế giới, ngòi nổ chiến tranh vẫn đang âm ỉ tại nhiều nơi trên hành tinh chúng ta...VD: Ở Iran, Irad, Sêria... thế giới chưa được hòa bình.

+ Nước ta tuy hoà bình nhưng các thế lực thù địch vẫn đang tìm cách phá hoại nền hoà bình của đất nước ta. Vì vậy ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hòa bình là trách nhiệm của các quốc gia các dân tộc và toàn nhân loại.

Vì vậy, hòa bình đang là niềm mong ước, khát vọng của toàn nhân loại.

Câu 9. Em nhận xét như thế nào về sự khác biệt của Việt Nam trước và sau chiến tranh? Từ đó, giải thích vì sao cần phải bảo vệ hoà bình?

- Cuộc sống của người dân và sự phát triển của đất nước Việt Nam trong chiến tranh và trong thời kì hoà bình có sự khác nhau:

+ Trong chiến tranh: cơ sở vật chất, hạ tầng của Việt Nam bị hủy hoại nghiêm trọng; mọi sinh hoạt trong đời sống của nhân dân bị đảo lộn; thậm chí, hàng ngàn người đã bị thiệt mạng hoặc phải mang thương tật suốt đời,...

+ Trong thời kì hòa bình: Việt Nam đã và đang từng bước đổi mới, phát triển, đạt được nhiều thành tựu to lớn trên tất cả các lĩnh vực, đời sống của nhân dân ngày càng ấm no, hạnh phúc.

- Cần phải bảo vệ hòa bình, vì: hòa bình đem lại những lợi ích to lớn, thiết thực, như:

+ Giúp con người có cuộc sống ấm no, hạnh phúc;

+ Tạo điều kiện để phát triển kinh tế xã hội;

+ Thúc đẩy mối quan hệ hữu nghị, hợp tác giữa các quốc gia trên thế giới vì sự thịnh vượng chung toàn cầu.

Câu 10. Em hãy đọc câu nói sau của Chủ tịch Hồ Chí Minh và xây dựng bài thuyết trình về ý nghĩa của việc bảo vệ hoà bình.

Không có gì quý hơn độc lập, tự do.

(*) Tham khảo:

Như chúng ta đã biết chiến tranh thế giới đã đi qua từ rất lâu nhưng hậu quả của nó vẫn còn kéo dài, dai dẳng, nặng nề với bao đau thương, chết chóc, bệnh tật... Do đó nhân loại luôn muốn đặt ra mục tiêu ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hòa bình vì một cuộc sống yên bình và hạnh phúc của mọi người. Để giúp mọi người hiểu được chiến tranh và hòa bình. Và vì sao lại phải bảo vệ hòa bình, trách nhiệm và hành động của mỗi người, mỗi quốc gia phải như thế nào? Chiến tranh là hiện tượng chính trị - xã hội có tính chất lịch sử, sự tiếp tục của chính trị bằng bạo lực giữa các tập đoàn xã hội trong một nước hoặc giữa các nước hay liên minh các nước với nhau. Đặc trưng của chiến tranh là đấu tranh vũ trang có tổ chức, theo những quy tắc nhất định và thường kết hợp với các hình thức đấu tranh khác (chính trị, kinh tế, ngoại giao,...). Trong cuộc chiến tranh thế giới lần thứ nhất đã làm khoảng 10 triệu người chết. Còn cuộc chiến tranh lần thứ 2 thảm họa hơn nhiều, có tới hơn 50 triệu người chết. Từ năm 1900 đến năm 2000, các cuộc chiến tranh và xung đột trên thế giới đã làm hơn 2 triệu trẻ em bị chết, hơn 6 triệu trẻ em bị thương tích, tàn phế, 20 triệu trẻ em phải bơ vơ do mất nhà cửa... Có thể thấy chiến tranh là thảm họa vô cùng tàn khốc gây ra cho con người bao nhiêu mất mát, chết chóc, nghèo nàn, bất hạnh...

Hòa bình là trạng thái xã hội không có chiến tranh, không dùng vũ lực để giải quyết các tranh chấp trong quan hệ giữa các quốc gia, dân tộc, các nhóm chính trị xã hội. Hòa bình đối ngược với chiến tranh. Trong xã hội có nhiều chính Đảng, hòa bình cũng được mô tả bởi mỗi

quan hệ giữa các Đảng phái trong sự tôn trọng lẫn nhau và theo công lý. Nhìn chung hòa bình thường không liên tục, luôn bị gián đoạn bởi các cuộc chiến tranh.

Hòa bình chính là khát vọng của mỗi người trên thế giới, nó cho chúng ta một cuộc sống bình đẳng, tự do, hạnh phúc... Hòa bình là tình trạng không có chiến tranh hay xung đột vũ trang, là mối quan hệ hiểu biết, tôn trọng, bình đẳng và hợp tác giữa các quốc gia - dân tộc, giữa con người với con người, là khát vọng của toàn nhân loại. Bảo vệ hòa bình là gìn giữ cuộc sống bình yên; dùng thương lượng đàm phán để giải quyết mọi mâu thuẫn, xung đột giữa các dân tộc, tôn giáo và quốc gia; không để xảy ra chiến tranh hay xung đột vũ trang.

Ngày nay, các thế lực phản động, hiếu chiến vẫn đang có âm mưu phá hoại hòa bình, gây chiến tranh tại nhiều nơi trên thế giới. Vì vậy, ngăn chặn chiến tranh, bảo vệ hòa bình là trách nhiệm của mọi người, mọi dân tộc, mọi quốc gia trên thế giới. Ý thức bảo vệ hòa bình, lòng yêu hòa bình cần được thể hiện ở mọi nơi, mọi lúc, trong các mối quan hệ và giao tiếp hàng ngày giữa con người với con người.

Ở Văn kiện Đại hội Đảng Cộng sản Việt nam lần thứ IX đã viết “... Trong một vài thập kỉ tới, ít có khả năng xảy ra chiến tranh thế giới. Nhưng chiến tranh cục bộ, xung đột vũ trang, xung đột dân tộc, tôn giáo, chạy đua vũ trang, lật đổ, khủng bố còn xảy ra ở nhiều nơi với tính chất phức tạp ngày càng tăng. Hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn của các quốc gia, dân tộc...”

Trong Lời nói đầu Hiến chương Liên hợp quốc đã “...Bày tỏ lòng mong muốn cùng chung sống hòa bình trên tinh thần láng giềng thân thiện, cùng nhau góp sức để duy trì hòa bình và an ninh quốc tế, thừa nhận những nguyên tắc và xác định những phương pháp bảo đảm không dùng vũ lực, sử dụng cơ chế Quốc tế để thúc đẩy sự tiến bộ kinh tế và xã hội của tất cả các dân tộc, ...”

Việt Nam - Là một dân tộc yêu chuộng hòa bình và phải chịu đựng quá nhiều đau thương, mất mát của các cuộc chiến tranh gay go, ác liệt để bảo vệ độc lập, tự do của Tổ quốc, nhân dân ta càng thấu hiểu giá trị của hòa bình. Chúng ta đã, đang và sẽ tích cực tham gia vào sự nghiệp đấu tranh vì hòa bình và công lý trên thế giới.

Để bảo vệ hòa bình cần phải xây dựng mối quan hệ tôn trọng, bình đẳng, thân thiện giữa con người với con người; thiết lập quan hệ

hiểu biết, hữu nghị, hợp tác giữa các dân tộc và quốc gia trên thế giới. Để bảo vệ hòa bình, các nhà lãnh đạo và nhân dân trên toàn thế giới đã tiến hành nhiều hoạt động như: mít tinh, biểu tình, tuần hành phản đối chiến tranh xâm lược,...

Tôi và các bạn đang ngồi trên ghế nhà trường, chúng ta phải làm gì để bảo vệ hòa bình. Theo tôi, trước hết chúng ta phải biết lắng nghe người khác. Biết thừa nhận những điểm mạnh của họ, học hỏi những điều hay, tôn trọng các qui định của lớp mình, của lớp khác, của Đoàn, Đội và của nhà trường. Tuyệt đối không dùng vũ lực để giải quyết các mâu thuẫn cá nhân; không bắt mọi người phải phục tùng mọi ý muốn của mình. Không phân biệt đối xử giữa các bạn nam nữ trong lớp, với các lớp khác và cả trường. Chúng ta cùng nhau làm được như thế thì chắc chắn ngôi trường sẽ là nơi yên bình, vui tươi cho mỗi chúng ta học tập tốt hơn.

Câu 11. Em hãy tìm hiểu về hậu quả của chiến tranh phi nghĩa và xung đột sắc tộc để viết một đoạn văn ngắn thể hiện sự phê phán đối với tình trạng đó.

Lịch sử nhân loại đã trải qua nhiều giai đoạn khó khăn đầy máu và nước mắt. Một trong số đó chúng ta không thể không nhắc đến là những cuộc chiến tranh và hậu quả của nó. Chiến tranh là việc mỗi quốc gia chưa bằng lòng với lãnh thổ của mình mà đem quân đội đi đánh chiếm quốc gia khác nhằm mục đích mở rộng lãnh thổ hoặc củng cố chính trị. Chiến tranh là một hoạt động sai trái và bất nhân mà công dân trên khắp thế giới cần đả đảo và ngăn cản.

Trên thế giới đã trải qua nhiều cuộc chiến tranh đẫm máu và để lại hậu quả vô cùng nặng nề cho con người mà lịch sử đã ghi chép lại khiến chúng ta ám ảnh. Chiến tranh có sức tàn phá nặng nề, thiệt hại to lớn, mất mát, rạn nứt tình người, chính vì thế con người cần có nhận thức đúng đắn và ngăn chặn sớm mọi mầm mống của chiến tranh.

Hậu quả của chiến tranh đầu tiên phải kể đến là thiệt hại về người, số người chết trong các cuộc chiến tranh khó có sử sách nào thống kê hết được, gia đình tan vỡ, cuộc sống của con người bị ảnh hưởng nặng nề. Sức tàn phá của chiến tranh gây ra thiệt hại về tài sản, rất nhiều công trình, thành tựu văn minh bị chiến tranh làm hại mà mãi mãi không thể khôi phục được. Hậu quả chiến tranh để lại vô cùng to lớn,

đó là sự ám ảnh trong tâm trí con người, bom đạn tàn dư của chiến tranh có thể phát nổ bất cứ lúc nào; con người phải mất nhiều năm mới có thể khôi phục lại nền kinh tế sau chiến tranh. Hiện nay, chúng ta sống trong thời bình nhưng cũng không nên mất cảnh giác.

Mỗi cá nhân cần có nhận thức, ý thức bảo vệ nền độc lập, tự do của đất nước mình, sẵn sàng đứng lên bảo vệ đất nước. Bên cạnh đó, chúng ta cần có hành vi ngăn chặn, lên án những hành vi làm nhen nhóm lên cuộc chiến tranh, chủ trương sống vì hòa bình. Các bạn học sinh cần có ý thức học tập, trau dồi bản thân, trở thành một công dân có ích. Mỗi người một hành động nhỏ, một đóng góp nhỏ sẽ tạo thành khối sức mạnh dân tộc to lớn, hãy yêu quý nền hòa bình và bảo vệ nền hòa bình đáng quý của toàn nhân loại.

Câu 12. Em hãy viết đoạn văn bày tỏ quan điểm về câu nói sau:

Hoà bình là đức hạnh của nhân loại. Chiến tranh là tội ác.

(Victor Hugo)

Trả lời: (*) Đoạn văn tham khảo:

Câu nói "Hoà bình là đức hạnh của nhân loại. Chiến tranh là tội ác" là một tuyên bố đầy ý nghĩa và sâu sắc. Điều này thể hiện sự khao khát của con người trong việc tìm kiếm hòa bình và sự phê phán đối với sự tàn bạo và tàn khốc của chiến tranh.

Trong mọi tình huống, hoà bình luôn là một mục tiêu cao quý và đáng được tôn trọng. Đây không chỉ là sự thiết yếu để duy trì sự sống mà còn là một điều kiện cần để con người phát triển và tiến bộ. Hoà bình mang lại sự ổn định và an ninh cho cộng đồng, tạo điều kiện thuận lợi cho sự phát triển kinh tế, xã hội và văn hoá. Nó là nền tảng để xây dựng một thế giới công bằng và hạnh phúc cho tất cả mọi người.

Trong khi đó, chiến tranh là một bi kịch của nhân loại, mang theo hàng loạt hậu quả đau đớn và tàn phá không chỉ về mặt vật chất mà còn về tinh thần và đạo đức. Chiến tranh gây ra sự mất mát về sinh mạng, tài sản và tự do của con người. Nó là nguồn gốc của sự đau khổ, tàn bạo và thậm chí là diệt vong. Chiến tranh phá hủy những giá trị nhân văn và gây ra sự đau đớn không chỉ cho những bên tham gia mà còn cho những người vô tội bị ảnh hưởng.

Do đó, việc đề cao hoà bình và phê phán chiến tranh là hoàn toàn chính đáng và cần thiết. Chúng ta cần phải làm mọi cố gắng để giải quyết mọi mâu thuẫn và xung đột bằng các phương tiện hoà bình và thương lượng. Chỉ khi chúng ta đặt hoà bình lên hàng đầu và từ chối sự bạo lực, chúng ta mới có thể xây dựng một thế giới mà mỗi người có thể sống trong hoà bình, tự do và hạnh phúc.

Câu 13. Có ý kiến cho rằng: việc bảo vệ hoà bình cho quốc gia, dân tộc và nhân loại là trách nhiệm của chính phủ và lực lượng quân đội, học sinh còn quá nhỏ, chưa thể làm gì để góp phần vào hoạt động này.

a. Em có đồng ý với ý kiến đó không? Giải thích vì sao?

b. Em hãy xác định những việc em có thể làm để góp phần vào việc bảo vệ hoà bình cho quê hương, đất nước và nhân loại.

a.

- Không đồng ý với ý kiến đó

- Giải thích:

+ Bảo vệ hoà bình là trách nhiệm của tất cả mọi người.

+ Bảo vệ hoà bình được thể hiện ở mọi nơi, mọi lúc, trong mọi mối quan hệ và giao tiếp hàng ngày giữa con người với con người.

+ Có nhiều biện pháp bảo vệ hoà bình mà học sinh có thể tham gia...

b. Những việc em có thể làm góp phần vào việc bảo vệ hoà bình

(Với nội dung này giáo viên có thể linh hoạt khi chấm bởi học sinh có thể đưa ra nhiều việc làm khác nhau)

- Khi xảy ra mâu thuẫn, có những bất đồng thì các bên chủ động gặp gỡ để dễ dàng trao đổi và thấu hiểu nhau hơn

- Không phân biệt đối xử về giới tính, năng lực, màu da, tôn giáo,...

- Can ngăn, hòa giải trong quá trình phát sinh mâu thuẫn, bất đồng

- Tôn trọng nền văn hóa, truyền thống của các dân tộc, quốc gia khác.

BÀI 6. QUẢN LÝ THỜI GIAN HIỆU QUẢ

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Quản lí thời gian hiệu quả và sự cần thiết phải quản lí thời gian hiệu quả

- Quản lí thời gian hiệu quả là biết cách sắp xếp, sử dụng thời gian hợp lý không lãng phí để hoàn thành công việc theo kế hoạch đã đề ra
- **Lợi ích của quản lí thời gian hiệu quả:** giúp ta chủ động trong cuộc sống, công việc; nâng cao năng suất, hiệu quả công việc; giảm áp lực, tạo động lực, từng bước hoàn thiện bản thân.

2. Cách quản lí thời gian hiệu quả

- Xác định các mục tiêu công việc hoàn thành: xác định danh sách các công việc theo ngày, tuần, tháng; Xác định thời hạn hoàn thành và đặt mức độ ưu tiên cho mỗi công việc
- Xây dựng kế hoạch thực hiện công việc: phân bố thời gian hợp lí cho các công việc trong một khoảng thời gian nhất định; lựa chọn biện pháp hoàn thành công việc phù hợp với đặc điểm bản thân cũng như hoàn cảnh sống; điều chỉnh kế hoạch khi cần thiết.
- Thực hiện kế hoạch đã đề ra: Kỉ luật, tuân thủ kế hoạch, tránh trì hoãn “nước đến chân mới nhảy”; loại bỏ những yếu tố gây mất tập trung, sao nhãng.

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: Em hãy nhận xét cách quản lí thời gian của các bạn dưới đây và tư vấn giúp các bạn cách làm hiệu quả hơn.

a) Ngoài việc học tập chăm chỉ để đạt danh hiệu Học sinh Giỏi, N còn đăng kí tham gia câu lạc bộ cầu lông, nấu ăn, hoạt động cộng đồng và cũng muốn tìm hiểu về chương trình hướng nghiệp. Tham gia nhiều hoạt động nên N thường bị quá tải và không biết phải làm thế nào để hoàn thành được hết các công việc.

b) M có thói quen làm việc ngẫu hứng, gặp việc gì làm việc đó nên thường không hoàn thành bài tập trên lớp đúng hạn.

◆ Trường hợp a)

- **Nhận xét:** N có một kế hoạch công việc rất đa dạng với việc tham gia vào nhiều hoạt động khác nhau, từ học tập đến các hoạt động ngoại khóa và hoạt động cộng đồng. Tuy nhiên, N chưa biết cách quản lí thời

gian hiệu quả, do đó, N thường bị quá tải và không thể hoàn thành được tất cả công việc.

- **Tư vấn:** Để quản lí thời gian hiệu quả hơn, N nên thực hiện các bước sau:

+ **Bước 1.** Xác định mục tiêu các công việc cụ thể:

- Trước mỗi ngày và mỗi tuần, bạn N nên lập kế hoạch công việc cụ thể cần thực hiện. Ghi chú các bài tập, bài học, hoạt động ngoại khóa và thời gian tự do. Điều này sẽ giúp các bạn nhìn thấy rõ ràng những công việc cần hoàn thành.

- Xác định công việc quan trọng nhất cần hoàn thành và ưu tiên thời gian cho chúng. Tránh để những hoạt động như xem ti vi, đọc báo,... hay tham gia các hoạt động không cần thiết ảnh hưởng đến việc hoàn thành các công việc quan trọng.

+ **Bước 2.** Xây dựng kế hoạch thực hiện công việc một cách phù hợp, khoa học hơn

- N nên chia thời gian một cách cân đối giữa học tập, hoạt động ngoại khóa và thời gian giải trí. Đảm bảo rằng bạn N có đủ thời gian để thực hiện mọi công việc mà không cảm thấy quá cứng nhắc và lưu ý rằng: kế hoạch công việc này có thể điều chỉnh (nếu thấy cần thiết).

- Lựa chọn biện pháp hoàn thành công việc một cách phù hợp.

+ **Bước 3.** Thực hiện kế hoạch đề ra:

- Bạn N hãy thiết lập một không gian học tập hiệu quả, yên tĩnh và tránh các yếu tố gây xao nhãng như ti vi hoặc điện thoại di động,...

- Đảm bảo tính kỉ luật và quyết tâm thực hiện kế hoạch đã đặt ra.

◆ Trường hợp b)

- **Nhận xét:** Bạn M chưa biết cách quản lí thời gian hiệu quả. Thói quen làm việc ngẫu hứng khiến cho M không hoàn thành các công việc được giao một cách đúng hạn.

- **Tư vấn:** Để quản lí thời gian hiệu quả hơn, M nên:

+ Lập kế hoạch hàng ngày hoặc hàng tuần với danh sách công việc cần hoàn thành.

+ Xác định thời gian cụ thể cho mỗi công việc và cam kết tuân thủ lịch trình.

+ Sử dụng các công cụ hỗ trợ quản lý thời gian như lịch, ứng dụng quản lý thời gian để hỗ trợ việc tổ chức công việc.

+ Hãy tập trung vào việc hoàn thành từng công việc một trước khi chuyển sang công việc tiếp theo.

Câu 2. Người xưa có câu: "Một phút đồng hồ, một nén vàng". Nghĩa là một phút đồng hồ rất quý báu. Thật vậy, một phút của hàng triệu người cộng lại thành rất nhiều ngày giờ và làm được rất nhiều công việc. [...]

Câu nói trên đề cập đến nội dung bài học nào đã học trong chương trình môn GDCC 9? Bằng hiểu biết của mình em hãy làm rõ nội dung đó?

- Câu nói trên đề cập đến nội dung bài học: Quản lý thời gian hiệu quả

- Trình bày hiểu biết

- Quản lý thời gian hiệu quả là biết cách sắp xếp, sử dụng thời gian hợp lý không lãng phí để hoàn thành công việc theo kế hoạch đã đề ra

- **Lợi ích của quản lý thời gian hiệu quả:** giúp ta chủ động trong cuộc sống, công việc; nâng cao năng suất, hiệu quả công việc; giảm áp lực, tạo động lực, từng bước hoàn thiện bản thân.

- **Cách quản lý thời gian hiệu quả**

+ Xác định các mục tiêu công việc hoàn thành: xác định danh sách các công việc theo ngày, tuần, tháng; Xác định thời hạn hoàn thành và đặt mức độ ưu tiên cho mỗi công việc

+ Xây dựng kế hoạch thực hiện công việc: phân bổ thời gian hợp lý cho các công việc trong một khoảng thời gian nhất định; lựa chọn biện pháp hoàn thành công việc phù hợp với đặc điểm bản thân cũng như hoàn cảnh sống; điều chỉnh kế hoạch khi cần thiết.

+ Thực hiện kế hoạch đã đề ra: Kỉ luật, tuân thủ kế hoạch, tránh trì hoãn “nước đến chân mới nhảy”; loại bỏ những yếu tố gây mất tập trung, sao nhãng.

Câu 3. Tình huống. Gần đến kì kiểm tra giữa học kì nhưng bạn C chỉ xem bài qua loa một chút rồi lại chơi điện tử đến tận khuya, cuối tuần, thường đi chơi cùng các bạn. Bạn C tự nhủ: “Còn hai tuần nữa mới thi, chẳng có gì phải vội”.

Dựa vào các cách quản lý thời gian hiệu quả, em hãy tư vấn cho bạn C cách giải quyết phù hợp.

Bạn C đã quản lí thời gian chưa hiệu quả nên có nguy cơ sẽ không hoàn thành tốt kì thi học kì. Vì vậy, bạn C nên:

- + Lập thời gian biểu cụ thể, phù hợp để áp dụng, trong đó, cần xác định rõ từng khung thời gian trong ngày gắn với các hoạt động và cần bố trí thời gian thoả đáng cho việc học tập, ôn bài.
- + Quyết tâm thực hiện thời gian biểu đã đề ra. Nếu cần thiết, có thể nhờ sự trợ giúp, nhắc nhở của người thân trong gia đình hoặc bạn bè để có thể thực hiện đúng theo thời gian biểu đã đề ra.
- + Thường xuyên xem xét, đánh giá lại sự phù hợp của thời gian biểu để có sự điều chỉnh kịp thời.

Câu 4. *Tình huống.* Bạn A xác định mục tiêu công việc cần thực hiện trong Học kì I là: cải thiện kết quả học tập từ loại khá lên loại giỏi; tự học thêm một môn ngoại ngữ yêu thích; học võ cổ truyền; tham gia câu lạc bộ thể dục thể thao. Tuy nhiên, sau một thời gian thực hiện, bạn A cảm thấy mệt mỏi và muốn bỏ cuộc.

Dựa vào các cách quản lí thời gian hiệu quả, em hãy tư vấn cho bạn A cách giải quyết phù hợp.

Bạn A chưa biết cách quản lí thời gian hiệu quả vì cùng lúc thực hiện quá nhiều mục tiêu. Do vậy, các mục tiêu đều không hoàn thành. Bạn A nên:

- + Xác định công việc nào thật sự quan trọng, cần thiết để thực hiện.
- + Xác định thứ tự các công việc cần ưu tiên.
- + Xác định kế hoạch để thực hiện từng công việc.
- + Quyết tâm thực hiện kế hoạch đã đề ra.
- + Điều chỉnh kế hoạch trong trường hợp cần thiết.

Câu 5. Em hãy đọc câu danh ngôn dưới đây và viết bài thuyết trình về sự cần thiết của việc quản lí thời gian hiệu quả.

Thời gian là cuộc sống, vì thế ai lãng phí thời gian là lãng phí chính cuộc đời của họ; ai làm chủ được thời gian thì làm chủ được cuộc sống.

(Alan Lakein)

Trả lời: (*) Bài thuyết trình tham khảo

Có phải lúc nào bạn cũng thấy thiếu thời gian để hoàn tất mọi công việc trong ngày? Có bao giờ bạn cảm thấy một ngày 24h là quá ngắn? Khi đi học, học sinh phải học cùng lúc rất nhiều môn, mỗi môn đều có bài tập nhóm, bài thuyết trình, bài tập về nhà, bài kiểm tra,... nếu không biết sắp xếp thời gian và mức độ ưu tiên hợp lí cho từng môn học thì sẽ rất dễ bị quá tải, học trước quên sau. Chính vì thế, kỹ năng quản lý thời gian là kỹ năng vô cùng quan trọng trong học tập và công việc, đặc biệt đối với những cô cậu học sinh cuối cấp như chúng mình.

1-Kĩ năng quản lí thời gian là gì?

Kĩ năng quản lí thời gian là kĩ năng lập thời gian biểu hợp lí và khoa học để hoàn thành tốt các công việc cần làm, nhằm sử dụng hiệu quả quỹ thời gian của bản thân.

2-Tại sao quản lí thời gian lại quan trọng đối với học sinh?

Kĩ năng quản lí thời gian tốt giúp học sinh sắp xếp thứ tự ưu tiên các công việc để có thể hoàn thành nhiệm vụ đúng thời hạn. Học sinh có thể lập kế hoạch trước, dành thời gian cần thiết cho các dự án và bài tập, đồng thời tận dụng thời gian đó tốt hơn. Quản lí thời gian tốt cho phép học sinh trở nên ngăn nắp, tự tin và học tập hiệu quả hơn. Nó giúp học sinh tránh được vấn đề đáng sợ về sự trì hoãn, vốn có thể là một con đốc trơn trượt dẫn đến căng thẳng, thất vọng và bị điểm kém.

3-Làm thế nào để rèn luyện kĩ năng quản lí thời gian?

Sau đây là một vài “bí kíp” có thể giúp chúng ta quản lí thời gian và sắp xếp cuộc sống hợp lí hơn:

Bước 1-Xác định mục tiêu công việc

- + Lập danh sách các công việc, cần làm: liệt kê tất cả những công việc phải làm theo ngày, tuần, tháng, ...
- + Xác định mức độ ưu tiên công việc theo: mức độ quan trọng/không quan trọng, gấp gáp/không gấp gáp và sắp xếp theo thứ tự. Ví dụ: công việc A số 1, công việc B số 2, ...
- + Xác định thời hạn hoàn thành công việc: ghi rõ ngày, giờ cụ thể phải hoàn thành của từng công việc. Ví dụ: 30 phút/ công việc A, 60 phút/công việc B, ...

Bước 2-Lập kế hoạch

+ Lựa chọn cách thức hoàn thành công việc phù hợp với đặc điểm bản thân: lưu ý đến thời điểm, thói quen làm việc hiệu quả nhất của bản thân để lựa chọn cách thức hiệu quả nhất.

+ Phân bổ thời gian cụ thể cho từng công việc. Ví dụ: việc A từ 15 - 15 giờ 30; việc B từ 19 - 20 giờ ;...

+ Điều chỉnh kế hoạch: trong quá trình thực hiện nếu thấy không hợp lí có thể điều chỉnh để đạt được hiệu quả hơn.

Bước 3-Thực hiện kế hoạch: tuân thủ kế hoạch đã lập và đảm bảo tính kỉ luật

+ Không trì hoãn: thực hiện ngay công việc, quyết tâm hết sức thực hiện kế hoạch.

+ Không ôm đồm: không nên làm quá nhiều việc cùng lúc, ...

+ Sử dụng các công cụ, kĩ thuật hỗ trợ để quản lí thời gian: giấy nhắc việc, đồng hồ bấm giờ, các ứng dụng trên điện thoại thông minh, ...

+ Loại bỏ những yếu tố gây xao nhãng: không gian làm việc cần yên tĩnh, gọn gàng; tắt các thiết bị hoặc các ứng dụng không phục vụ cho công việc đang làm, ...

Kết luận: Nắm giữ thời gian trong tầm tay giúp bạn thành công trong việc chinh phục kiến thức. Bạn hãy dành thời gian để lập ra một kế hoạch học tập tốt nhất và thường xuyên kiểm tra việc thực hiện kế hoạch đó của mình, điều chỉnh một cách phù hợp. Chúc bạn đạt kết quả cao nhất trong học tập và thực hiện được ước mơ của mình!

BÀI 7. THÍCH ỨNG VỚI NHỮNG THAY ĐỔI TRONG CUỘC SỐNG

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của em và gia đình như: sức khỏe, môi trường sống, hoàn cảnh gia đình, sự ra đi của người thân

2. Thích ứng được với những thay đổi trong cuộc sống sẽ giúp chúng ta vượt qua khó khăn và sự thay đổi của hoàn cảnh, sống phù hợp với hoàn cảnh, không ngừng tự hoàn thiện và phát triển bản thân.

3. Một số biện pháp để thích ứng với thay đổi trong cuộc sống

- Chấp nhận sự thay đổi là tất yếu. Thay đổi thường xảy ra ngoài tầm kiểm soát nên thay vì đổi lỗi, tức giận hay lo lắng thì hãy chấp nhận để đổi diện và thích ứng.
- Giữ bình tĩnh để làm chủ cảm xúc và có thêm thời gian để suy xét vấn đề một cách sáng suốt tránh vội vàng đưa ra những quyết định sai lầm gây ảnh hưởng tiêu cực
- Tìm cách giải quyết vấn đề theo hướng tích cực: việc gì cũng có cách giải quyết nên cần cân nhắc, tham khảo và tìm hiểu để có cách giải quyết tốt nhất phù hợp với bản thân và hoàn cảnh

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: Em hãy vận dụng cách thích ứng với sự thay đổi để tư vấn cho các bạn trong những tình huống dưới đây:

Tình huống a) Bạn B lần đầu sống xa nhà để lên thành phố học. Ở một mình, B chưa biết cân đối tài chính, mua sắm nhiều thứ không cần thiết nên thường xuyên bị thiếu tiền ăn, thậm chí tiêu cả vào tiền thuê nhà. Sống một mình, không có ai nhắc nhở nên nhiều khi B mải chơi theo bạn, đi sớm về khuya, không để ý chuyện học tập.

Tình huống b) Mẹ bạn P bị đột quỵ phải nằm liệt một chỗ, sinh hoạt cá nhân cũng cần có người hỗ trợ. P lo lắng cho mẹ và thấy lúng túng khi trong nhà vừa thiếu bàn tay mẹ vừa cần có người chăm sóc cho mẹ.

Tình huống c) Bố mẹ bạn S có cơ hội đi làm việc ở xa với thu nhập tốt hơn nên đã gửi S về quê sống cùng ông bà để bố mẹ đi lao động. S gặp nhiều khó khăn để thích ứng với hoàn cảnh mới khi vừa phải sống xa bố mẹ, lại chuyển nơi ở, chuyển trường.

Trả lời:

Tình huống a)

- Bạn B cần tự lập hơn, tự mình nghiên cứu, học hỏi các kỹ năng liên quan đến việc quản lý chi tiêu và quản lý thời gian sao cho hiệu quả.
- Bên cạnh đó, bạn B có thể tâm sự, trao đổi và nhờ đến sự trợ giúp, giám sát của những người tin cậy, như: giáo viên, bạn bè,... hoặc các công cụ hỗ trợ kiểm soát chi tiêu, quản lý thời gian.

Tình huống b)

- Các thành viên trong gia đình P nên ngồi lại, trao đổi với nhau để lên kế hoạch về thời gian chăm sóc mẹ một cách hợp lí nhất.
- Cả gia đình cũng cần động viên mẹ giữ tinh thần lạc quan, ăn uống, nghỉ ngơi điều độ để việc điều trị tiến triển tốt hơn, sớm bình phục hơn.
- Bạn P nên tự lập hơn, chủ động học hỏi trong việc: dọn dẹp nhà cửa, tự chăm sóc bản thân,...

Tình huống c)

- Bạn S cần: bình tĩnh và thấu hiểu nỗi vất vả cũng như sự yêu thương của bố mẹ dành cho mình; luôn cố gắng học tập, rèn luyện; ngoan ngoãn, nghe lời và chăm chỉ phụ giúp ông bà các công việc nhà.
- Khi nhớ bố mẹ, S có thể: viết nhật kí hoặc gọi điện thoại để trò chuyện với bố mẹ,...
- S cũng nên mở lòng, tìm hiểu, giao lưu và kết bạn với những người bạn mới.

Câu 2. Tình huống. Ngày cuối tuần, bạn N sang nhà bạn C chơi. Trong lúc cả hai đang chơi cờ vua thì có tiếng gọi thất thanh từ một người hàng xóm: "N đâu, về mau, nhà cháu cháy hết rồi kìa". Vừa nghe xong, bạn N hốt hoảng, bật khóc tức tưởi và luống cuống không biết phải làm gì.

Em hãy đề xuất cách thích ứng với sự thay đổi một cách phù hợp, hiệu quả.

Trong tình huống này, bạn N cần:

- + Giữ bình tĩnh.
- + Liên hệ tới số điện thoại đường dây nóng để tìm kiếm sự trợ giúp của lực lượng cứu hỏa/ cứu hộ, cứu nạn (số 114 hoặc 112); đồng thời, trong lúc chờ đợi lực lượng chức năng; bạn N cần nhờ cậy sự giúp đỡ của hàng xóm và mọi người xung quanh để cùng ứng phó với tình trạng hỏa hoạn.
- + Đảm bảo an toàn cho bản thân.
- + Liên hệ với người thân (bố mẹ,...) để thông báo tình hình.

Câu 3. Tình huống: Sau lần bị bỏng nước sôi, một phần ba khuôn mặt của bạn B bị sẹo. Bạn B rất buồn, tự ti, bế tắc và luôn tìm cách tránh

mặt mọi người.

Em hãy đề xuất cách thích ứng với sự thay đổi một cách phù hợp, hiệu quả.

Việc bị bỏng nước sôi có thể gây ra sự tổn thương về thể chất và tinh thần đối với ai đó. Để giúp bạn B thích ứng và vượt qua tình trạng này, dưới đây là một số gợi ý:

- + Chấp nhận và học cách yêu thương bản thân mình.
- + Tìm kiếm sự hỗ trợ từ các chuyên gia tâm lý, nhằm giúp bản thân làm chủ cảm xúc, tăng cường tự tin và khích lệ tinh thần.
- + Trao đổi, tâm sự, chia sẻ cảm xúc của bản thân với người thân và bạn bè có thể giúp giảm bớt cảm giác cô đơn và cảm thấy được ủng hộ.
- + Bạn B có thể tìm cách cải thiện tình trạng da thông qua việc: sử dụng các loại dược – mỹ phẩm phù hợp (theo sự tư vấn, kê đơn của bác sĩ)
- + Thử tham gia vào các hoạt động giúp giảm căng thẳng như yoga, thiền, đi dạo,.... Các hoạt động này có thể giúp bạn cảm thấy thư giãn và giảm bớt đau đớn.

Câu 4. Có ý kiến cho rằng, sự thay đổi là không thể tránh khỏi trong cuộc sống của chúng ta. Vì vậy, vượt qua sự sợ hãi, bi quan là một trong những biện pháp quan trọng để thích ứng.

Em hãy liệt kê những đề cách vượt qua sự sợ hãi, bi quan khi đối mặt với những thay đổi bất lợi và nêu ví dụ để làm rõ điều đó.

Trả lời:

(*) Tham khảo:

- Những đề cách vượt qua sự sợ hãi, bi quan khi đối mặt với những thay đổi bất lợi:

+ **Chấp nhận sự thay đổi là tất yếu. Ví dụ:** Anh K ước mơ trở thành nghệ sĩ Piano và đã đạt được nhiều giải thưởng. Nhưng không may, một tai nạn xảy ra khiến anh bị chấn thương ở tay và không thể chơi đàn được nữa. anh K rất buồn và lo lắng cho tương lai của mình. Sự cố tai nạn là một biến cố lớn trong cuộc đời anh K khiến ước mơ trở thành nghệ sĩ piano của anh không thể thực hiện. Anh rất đau khổ và khó chấp

nhận điều này. Tuy nhiên, sau khi bình tâm suy nghĩ, anh hiểu rằng việc bị hỏng đi đôi bàn tay là sự thật không thể thay đổi được. Dù anh dần vật, đau khổ thì điều đó đã xảy ra và đôi tay của anh không thể bình phục được như cũ.

+ ***Giữ bình tĩnh. Ví dụ:*** Trong trường hợp anh K, mặc dù rất đau khổ nhưng anh đã cố gắng dành thời gian suy nghĩ để chấp nhận sự thật, lắng nghe ý kiến của những người xung quanh và tìm hiểu về những người đã vượt lên từ hoàn cảnh bất hạnh để tìm hướng đi mới cho tương lai.

+ ***Tìm cách giải quyết vấn đề theo hướng tích cực. Ví dụ:*** Sau khi bình tĩnh suy xét, anh K đã tìm hiểu và xác định được hướng đi của bản thân. Anh vẫn mong muốn thực hiện ước mơ với âm nhạc của mình và thấy rằng nếu không chơi đàn nữa thì có thể theo con đường sáng tác nhạc để trở thành nhạc sĩ. Anh đã tìm cách học tập, rèn luyện và thực hiện ước mơ của mình.

Câu 5. Danh ngôn có câu:

“Chúng ta không thể thay đổi hướng gió nhưng chúng ta có thể điều chỉnh cánh buồm”

(Dolly Parton)

a. Em hãy nêu suy nghĩ của bản thân về câu danh ngôn trên.

b. Câu danh ngôn trên gợi nhớ đến nội dung bài học nào đã học trong chương trình môn GD&CD9? Bằng hiểu biết của mình em hãy làm rõ nội dung bài học đó.

a. Nêu suy nghĩ: Hoàn cảnh xã hội có nhiều biến động, khó khăn nhưng hành động của bản thân mới là yếu tố quyết định đến sự thành hay bại. Nếu trong hoàn cảnh khó khăn mà con người biết vượt lên, biết tự điều chỉnh tư duy, hành động để ứng phó với các yếu tố bất lợi thì sẽ đi đúng hướng và đến được cái đích cần đến.

b. Gợi đến nội dung bài học: Thích ứng với thay đổi trong cuộc sống

1. Một số thay đổi có khả năng xảy ra trong cuộc sống của em và gia đình như: sức khỏe, môi trường sống, hoàn cảnh gia đình, sự ra đi của người thân

2. Thích ứng được với những thay đổi trong cuộc sống sẽ giúp chúng ta vượt qua khó khăn và sự thay đổi của hoàn cảnh, sống phù hợp với hoàn cảnh, không ngừng tự hoàn thiện và phát triển bản thân.

3. Một số biện pháp để thích ứng với thay đổi trong cuộc sống

- Chấp nhận sự thay đổi là tất yếu. Thay đổi thường xảy ra ngoài tầm kiểm soát nên thay vì đòi lỗi, tức giận hay lo lắng thì hãy chấp nhận để đối diện và thích ứng.

- Giữ bình tĩnh để làm chủ cảm xúc và có thêm thời gian để suy xét vấn đề một cách sáng suốt tránh vội vàng đưa ra những quyết định sai lầm gây ảnh hưởng tiêu cực

- Tìm cách giải quyết vấn đề theo hướng tích cực: việc gì cũng có cách giải quyết nên cần cân nhắc, tham khảo và tìm hiểu để có cách giải quyết tốt nhất phù hợp với bản thân và hoàn cảnh

BÀI 8. TIÊU DÙNG THÔNG MINH

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

- Tiêu dùng thông minh là việc biết chi tiêu có kế hoạch, tiết kiệm, hiệu quả, phù hợp với đặc điểm của bản thân.

- Biểu hiện của người tiêu dùng thông minh:

+ Lập kế hoạch chi tiêu phù hợp với bản thân và gia đình.

+ Tìm hiểu kỹ các thông tin về sản phẩm trước khi mua sắm.

+ Sử dụng những sản phẩm an toàn, hiệu quả không gây hại cho sức khỏe bản thân và thân thiện với môi trường.

+ Xác định hình thức mua sắm và thanh toán phù hợp.

- Biểu hiện của người tiêu dùng kém thông minh:

+ Mua sắm ngẫu hứng, không có kế hoạch chi tiêu.

+ Mua sắm vượt quá nhu cầu sử dụng và khả năng tài chính của bản thân.

+ Không tìm hiểu kỹ các thông tin về sản phẩm.

+ Sử dụng những sản phẩm kém chất lượng, không rõ nguồn gốc, xuất xứ.

- **Lợi ích của tiêu dùng thông minh:** giúp người tiêu dùng mua được sản phẩm có chất lượng, phù hợp với mục đích tiêu dùng của cá nhân, tiết kiệm thời gian, tiền bạc, thực hiện được kế hoạch chi tiêu, bảo vệ sức khoẻ và quyền lợi của người tiêu dùng.

- **Cách tiêu dùng thông minh**

+ **Xây dựng kế hoạch chi tiêu hợp lí:** Chỉ mua những vật dụng phục vụ cho nhu cầu thiết yếu của cuộc sống, phù hợp với khả năng thanh toán và nhu cầu của bản thân như: thức ăn, nước uống, đồ dùng cá nhân, đồ dùng học tập cần thiết, đi lại,...

+ **Tìm hiểu các thông tin sản phẩm:** Khi cần mua sản phẩm nên tìm hiểu các thông tin về chất lượng, giá cả, công dụng, mẫu mã,... bằng cách tham khảo nhiều nguồn thông tin về sản phẩm được in trên bao bì, qua các kênh quảng cáo, trang thông tin điện tử của nhà sản xuất, quét mã vạch truy xuất nguồn gốc,... để chọn lọc thông tin về sản phẩm chính xác.

+ **Sử dụng sản phẩm an toàn:** Chỉ sử dụng những sản phẩm có nguồn gốc, đảm bảo chất lượng, đọc kĩ hướng dẫn sử dụng trước khi dùng và sử dụng đúng cách, tìm hiểu quyền lợi của người tiêu dùng để bảo vệ mình trong những trường hợp cần thiết.

+ **Lựa chọn phương thức thanh toán phù hợp:** Khi mua hàng, có thể thanh toán bằng tiền mặt hoặc thanh toán trực tuyến. Trước khi thanh toán, cần kiểm tra kĩ sản phẩm, giá cả, số tiền phải thanh toán. Khi mua hàng trực tuyến, cần kiểm tra kĩ hàng hoá khi nhận, chỉ thanh toán trước đối với các thương hiệu uy tín, bảo mật thông tin, tài khoản và lưu lại hoá đơn, chứng từ giao dịch để xử lí khi cần thiết,....

- Học sinh cần rèn luyện thói quen và thực hiện cách tiêu dùng thông minh để đảm bảo an toàn tài chính, sức khoẻ cho bản thân và gia đình. Đồng thời khích lệ giúp đỡ người thân, bạn bè trở thành những người tiêu dùng thông minh.

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: Tình huống. Bạn A đang đi trên đường thì nhìn thấy một cửa hàng bánh kẹo đang có chương trình khuyến mãi “Mua 1 được 3”. Sau khi lựa chọn và kiểm tra thông tin sản phẩm, bạn A phát hiện bánh kẹo ở đây không rõ nguồn gốc xuất xứ nhưng vẫn quyết định mua.

Em hãy vận dụng cách tiêu dùng thông minh để nhận xét, tư vấn về hành vi mua sắm cho bạn A.

- **Nhận xét:** Bạn A có hành vi tiêu dùng không tốt, vì: A chọn mua những sản phẩm có nguồn gốc xuất xứ không rõ ràng, chất lượng thấp – điều này có thể gây hại tới sức khỏe của bản thân và gia đình A.

- **Tư vấn:** Bạn A nên lựa chọn những sản phẩm có chất lượng tốt; giá cả hợp lí; an toàn với sức khỏe của bản thân và thân thiện với môi trường.

Câu 2. **Tình huống.** Bạn K được lớp trưởng phân công mua những vật dụng cần thiết để chuẩn bị cho buổi dã ngoại của lớp nên đã nhờ chị gái chở đi mua. Trên đường đi, chị bạn K hỏi: "Em đã dự tính sẽ mua những gì chưa? ". Bạn K nhanh nhẩu đáp: "Cứ vào chợ, thấy món nào được thì mua thôi chị ạ!".

Em hãy vận dụng cách tiêu dùng thông minh để nhận xét, tư vấn về hành vi mua sắm cho bạn K.

- **Nhận xét:**

+ Chị của K là người tiêu dùng thông minh, chị đã nhắc nhở K cần ghi lại danh sách những mặt hàng cần mua. Việc liệt kê lại sẽ giúp K mua đúng những mặt hàng cần thiết; tránh lãng phí, mua những sản phẩm không cần thiết.

+ Bạn K có hành vi tiêu dùng chưa tốt, khi bạn mua sắm ngẫu hứng, theo cảm xúc; chưa biết cách lập kế hoạch chi tiêu.

- **Tư vấn:**

+ Bạn K nên lập danh sách các mặt hàng cần mua trước khi mua sắm.

+ Bạn K cũng cần tham khảo mức giá của các sản phẩm ở nhiều cửa hàng khác nhau, để lựa chọn được những sản phẩm tốt với giá cả hợp lí.

BÀI 9. VI PHẠM PHÁP LUẬT VÀ TRÁCH NHIỆM PHÁP LÝ

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Vi phạm pháp luật:

- **Khái niệm:** Vi phạm pháp luật là hành vi trái pháp luật, có lỗi, do người có năng lực trách nhiệm pháp lý thực hiện, xâm phạm các quan hệ xã hội được pháp luật bảo vệ.

- **Phân loại:** Vi phạm pháp luật được chia làm bốn loại:

+ Vi phạm hình sự là hành vi nguy hiểm cho xã hội, được coi là tội phạm, được quy định trong Bộ luật Hình sự.

+ Vi phạm hành chính là hành vi vi phạm pháp luật, xâm phạm các quy tắc quản lý hành chính nhà nước có mức độ nguy hiểm thấp hơn tội phạm.

+ Vi phạm kỉ luật là hành vi vi phạm pháp luật, xâm phạm các quan hệ lao động, công vụ nhà nước, ... do pháp luật lao động và pháp luật hành chính bảo vệ.

+ Vi phạm dân sự là hành vi vi phạm pháp luật, xâm phạm các quan hệ tài sản hoặc quan hệ nhân thân.

2. Trách nhiệm pháp lý:

Trách nhiệm pháp lý là nghĩa vụ mà các chủ thể phải gánh chịu hậu quả bất lợi do Nhà nước quy định từ hành vi vi phạm pháp luật của mình.

- Có 4 loại trách nhiệm pháp lý:

+ Trách nhiệm hình sự

+ Trách nhiệm dân sự

+ Trách nhiệm hành chính

+ Trách nhiệm kỉ luật

Ý nghĩa của trách nhiệm pháp lý:

+ Thể hiện tính tôn nghiêm của pháp luật.

+ Là sự trừng phạt nghiêm khắc của pháp luật đối với các chủ thể vi phạm pháp luật.

+ Giáo dục mọi người có ý thức tôn trọng pháp luật, tuân theo quy định của pháp luật và các quy tắc của cuộc sống; nâng cao ý thức phòng ngừa và đấu tranh chống tội phạm.

+ Củng cố lòng tin của người dân vào pháp luật.

+ Góp phần duy trì trật tự an toàn xã hội.

- **Ví dụ minh họa:** Anh N (20 tuổi, có khả năng nhận thức tốt, không bị tâm thần) điều khiển xe mô tô đi ngược chiều trên đường cao tốc nên bị cảnh sát giao thông lập biên bản phạt tiền và tước quyền sử dụng Giấy phép lái xe 3 tháng.

+ Hành vi vi phạm: anh N điều khiển xe mô tô đi ngược chiều trên đường cao tốc

+ Trách nhiệm pháp lí: anh N phải chịu trách nhiệm hành chính

+ Ý nghĩa của việc áp dụng trách nhiệm pháp lí trong trường hợp này là:

- Buộc anh N phải chấm dứt hành vi vi phạm pháp luật.
- Thể hiện tính tôn nghiêm của pháp luật.
- Giáo dục mọi người có ý thức tôn trọng và tuân theo quy định của pháp luật
- củng cố lòng tin của người dân vào pháp luật.
- Góp phần duy trì trật tự an toàn xã hội.

3. Trách nhiệm của công dân, học sinh:

* **Đối với công dân:**

- Chấp hành nghiêm chỉnh hiến pháp và pháp luật.
- Đấu tranh với các hành vi, việc làm vi phạm hiến pháp và pháp luật.

* **Đối với học sinh:**

- Tuyên truyền, vận động mọi người thực hiện tốt PL.
- Có lối sống lành mạnh, học tập và lao động tốt.
- Tránh xa các tệ nạn xã hội
- Đấu tranh với các hiện tượng xấu

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: Gia đình nhà K có một cửa hàng hoa quả. Qua kiểm tra, bố của K đã phát hiện một số hoa quả trong cửa hàng do nhân viên nhập về không rõ nguồn gốc. Bố của K nói với mẹ nên lựa chọn các nguồn hàng đảm bảo an toàn cho người tiêu dùng. Nhưng mẹ của K phản đối vì cho rằng làm thế sẽ ảnh hưởng đến lợi nhuận kinh doanh của cửa hàng.

a. Em hãy nhận xét hành vi, việc làm của các thành viên trong gia đình K.

b. Nếu là K, em sẽ giải thích với mẹ như thế nào?

- Bố K có ý thức tuân thủ pháp luật; quan tâm đến sức khỏe của người tiêu dùng và mong muốn giữ chữ tín trong kinh doanh.

- Mẹ K đã có hành vi vi phạm pháp luật, cụ thể là: khi phát hiện nhân viên nhập hàng hóa không rõ nguồn gốc, xuất xứ; mẹ K đã không trình báo cơ quan chức năng để tiêu hủy, mà mẹ K vẫn mong muốn tiếp tục kinh doanh, tiêu thụ các hàng hóa đó.

Nếu là K, em sẽ:

+ Giải thích để mẹ hiểu, hành vi của mẹ đã vi phạm quy định pháp luật và hành vi này sẽ bị xử phạt theo quy định tại Điều 15 Nghị định 98/2020/NĐ-CP quy định về xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động thương mại, sản xuất, buôn bán hàng giả, hàng cấm và bảo vệ quyền lợi người tiêu dùng và khoản 11 Điều 3 Nghị định 17/2022/NĐ-CP quy định về hành vi kinh doanh hàng hóa nhập lậu; mặt khác, hành vi này sẽ gây ảnh hưởng xấu tới sức khỏe của người tiêu dùng; đồng thời gây mất uy tín của cửa hàng.

+ Khuyến mẹ trình báo cơ quan chức năng để tiêu hủy số hàng hóa không rõ nguồn gốc đó.

Câu 2. Cho tình huống: T và N (14 tuổi) tham gia đua xe máy, vượt đèn đỏ, làm ảnh hưởng đến người tham gia giao thông. Em hãy cho biết T và N mắc những lỗi nào? Và phải chịu trách nhiệm gì? Tại sao hai em phải chịu trách nhiệm đó?

Gợi ý

* T và N đã vi phạm pháp luật hành chính(đi xe máy khi chưa đủ tuổi, đua xe, vượt đèn đỏ)

* T và N phải chịu trách nhiệm hành chính (xử phạt theo qui định xử phạt hành chính)

* Vì T và N đã vi phạm PL hành chính và đã đủ tuổi xử phạt hành chính về lỗi do cố ý

Câu 3. Cho tình huống: Anh D là công nhân của công ty A, do ăn chơi đua đòi nên thường xuyên đi làm muộn. Có lần vì thiếu tiền nên anh đã ăn cắp xe máy của đồng nghiệp ở công ty và bỏ chạy trên đường anh đã

vượt đèn đỏ và va chạm với xe máy của chị E đang đi đúng phần đường làm cho chị B tử vong và xe máy bị hư hỏng nặng.

a, hãy xác định vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý của anh D trong tình huống trên?

b, Nêu các dấu hiệu xác định vi phạm pháp luật?

Trả lời:

a. Xác định vi phạm pháp luật và trách nhiệm pháp lý:

- Anh D vi phạm pháp luật hình sự (Trộm cắp xe máy, gây tai nạn làm chị E tử vong) do đó phải chịu trách nhiệm pháp lý hình sự(Chịu các hình thức xử phạt do toàn án áp dụng)
- Anh D vi phạm pháp luật dân sự (Làm hư hỏng xe máy của chị E) do đó phải chịu trách nhiệm pháp lý dân sự(Bồi thường thiệt hại về tài sản)
- Anh D vi phạm pháp luật hành chính (Vượt đèn đỏ) do đó phải chịu trách nhiệm pháp lý hành chính(Bị xử phạt hành chính theo qui định)
- Anh D vi kỷ luật (đi làm muộn) do đó phải chịu trách nhiệm kỷ luật(Chịu các hình thức kỷ luật do giám đốc công ty áp dụng như trừ lương, đuổi việc...)

b. Các dấu hiệu xác định vi phạm PL:

- Đó phải là một hành vi cụ thể
- Các hành vi đó trái với quy định của pháp luật
- Người thực hiện hành vi đó có lỗi.
- Người thực hiện hành vi phải là người có năng lực trách nhiệm pháp lý.

BÀI 10. QUYỀN TỰ DO KINH DOANH VÀ NGHĨA VỤ ĐÓNG THUẾ

I. KIẾN THỨC CƠ BẢN CỦA BÀI

1. Quyền tự do kinh doanh

Mọi người có quyền tự do lựa chọn những ngành nghề kinh doanh trong phạm vi những ngành nghề mà pháp luật không cấm.

Mọi người có quyền tự do lựa chọn mô hình kinh doanh phù hợp với nhu cầu, điều kiện, khả năng của bản thân; tự do lựa chọn loại hình tổ chức kinh tế để thực hiện hoạt động đầu tư kinh doanh.

Mọi người có quyền lựa chọn quy mô kinh doanh; chủ động điều chỉnh quy mô và ngành, nghề kinh doanh.

Khi thực hiện quyền tự do kinh doanh, người dân có nghĩa vụ tuân thủ các quy định của Hiến pháp và pháp luật về kinh doanh; tôn trọng và đảm bảo quyền, lợi ích hợp pháp của người tiêu dùng và người lao động trong các cơ sở kinh doanh; chấp hành các quy định của pháp luật về bảo vệ môi trường, bảo vệ tài nguyên thiên nhiên, bảo đảm an sinh xã hội...

2. Nghĩa vụ nộp thuế

- Mọi người có nghĩa vụ nộp thuế theo quy định của pháp luật.
- Người nộp thuế phải thực hiện đăng kí thuế, sử dụng mã số thuế theo quy định; phải chịu trách nhiệm trước pháp luật về tính chính xác, trung thực, đầy đủ của hồ sơ thuế,...

II. CÂU HỎI VÀ BÀI TẬP BỒI DƯỠNG

Câu 1: Tình huống: Để nhân dân trong thôn tăng cường hiểu biết các quy định của pháp luật về nghĩa vụ nộp thuế, ông D là trưởng thôn đã tổ chức một buổi toạ đàm và mời cán bộ thuế của Chi cục thuế đến chia sẻ. Tuy nhiên, bố mẹ của K lại không muốn tham gia với lí do gia đình không kinh doanh nên không cần phải tìm hiểu về nghĩa vụ nộp thuế.

- Em hãy nhận xét việc làm của ông D. Theo em, việc làm đó có ý nghĩa gì?
- Nếu là K, em sẽ giải thích như thế nào để bố mẹ hiểu và tham gia buổi toạ đàm.

Trả lời:

- Việc làm của ông D là việc làm tích cực, rất đáng hoan nghênh, học hỏi.

- Việc tổ chức buổi tọa đàm về “nghĩa vụ nộp thuế của công dân” có ý nghĩa quan trọng trong việc:

+ Giúp nhân dân trong địa bàn thôn được nâng cao hiểu biết và thực hiện đúng các quy định của pháp luật về nghĩa vụ nộp thuế.

+ Góp phần giáo dục, nâng cao ý thức tôn trọng pháp luật của nhân dân.

b. Nếu là K, em sẽ giải thích để bố mẹ hiểu: nộp thuế là nghĩa vụ của mọi công dân; mặt khác, tham gia buổi tọa đàm, mọi người sẽ có cơ hội được tìm hiểu thêm nhiều kiến thức pháp luật bổ ích về quyền và nghĩa vụ nộp thuế. Do đó, dù gia đình mình không kinh doanh, nhưng vẫn nên tham gia vào buổi tọa đàm.

Câu 2. Tình huống. Nhằm mục đích tạo thuận lợi cho người nộp thuế trong việc thực hiện nghĩa vụ của mình, chị H - cán bộ Cục Thuế tỉnh A, thường xuyên tổ chức công tác hỗ trợ người nộp thuế. Cụ thể, tại cơ quan, chị đã hướng dẫn người nộp thuế hiểu thêm về các chính sách và thủ tục hành chính thuế, nhất là các quy định mới được ban hành hoặc sửa đổi, bổ sung. Nhờ vậy, chị H đã hỗ trợ cho nhiều cá nhân, tổ chức biết rõ các thông tin về thuế và giúp các họ thực hiện đầy đủ nghĩa vụ nộp thuế

Câu hỏi. Chị H đã làm gì để thực hiện trách nhiệm của công dân về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế?

Trả lời:

- Chị H đã có nhiều hành động để thực hiện trách nhiệm của công dân về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ nộp thuế. Cụ thể: chị H thường xuyên tổ chức công tác hỗ trợ người nộp thuế, ví dụ như: hướng dẫn người nộp thuế hiểu thêm về các chính sách và thủ tục hành chính thuế, nhất là các quy định mới được ban hành hoặc sửa đổi, bổ sung.

Câu 3.

Câu 4: Theo em nhà nước sử dụng nguồn kinh phí chủ yếu nào để trả lương cho Bác sĩ/Giáo viên và các công chức nhà nước? Hãy cho biết Thuế được sử dụng vào những việc gì? Vì sao các tổ chức cá nhân khi

tham gia kinh doanh phải đóng thuế ?

- Nhà nước nguồn kinh phí chủ yếu từ thuế để trả lương cho Bác sĩ, giáo viên và các công chức nhà nước
- Thuế là nguồ thu chủ yếu của ngân sách quốc gia
- Thuế được dùng để đầu tư phát triển kinh tế, xây dựng cơ sở hạ tầng, phát triển các ngành y tế, văn hoá, xã hội và đảm bảo ccá khoản chi cho tổ chức bộ máy nhà nước, lực lượng vũ trang để duy trì trật tự xã hội, an ninh chính trị và bảo vệ tổ quốc
- Pl qui định đóng thuế là nghĩa vụ của các tổ chức cá nhân do đó các tổ chức cá nhân khi tham gia kinh doanh phải đóng thuế ?

Câu 5. Chị An kinh doanh hàng điện tử. Đến kì hạn đóng thuế nhưng chị dâu dĩa không chịu đóng.

- a) Hãy nhận xét về việc làm của chị An?
- b) Em hiểu gì về quyền tự do kinh doanh và nghĩa vụ đóng thuế?

- Việc làm của chị An là sai.
- Chị đã vi phạm pháp luật về nghĩa vụ đóng thuế...
- Kinh doanh là hoạt động sản xuất, dịch vụ và trao đổi hàng hóa nhằm mục đích thu lợi nhuận.
- Quyền tự do kinh doanh là quyền của công dân được lựa chọn hình thức tổ chức kinh tế, ngành nghề và quy mô kinh doanh.
- Tuy nhiên, người kinh doanh phải tuân theo quy định của pháp luật và sự quản lí của nhà nước như kê khai đúng số vốn...
- Thuế là một phần trong thu nhập mà công dân và tổ chức kinh tế nộp vào ngân sách nhà nước để chi tiêu cho những công việc chung như an ninh quốc phòng...
- Thuế có tác dụng ổn định thị trường, điều chỉnh cơ cấu kinh tế.
- Góp phần đảm bảo phát triển kinh tế theo đúng định hướng của nhà nước.
- Công dân phải sử dụng đúng đắn quyền tự do kinh doanh và thực hiện đầy đủ nghĩa vụ đóng thuế.
- Góp phần phát triển kinh tế đất nước, làm cho dân giàu nước mạnh.

Gia đình bà Hoa mở cửa hàng kinh doanh vật liệu xây dựng (có đăng kí kinh doanh) nhưng bà Hoa bán thêm cả các mặt hàng điện tử. Hàng tháng bà Hoa vẫn nộp đầy đủ thuế đối với các mặt hàng vật liệu xây dựng, nhưng không đóng thuế các mặt hàng điện tử. Theo bà Hoa, những mặt hàng kinh doanh không có trong Giấy phép kinh doanh thì không phải nộp thuế.

Câu hỏi:

Theo em, giải thích của bà Hoa đúng hay sai ? Hãy chỉ ra các sai phạm của bà Hoa trong hoạt động kinh doanh ?

Giải thích của bà Hoa là sai. Bởi vì, bà Hoa đã có nhiều sai phạm trong hoạt động kinh doanh như: kinh doanh không đúng ngành nghề đăng kí (mặt hàng điện tử); mục đích của bà vừa là để kiếm lợi nhuận, vừa để trốn thuế.

BỒI DƯỠNG HSG MÔN GDCD THCS CÁC VẤN ĐỀ NGHỊ LUẬN XÃ HỘI

Câu 1: Trong thời gian vừa qua trên các phương tiện thông tin đại chúng đang tổ chức cuộc thi viết về chủ đề “**mái ấm gia đình**”. Để thể hiện lòng tự hào và tinh thần trách nhiệm với gia đình em hãy trình bày suy nghĩ và hành động của mình về vấn đề đó.

Gợi ý trả lời: Yêu cầu học sinh nêu được:

- **Gia đình** là một cộng đồng người sống chung và gắn bó với nhau bởi các mối quan hệ tình cảm, quan hệ hôn nhân, quan hệ huyết thống,¹ quan hệ nuôi dưỡng và hoặc quan hệ giáo dục. Gia đình có lịch sử từ rất sớm và đã trải qua một quá trình phát triển lâu dài. Thực tế, gia đình có những ảnh hưởng và những tác động mạnh mẽ đến xã hội.

- Nêu được vai trò của gia đình: Là cái nôi nuôi dưỡng con người, là môi trường quan trọng hình thành và giáo dục nhân cách ...

- Giữa gia đình và xã hội là mối quan hệ mật thiết với nhau. Gia đình là tế bào của xã hội, gia đình tốt là xã hội tốt, xã hội tốt là điều kiện tốt cho gia đình phát triển

- Việc tổ chức cuộc thi đó là sự thể hiện sự quan tâm sâu sắc của Đảng, Nhà nước và các tổ chức xã hội về vấn đề gia đình ...

* Là các thành viên trong gia đình phải ý thức được quyền và trách nhiệm của mình đối với gia đình, cụ thể:

- Ông bà cha mẹ đối với con cháu:

+ Cha mẹ có quyền và nghĩa vụ nuôi dạy con thành những công dân tốt, bảo vệ quyền và lợi ích hợp pháp của con, tôn trọng ý kiến của các con, không được phân biệt đối xử giữa các con, không được ngược đãi xúc phạm con, ép buộc con làm những điều trái pháp luật, trái đạo đức.

+ Ông bà nội ngoại có quyền và nghĩa vụ trông nom, chăm sóc, giáo dục cháu, nuôi dưỡng cháu chưa thành niên hoặc đã thành niên bị tàn tật cháu không có người nuôi dưỡng

- Quyền của con cháu đối với ông bà cha mẹ: Con cháu có bổn phận yêu quý, kính trọng, biết ơn cha mẹ ông bà; có quyền và nghĩa vụ chăm sóc nuôi dưỡng cha mẹ ông bà đặc biệt khi ông bà, cha mẹ ốm đau, già yếu. Nghiêm cấm con cháu có hành vi ngược đãi, xúc phạm cha mẹ ông bà

- Anh chị em có bổn phận yêu thương, chăm sóc giúp đỡ nhau và nuôi dưỡng nhau nếu không còn cha mẹ

* Hành động:

- Yêu quý, kính trọng, lễ phép, quan tâm, hiếu thảo với ông bà cha mẹ ...

- Yêu thương, nhường nhịn anh chị em, tham gia công việc gia đình phù hợp với khả năng ...

- Tôn trọng quyền và nghĩa vụ của các thành viên trong gia đình ...

- Tích cực học tập, rèn luyện, tránh xa các tệ nạn xã hội ...

Câu 2: Hiện nay, trên các phương tiện thông tin đại chúng có đăng tải một số hình ảnh, bài viết ... về tình trạng bạo lực học đường. Đây là

hiện tượng tiêu cực của xã hội đang được mọi người quan tâm . . .

Là một học sinh em có suy nghĩ và hành động gì để góp phần giảm thiểu hiện tượng tiêu cực trên ?

Gợi ý trả lời

* **Bạo lực học đường:** Đó là hiện tượng học sinh dùng hành vi mang tính bạo lực để giải quyết mâu thuẫn. Biểu hiện là đánh nhau giữa cá nhân với cá nhân học sinh hoặc giữa các nhóm học sinh với nhau. Diễn ra trong hoặc ngoài nhà trường, đánh nhau thường có hung khí.

* **Thực trạng:**

+ Tình trạng bạo lực học đường xảy ra nhiều và có xu hướng ngày càng gia tăng, có nhiều vụ việc nghiêm trọng

+ BLHD xảy ra ở mọi nơi từ thành thị đến nông thôn, miền núi

+ Bạo lực học đường: không chỉ xảy ra ở nam sinh mà cả nữ sinh

* **Nguyên nhân:**

+ Khách quan: Thiếu sự quan tâm giáo dục của gia đình, ảnh hưởng của các trò chơi bạo lực, sự kích động, lôi kéo của bạn bè, mâu thuẫn trong quan hệ bạn bè.....

+ Chủ quan: Lười học tập, rèn luyện thích ăn chơi đua đòi, thiếu hiểu biết kiến thức pháp luật, kỹ năng sống không làm chủ được bản thân, thích thể hiện mình...

* **Hậu quả:**

- Đối với cá nhân:

+ Đối với học sinh bị đánh, sẽ bị tổn thương về mặt thể xác, bị thương tích, tàn phế, thậm chí mất mạng; để lại di chứng về mặt tinh thần.

+ Về phía kẻ gây ra bạo lực: Bị nhà trường đuổi học, bị vào vòng tù tội bị bạn bè xa lánh.

- Đối với gia đình: sẽ luôn lo lắng, tiêu tốn thời gian, tiền bạc, đau đớn hơn là mất con sau bao năm nuôi nấng, hi vọng.

- Đối với nhà trường và xã hội: Làm mất danh dự, uy tín của nhà trường, gây mất trật tự an toàn xã hội

* **Giải pháp:**

+ Bản thân học sinh phải tự điều chỉnh được hành vi của mình theo chiều hướng tích cực, lành mạnh...

+ Gia đình phải quan tâm, giáo dục con cái...

+ Cần có sự phối kết hợp có hiệu quả giữa gia đình, nhà trường và các tổ chức đoàn thể xã hội.

+ Xử lý nghiêm học sinh vi phạm.

+ Tăng cường giáo dục pháp luật, giáo dục kỹ năng sống cho học sinh.....

* Liên hệ

- Khẳng định ngăn chặn nạn bạo lực học đường là nhiệm vụ cấp bách, là trách nhiệm chung của toàn xã hội . . .

- Liên hệ bản thân có những đóng góp thông qua một số việc làm cụ thể.

+ Có lối sống trong sáng, lành mạnh, chăm ngoan học giỏi

+ Dùng đàm phán thương lượng để giải quyết các mâu thuẫn, bất đồng trong quan hệ bạn bè

+ Lên án, phê phán nạn BLHĐ, khi phát hiện em sẽ kịp thời báo cáo để nhà trường và các cơ quan chức năng can thiệp xử lý

Câu 3: Theo thống kê của Tổ chức sức khỏe thế giới ở Việt Nam hiện nay có 50% nam giới và 3,4% nữ giới hút thuốc lá. Em có suy nghĩ gì về vấn đề trên?

Gợi ý trả lời

- Thuốc lá được làm từ cây thuốc lá, là một loại cây có độc, có hàm lượng nicotin cao

- Thực trạng về hút thuốc lá, nghiện thuốc lá ở Việt Nam hiện nay: mặc dù được cảnh báo rất nhiều nhưng ở Việt Nam hiện nay vẫn còn nhiều người hút thuốc lá, trong đó có cả phụ nữ và trẻ em...

- Tác hại của thuốc lá:

+ Đối với bản thân: Ảnh hưởng đến sức khỏe của bản thân, có thể gây ra một số bệnh như bệnh phổi, ung thư phổi, ung thư vòm họng, ung thư tá tràng....

+ Đối với gia đình: Ảnh hưởng đến kinh tế của gia đình, đến sức khỏe của những người trong gia đình

+ Đối với xã hội: Ảnh hưởng đến môi trường, đến kinh tế của xã hội....

- Nguyên nhân dẫn đến hút thuốc lá, nghiện thuốc lá

+ Do thiếu hiểu biết về tác hại của thuốc lá.

+ Bất chấp sự nguy hiểm.

+ Do sự tò mò, thích thử nghiệm..

+ Bị người khác rủ rê.

+ Bất chước người khác....

- Biện pháp để hạn chế tình trạng trên:

+ Đối với nhà nước: Cần tuyên truyền cho người dân nhiều hơn nữa về tác hại của thuốc lá, Cần có chính sách thay cho việc trồng cây thuốc lá bằng các loại cây khác có lợi hơn. Ban hành qui định của PL về xử phạt hút thuốc lá

+ Đối với các cơ quan, đoàn thể, trường học... : Cần xử lí nghiêm hơn nữa những hành vi hút thuốc lá ...

+ Đối với mỗi công dân: Cần nâng cao trình độ nhận thức của mình, có hiểu biết đầy đủ về tác hại của thuốc lá...

+ Rút ra TN bản thân

Câu 4: Nói tục, chửi thề...đang có dấu hiệu gia tăng trong học sinh hiện nay.

Suy nghĩ của em về vấn đề trên?

Gợi ý trả lời

- Theo em nhận định trên là đúng, nói tục, chửi thề...đang có dấu hiệu gia tăng trong học sinh hiện nay.

- Thực trạng:

+ Hiện nay có một bộ phận không nhỏ học sinh vẫn còn tình trạng nói tục, chửi thề và có chiều hướng ngày càng gia tăng: lời nói thô thiển,

sử dụng từ lóng, nói trống không, có thể văng tục bất cứ khi nào, nói bậy trở thành câu cửa miệng. Có những học sinh, khi nghe các bạn nói tục, chửi thề vẫn xem đó là việc bình thường, bàng quan với vấn đề đó...

+ Điều đó được thể hiện trong: Xung hô với bạn bè, gia đình, với những người xung quanh, trên các phương tiện thông tin đại chúng...

- Hậu quả:

+ Đối với bản thân: Tạo thành thói quen xấu. Bị người khác coi thường, thiếu tôn trọng, hình thành và phát triển nhân cách lệch lạc.

+ Đối với gia đình: Ảnh hưởng đến nề nếp, gia phong, làm cho ông bà, cha mẹ buồn phiền, làm giảm uy tín, danh dự gia đình...

+ Đối với xã hội: Làm mai một thuần phong mỹ tục... Cản trở việc xây dựng nếp sống văn hóa ở cộng đồng...

- Nguyên nhân:

+ Chủ quan: Thiếu ý thức, học đòi, thiếu tự chủ, lối sống dễ dãi, không nghiêm khắc với bản thân...

+ Khách quan: Tác động từ bạn bè xấu, sự quan tâm chưa đúng mức của gia đình, nhà trường, xã hội; mặt trái của sự bùng nổ thông tin...

- Giải pháp:

+ Đối với cá nhân:

* Vâng lời, lễ phép với ông bà, cha mẹ, thầy cô giáo..., lịch sự với bạn bè và những người xung quanh; rèn luyện đức tính tự chủ; học tập những tấm gương ứng xử, giao tiếp có văn hóa...

* Lên án, phê phán, tẩy chay hiện tượng nói tục, chửi thề...

+ Đối với gia đình, nhà trường, xã hội:

* Xây dựng lối sống có văn hóa: tuyên truyền, cổ vũ, vận động, nêu gương, ban hành nội qui, qui chế; giáo dục, uốn nắn kịp thời những học sinh nói tục, chửi thề...

Câu 5. Để tình bạn trở thành viên ngọc quý, em sẽ...?

- Xây dựng lối sống trong sáng, lành mạnh, thân thiện, hòa đồng với mọi người xung quanh

- Biết thông cảm, đồng cảm sâu sắc với bạn bè, quan tâm, chia sẻ, giúp đỡ nhau...

- Chân thành, tin cậy, bình đẳng, có tấm lòng nhân ái, vị tha.....

- Ủng hộ, quý trọng những người có ý thức xây dựng tình bạn đẹp, lên án, phê phán những hành vi xấu làm ảnh hưởng đến tình bạn trong sáng, lành mạnh...

Câu 6. Ngạn ngữ có câu: "*Cho đi lòng yêu thương sẽ nhận lại sự yêu thương*"

Gần đây chúng ta không khỏi lo lắng, hoang mang với sự xuống cấp nghiêm trọng về mặt đạo đức của một bộ phận người trong xã hội. Đó là hiện tượng người ta thờ ơ, lạnh lùng trước nỗi đau của người khác. Hay nói cách khác đó chính là sự vô cảm của con người.

Hãy trình bày suy nghĩ của em về hiện tượng đó?

Gợi ý:

Mở bài:

- Đánh giá nhận xét chung về hiện tượng vô cảm của không ít người trong xã hội.

Thân bài:

+ Bệnh vô cảm: Là cách sống ích kỷ, lạnh lùng, thờ ơ, làm ngơ trước những nỗi bất hạnh, không may của những người sống xung quanh mình.

+ Thấy cảnh tượng bi thương lại thờ ơ, không động lòng chua xót, không rung động ...

*** Hậu quả của bệnh vô cảm:**

+ Vô cảm là con đường trực tiếp dẫn đến những cái xấu, cái ác. Nó biến con người thành kẻ vô trách nhiệm, vô lương tâm và vô văn hóa, thậm chí là kẻ tội đồ.

Ví dụ dẫn chứng:

- Vì vô cảm mà nhiều bác sĩ đã để cho nhiều bệnh nhân cần phải cấp cứu mà phải nằm chờ hàng nửa tiếng đồng hồ nên đã dẫn đến hậu quả bệnh nhân bị chết một cách oan khuất.

+ Bệnh vô cảm làm cho cái xấu, cái ác có mảnh đất màu mỡ để sinh sôi nảy nở.

Ví dụ dẫn chứng:

- Vì vô cảm mà người Việt Nam mình nhấn tâm đồ xô vào hôi của khi gặp tai nạn giao thông

+ Nó đang làm mất đi một điều vô cùng thiêng liêng và quý giá: Đó là tình thương giữa con người với con người.

Ví dụ dẫn chứng:

- Quay lưng ngoảnh mặt trước tình cảnh đau thương của đồng bào bị thiên tai, bão lụt, trước số phận bất hạnh của hàng ngàn trẻ thơ mồ côi, người già không nơi nương tựa...

***Chỉ ra nguyên nhân của bệnh vô cảm**

- Con người chạy theo lối sống thực dụng ham mê tiền bạc mà quên đi những giá trị sống cơ bản như lòng yêu thương, nhân ái

- Một phần nữa cũng là do xã hội hiện đại quá bận rộn và đòi hỏi con người phải làm việc, làm việc và làm việc mà bỏ quên thời gian để trao nhau hơi ấm của tình thương, để uơm mầm cảm xúc

*** Một số giải pháp**

- Chúng ta cần học tập lối sống lành mạnh, biết yêu thương sẻ chia đồng cảm với những người xung quanh.

- Tham gia các hoạt động xã hội có tính nhân văn cao như phong trào đền ơn đáp nghĩa, phong trào thanh niên lập nghiệp...

- Xã hội cần lên án mạnh mẽ bệnh vô cảm, coi đó như là một cuộc chiến đấu để loại bỏ căn bệnh này ra khỏi xã hội ta.

Kết bài

- Nhận xét đánh giá về hiện tượng trên.

- Học sinh liên hệ bản thân sống thế nào để rèn luyện lòng yêu thương, cảm thông với người khác trong cuộc sống.

Câu 7: Em biết gì về ngày 28 tháng 6 hàng năm?

- Ngày 28/6 hàng năm là Ngày Gia đình Việt Nam

- Là một ngày lễ tôn vinh mái ấm gia đình Việt Nam, là ngày mọi người trong gia đình quan tâm đến nhau, xã hội quan tâm đến trẻ nhỏ và những người không có bố mẹ...

- Có ý nghĩa to lớn: Khẳng định vai trò, truyền thống của gia đình; sự quan tâm của xã hội tới mỗi thành viên trong gia đình;

Câu 8. Khi bàn về trách nhiệm của cha mẹ trong việc nuôi dưỡng và giáo dục con cái, người xưa có câu: “Con hư tại mẹ, cháu hư tại bà”.

Em có đồng tình với quan niệm đó không? Vì sao?

Gợi ý:

- Không đồng tình với quan niệm trên. Vì nó không còn phù hợp với xã hội hiện nay..

- Quan niệm trên cho rằng người phụ nữ là người chịu trách nhiệm chính trong việc làm cho con cái hư hỏng.

- Quan niệm trên đã phủ nhận vai trò của người cha, người đàn ông trong gia đình, trong việc giáo dục con cái.

- Trong xã hội hiện nay, vợ chồng có quyền và nghĩa vụ ngang nhau về mọi mặt trong gia đình.

- Nuôi dưỡng, dạy bảo con cái là trách nhiệm chung của cả vợ chồng, ông bà hai bên nội, ngoại...

- Nhà trường, xã hội cũng có vai trò quan trọng trong giáo dục nhân cách con người.

Câu 9: Ngày 08/3/2013, chòm ảnh “Mẹ ơi con bất hiếu” trên facebook của thầy giáo Nguyễn Hoàng Khắc Hiếu (Đại học sư phạm thành phố Hồ Chí Minh) đã gây xúc động cho người đọc. Đây là lời dẫn của một số bức ảnh:

“ - *Bạn xấu hổ: “Vì sao mẹ không đẹp, không sang bằng mẹ đũa khác” Nhưng bạn có biết tóc mẹ bạc để tóc bạn được xanh, tay chân mẹ nứt nẻ để da dẻ bạn được hồng hào trắng trẻo?*

- *Bạn chê đồ ăn của mẹ: “Nấu kiểu gì mà mặn quá, mất hết cả hứng” Nhưng đã bao giờ bạn cảm ơn Người vì một bữa ăn ngon?*

- *Bạn bực bội: “Đi học quá cực khổ” Nhưng bạn có biết mẹ đang phải làm gì ngoài kia để bạn được ngồi trên chiếc ghế sạch sẽ của nhà trường?*

... - *Hãy thử tưởng tượng xem, một hôm đi học về, căn nhà của bạn im*

lìm trống trải, mẹ không còn tồn tại nữa. Bạn sẽ cảm thấy thế nào? ”

Hỏi: Cảm xúc, suy nghĩ của em khi đọc những nội dung trên?

Gợi ý

- + Cảm xúc buồn, xấu hổ ... trước việc làm, lời nói, suy nghĩ của một số người con ...
- + Cảm xúc đau đớn, mát mát nếu một ngày mẹ không tồn tại nữa...
- + Suy nghĩ về thực trạng trong lối sống của một bộ phận các con hiện nay: ích kỷ, hưởng thụ...;
- + Chỉ biết đòi hỏi mà không quan tâm đến cha mẹ và những người thân trong gia đình...;
- + Sống vô cảm, thờ ơ trước khó khăn của gia đình ...
- + Khẳng định vai trò, công ơn của bố mẹ đối với bản thân mình ...
- + Cảm xúc riêng của cá nhân về mẹ: những yêu thương, lo lắng, ký ức sự quan tâm ... (có thể có những tâm sự cá nhân...)
- + Sự thay đổi ý nghĩ cá nhân: sống như thế nào; nên làm gì...

Bài viết có thể dưới dạng trình bày tâm trạng, nỗi niềm của một người con với mẹ, với những gì đã xảy ra trong cuộc sống của học sinh nhưng đủ các yêu cầu vẫn cho điểm tối đa.

Câu 10: Nếu chủ đề cuộc thi viết thư quốc tế UPU năm 2022 là : “ Bảo vệ hòa bình”, với tư cách một công dân của dân tộc yêu chuộng hòa bình thì em sẽ gửi bức thông điệp nào để bày tỏ những khát vọng của mình đến bạn bè thế giới?

- Đảm bảo hình thức là một bức thư...
- Khỏi niệm hòa bình : Hũa bõnh là tõnh trạng khụng cú chiến tranh...
- Tỏc dụng của hòa bình : Đem lại cuộc sống ảm no, hạnh phúc; tạo điều kiện cho cá nhân, xã hội phát triển...
- Tác hại của chiến tranh: Gây đau thương, chết chóc; thiệt hại vật chất...

- Trình bày được một số nét về bối cảnh quốc tế hiện nay : chiến tranh, xung đột, bạo loạn..., lên án các cuộc chiến tranh phi nghĩa.

- Rút ra được, bảo vệ hòa bình là trách nhiệm của tất cả mọi người ở mọi nơi, mọi lúc.

- Biện pháp :

+ Xây dựng mối quan hệ thân thiện, tôn trọng, bình đẳng giữa người với người...

+ Thiết lập mối quan hệ hiểu biết, hữu nghị, hợp tác giữa các dân tộc, các quốc gia.

+ Ủng hộ và tham gia các hoạt động bảo vệ hòa bình: mít tinh, biểu tình, tuần hành...

- Liên hệ bản thân.

Câu 11: Trong bài “Những kỷ niệm về mái trường mến yêu” Đồng Thị Hải Châu - Lớp 9 C trường THCS Trưng Vương, Thành phố Buôn Ma Thuột đã viết:

“... Nó khẽ quay lại nhìn lướt qua tất cả một lượt. Ghế đá, hàng cây, dãy lớp học. Ôi!! Sao mà thân thuộc quyến luyến đến thế!! Vậy mà trước kia sao nó chẳng thể nhận ra??... Rồi nó mỉm cười, quay lưng và bước nhanh về phía trước, bước qua cánh cổng trường, bước ra khỏi thế giới thần tiên... Bỏ lại sau lưng một niềm thương nhớ...”

Hỏi: Những kỷ niệm về mái trường của em?

Gợi ý trả lời

Bài viết là một câu chuyện của học sinh kể về những kỷ niệm nơi mái trường mến yêu mà em đã từng theo học

- Kỷ niệm về lớp học ...

- Kỷ niệm về thầy cô, bè bạn...

- Những cảm xúc khi sắp rời xa (hoặc đã rời xa) mái trường, thầy cô, bè bạn ...

- Những tình cảm của cá nhân học sinh: vui, buồn, hạnh phúc, đau khổ, ân hận, tự hào và những nỗi niềm riêng tư...

Câu 12: Trong bài hát “Khát vọng tuổi trẻ” của nhạc sỹ Vũ Hoàng có đoạn: “...Đừng hỏi Tổ quốc đã làm gì cho ta. Mà phải hỏi ta đã làm gì cho Tổ quốc hôm nay”. Cảm xúc và suy nghĩ của em về lời bài hát trên

- Thể hiện được cảm xúc riêng của bản thân khi nghe lời bài hát
- Thông điệp của lời bài hát: Gửi đến tất cả mọi người về lòng yêu nước và trách nhiệm của mỗi người Việt Nam nói chung và thế hệ trẻ nói riêng đối với Tổ quốc.
- Khẳng định: Tình yêu Tổ quốc là tình cảm thiêng liêng, cao quý nhất đối với mỗi người dân Việt Nam...
- Mỗi người phải đem hết khả năng của mình để đóng góp cho sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc...
 - + Trong chiến tranh: bao thế hệ đã chiến đấu, hy sinh...để bảo vệ nền độc lập tự do của Tổ quốc.... Dẫn chứng...
 - + Trong hòa bình (ngày nay): Ra sức học tập, rèn luyện, tích cực lao động sản xuất... Dẫn chứng...
- Phê phán những người có lối sống ích kỉ, chỉ nghĩ cho bản thân mình, vì cái lợi của cá nhân mà bất chấp tất cả, không nghĩ tới người khác, không nghĩ tới cộng đồng; có âm mưu chống phá, lật đổ.....Dẫn chứng....- Liên hệ bản thân

Câu 13: Trong chương trình thời sự VTV1 mấy ngày vừa qua có đưa thông tin sau: Vào lúc 14h ngày 04/ 12/ 2014, một xe chở bia gặp tai nạn tại vòng xuyên Tam Hiệp- Biên Hòa (Đồng Nai), hàng ngàn lon bia đổ xuống đường. Ngay lập tức, đoàn đoàn lớp lớp người tranh nhau “hôi bia” mặc cho tài xế khóc van xin.

Hãy nói lên suy nghĩ của em sau khi xem thông tin trên?

Trả lời:

- Không đồng tình với hành vi của những người “hôi bia”, lên án phê phán hành vi đó.

Tại vì:

* Về đạo đức:

- Đó là hành vi không thể chấp nhận được (lợi dụng người khác gặp nạn để mưu lợi cá nhân) gây sự phẫn nộ trong cộng đồng.

- Biểu hiện của lòng tham lam, ích kỉ, vô cảm của những người “hôi bia”.

- Báo động sự xuống cấp nghiêm trọng về mặt đạo đức của một bộ phận người dân hiện nay.

* Về pháp luật:

- Đây là hành vi ăn cướp trắng trợn giữa ban ngày, là hành vi vi phạm pháp luật.

- Hành vi trên sẽ bị pháp luật trừng phạt nghiêm khắc.

Câu 14:

“ *Cảm ơn và xin lỗi* – bài học về phép lịch sự đầu tiên của mỗi người dường như đang bị những người trẻ lãng quên. Tiếng *cảm ơn, xin lỗi* đang thưa dần... Suy nghĩ của em về vấn đề trên

(Nguồn:<http://Vietbao.vn>)

Gợi ý trả lời

- Khẳng định:

+ Cảm ơn và xin lỗi là nét đẹp trong văn hóa ứng xử.

+ Thể hiện phép lịch sự, tế nhị của con người...

- Thực trạng:

+ XH phát triển, con người càng văn minh, văn hóa, lịch sự, tế nhị

. VD:...

+ Tuy nhiên, ở một bộ phận nhỏ, phép lịch sự (cảm ơn, xin lỗi) đang dần bị lãng quên, đặc biệt giới trẻ. VD: ...

- Ý nghĩa của việc nói lời cảm ơn, xin lỗi: giúp hoàn thiện nhân cách, được mọi người yêu quý, giúp quan hệ con người tốt đẹp; nâng cao văn hóa ứng xử, góp phần xây dựng XH văn minh ...

- Hậu quả của việc không nói lời cảm ơn, xin lỗi: không được tôn trọng, gây mất thiện cảm với đối tượng giao tiếp, tạo thành thói quen xấu, ảnh hưởng nhân cách, cản trở việc xây dựng nếp sống văn hóa, xã hội kém văn minh...

- Nguyên nhân: do nhận thức còn hạn chế, kỹ năng sống kém, cách giáo dục trong gia đình...

- Hành động:

+ Cá nhân: Rèn luyện kỹ năng giao tiếp mọi lúc, mọi nơi; biết cảm ơn khi được giúp đỡ; xin lỗi khi mình mắc khuyết điểm; đồng tình, ủng hộ cách ứng xử có văn hóa; lên án, phê phán cách ứng xử thiếu lịch sự, tế nhị...

+ Gia đình, nhà trường, xã hội: tạo môi trường văn hóa lành mạnh; tuyên truyền, giáo dục kỹ năng giao tiếp, ứng xử...

- Liên hệ bản thân:...

Câu 15. Có một cuốn sách từng viết: “ ...Tôi cảm ơn đôi mắt vì đã cho tôi nhìn thấy, cảm ơn đôi tai vì đã cho tôi nghe, cảm ơn đôi chân vì đã cho tôi bước, cảm ơn những ngón tay đã giúp tôi cầm...Hãy tập cảm ơn cuộc đời. Ngay cả khi bạn không có được mọi thứ như mình muốn thì ít ra bạn cũng không đau ốm tật nguyền, nhưng dù bạn có gặp vấn đề về sức khỏe như thế thì đâu sao bạn vẫn đang còn sống trong cuộc đời này. Vì thế chúng ta cần biết ơn tất cả...” . Đoạn trích đang nói lên điều gì? Suy nghĩ, hành động của em về vấn đề ấy?

Gợi ý trả lời:

* Đoạn trích nói về lòng biết ơn.

* Suy nghĩ:

- Biết ơn là thái độ trân trọng những điều tốt đẹp mà mình được hưởng nhờ có công lao của người khác mang lại và có những việc làm cụ thể để đền ơn, đáp nghĩa xứng đáng với công lao đó.

- Trong thực tế:

+ biết ơn người giúp mình trực tiếp: bạn bè, thầy cô, cha mẹ...VD:....

+ biết ơn người giúp mình gián tiếp: anh hùng liệt sỹ, công an...VD: ...

+ biết ơn cuộc sống: đồ vật, thiên nhiên, các bộ phận cơ thể...VD: ...

-> vì lòng biết ơn giúp:

- Làm đẹp quan hệ người – người. VD: ...

- Làm đẹp nhân cách con người. VD: ...

- Giúp lạc quan, yêu đời. VD: ...

- Thể hiện truyền thống dân tộc . VD: ...

- Giúp XH văn minh, tiến bộ hơn

* Hành động:

- Nói lời cảm ơn (với những việc đơn giản). VD: ...

- Làm những việc tốt: vâng lời, giúp đỡ... VD: ...
- Cố gắng hoàn thiện bản thân.
- Sống vui vẻ, lạc quan.
- Phê phán thói vô ơn, bạc bẽo...VD: ...
- liên hệ bản thân.

Câu 16. Ai đã từng đọc tác phẩm “Chiếc thuyền ngoài khơi xa” của Nguyễn Minh Châu hẳn không thể nào quên được hình ảnh người phụ nữ làng chài tảo tần, sương gió, chịu nhiều cực khổ, khát khao hạnh phúc nhưng người đàn bà đó phải chịu một cảnh sống bị đánh đập tàn nhẫn.

Xã hội ngày nay đã tiến bộ hơn rất nhiều so với trước đây nhưng nạn bạo hành trong gia đình vẫn xảy ra và làm nhức nhối trong dư luận.

Em có suy nghĩ gì về vấn đề trên?

Mở bài:

- Gia đình là tế bào của xã hội là nơi mỗi chúng ta sinh ra lớn lên được chăm lo về vật chất lẫn tinh thần, là nơi chúng ta được sống trong hạnh phúc yêu thương.
- Tuy nhiên không phải gia đình nào cũng vậy. Trong thực tế có rất nhiều gia đình vì những lí do cá nhân mà gây ra mâu thuẫn dẫn đến bạo lực. Đây là vấn đề mà cả xã hội đang rất quan tâm, Bởi nó ảnh hưởng trực tiếp đến đời sống con người. Chủ yếu là phụ nữ và trẻ em.

Thân bài:

1/ Bạo lực gia đình:

- Theo qui định của pháp luật: Bạo lực gia đình là hành vi cố ý của thành viên gia đình gây tổn hại về thể chất, tinh thần đối với các thành viên khác trong gia đình.
- Mỗi gia đình có hoàn cảnh sống khác nhau mà nguyên nhân dẫn đến việc bạo lực cũng không giống nhau

2/ Biểu hiện: Do mâu thuẫn cá nhân không thể giải quyết được nên vợ chồng có những hành vi chửi bới, xúc phạm, lăng mạ và dùng những hành động thiếu văn hoa để thỏa cơn giận dữ.

3/ Nguyên nhân:

- Do thiếu hiểu biết về pháp luật, chồng và vợ đánh nhau chỉ vì nghĩ việc vợ chồng đánh nhau là chuyện riêng trong gia đình không liên quan đến người khác và không ai có quyền can thiệp
- Do tức giận không làm chủ được bản thân thường hay giải quyết bằng hành động
- Do không được trang bị những kỹ năng sống cần thiết để kiềm chế các hành vi bạo lực nên những lúc giận dữ họ hay giải quyết bằng nắm đấm chứ không phải bằng lời lẽ
- Có những người chồng gia trưởng hay phản ứng với vợ bằng bạo lực
- Do nghiện ngập: Nghiện rượu và ma túy dễ đưa người ta đến bạo lực bởi nó làm thay đổi suy nghĩ con người. Mỗi lần suy nghĩ con người mất khả năng tự chủ làm cho con người trở nên thô bạo hơn, không cần suy nghĩ gì về hành vi của mình mà đã biến mâu thuẫn thành bạo lực.
- Do khó khăn về kinh tế hoặc do chơi cờ bạc cũng rất dễ bị xung đột cãi cọ rồi sinh ra bạo lực.
- Do ghen tuông

4/ Hậu quả:

- Bạo lực gia đình đem đến những hậu quả nặng nề về thể xác, tinh thần của con người
- Hôn nhân gia đình tan vỡ
- Làm giảm lực lượng lao động trong xã hội, tăng số người bị bệnh tật
- Ảnh hưởng đến kinh tế: Việc chữa trị cho người bị bạo hành tốn kém nhiều

5/ Biện pháp:

- Bạo lực gia đình là vấn đề bức xúc của xã hội đòi hỏi mỗi chúng ta phải có biện pháp phòng chống và hạn chế. Tuy nhiên nạn phân biệt đối xử trọng nam khinh nữ, quan niệm gia trưởng vẫn còn tồn tại nhiều trong xã hội chúng ta. Vì vậy rất khó để xóa bỏ được tệ nạn này.
- Mặt khác do nhận thức về pháp luật của một số người còn hạn chế, một số xã, huyện thuộc vùng sâu vùng xa cần phải có cách tuyên truyền đến từng hộ dân.
- Cả cộng đồng cần chung tay giải quyết, xem xét và nhận thức được đây là vấn đề quan trọng cần xã hội quan tâm và yêu cầu sự vào cuộc của tất cả cơ quan chức năng.

- Tuyên truyền sâu rộng bộ luật ” bình đẳng giới ” tới cộng đồng và từng gia đình
- Hoàn thành tốt chương trình ” toàn dân xây dựng đời sống văn hóa, giáo dục” đối với tất cả chúng ta. Giúp chúng ta nhận thức được rằng bạo lực gia đình là vi phạm pháp luật.
- Tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, chính quyền, sự hỗ trợ của các cơ quan chức năng trong việc xây dựng luật đặc biệt là luật phòng chống bạo lực gia đình.

Kết bài:

- Bạo lực gia đình làm tổn hại đến thể chất và tinh thần của con người vì vậy chúng ta cần phải loại bỏ ngay hành vi này để cuộc sống của mỗi người, mỗi gia đình tốt đẹp hơn

Câu 17: Học tập qua loa, đối phó, không học thực sự đang là thực trạng tồn tại ở một số học sinh hiện nay. Là học sinh em có suy nghĩ như thế nào về vấn đề trên?

Yêu cầu nêu được

* Hiểu biết về học tập qua loa đối phó:

+ Học đối phó là học mà không lấy việc học làm mục đích, xem học là việc phụ

+ Học đối phó là học bị động, không chủ động cốt đối phó với sự đòi hỏi của thầy cô, trong thi cử

* Thực trạng:

+ Đa số học sinh biết xác định cho mình mục đích học tập đúng đắn...

+ Tồn tại một số bộ phận không nhỏ học sinh học đối phó, không học thực sự như: sử dụng tài liệu trong thi cử, học vẹt, nhìn theo bài bạn để được điểm cao...

- Dẫn chứng:

* **Hậu quả:**

+ Đối với bản thân:

* Thiếu kiến thức cơ bản khi bước vào đời, thiếu năng lực, thiếu kỹ năng sống, thiếu tự tin, thiếu bản lĩnh

* Do học đối phó nên không thấy hứng thú dẫn đến chán học, hiệu quả thấp

+ Đối với gia đình: Không có những thành viên có kiến thức, kỹ năng, ứng xử có văn hóa thực sự thì khó xây dựng gia đình ấm no hòa thuận hạnh phúc

+ Đối với xã hội: Thiếu đi một lớp người lao động có kiến thức, kỹ năng để đáp ứng với xu thế phát triển của xã hội do đó làm chậm sự phát triển kinh tế xã hội của đất nước

*** Nguyên nhân:**

- Chủ quan: Bản thân chưa xác định được mục đích học tập đúng đắn...

- Khách quan: Tác động của việc chạy đua theo thành tích của nhà trường, xã hội...

*** Giải pháp:**

+ Đối với bản thân:

- Khẳng định chân lý có kiến thức thì con người mới có đủ khả năng làm chủ thiên nhiên, làm chủ xã hội, nhất là làm chủ vận mệnh của mình

- Xác định cho mình mục đích học tập đúng đắn...

- Lên án phê phán những hành vi học đối phó, học vẹt..

+ Đối với gia đình, nhà trường, xã hội:

- Định hướng, nhắc nhở, giáo dục tư tưởng, ý thức để học sinh thấy được tầm qua trọng trong việc xác định mục đích học tập đúng đắn

- Nghiêm khắc trong thi cử, tránh việc học kém mà kết quả lại cao...

- Liên hệ bản thân...

Câu 18. “Xâm hại tình dục trẻ em là một tội ác tày trời.” Suy nghĩ của em về vấn đề trên?

– Trong những năm gần đây, tình trạng tội phạm xâm hại trẻ em có xu hướng gia tăng, trong đó, tội phạm xâm hại tình dục chiếm một tỉ lệ lớn. Hành vi xâm hại tình dục không chỉ gây ra cho các em nỗi đau đớn về thể xác mà còn để lại những sang chấn tâm lí lâu dài và hết sức nặng nề. Vậy thực trạng xâm hại tình dục trẻ em ở Việt Nam hiện nay như thế nào?

– Xâm hại tình dục trẻ em là hành vi mà một người trưởng thành dùng vị thế hoặc vũ lực nhằm dụ dỗ hoặc cưỡng ép trẻ vị thành niên tham gia vào hoạt động tình dục. Nạn nhân bị xâm hại tình dục bao gồm cả trẻ em trai và gái. Các trẻ em bị xâm hại tình dục thường bị đe dọa, hăm hại nếu nói ra sự việc. Đây là những tội ác cực kỳ nguy hiểm đối với xã hội với khung hình phạt cao nhất là tử hình.

– Đối tượng xâm hại tình dục trẻ em khá đa dạng, thuộc mọi tầng lớp, trong đó có cả những cán bộ có chức quyền. Và điều đáng nói hơn là, có nhiều vụ án, các em bị chính những người thân ruột thịt của mình xâm hại. Theo báo cáo của Cục Cảnh sát hình sự – Bộ Công an, trong năm 2014, toàn quốc phát hiện 1.885 vụ xâm hại trẻ em, trong đó có 1.544 vụ xâm hại tình dục (chiếm hơn 80%). Nhưng đây hẳn chưa phải là con số chính xác, vì có nhiều trường hợp các em bị xâm hại nhưng gia đình, người thân không phát hiện hoặc phát hiện nhưng vì nhiều lí do nên không trình báo với cơ quan chức năng.

– Hậu quả, các em bị xâm hại tình dục không chỉ bị đau đớn về mặt thể xác, bị đe dọa đến tính mạng, có nguy cơ mắc các bệnh truyền nhiễm, mà còn phải gánh chịu những hậu quả đặc biệt nghiêm trọng về mặt tinh thần. Trẻ em bị xâm hại tình dục thường mắc chứng hoang mang cực độ, hoặc tâm thần, khó hoà nhập lại với cuộc sống bình thường. Tội phạm xâm hại tình dục trẻ em đồng thời cũng làm tan nát bao nhiêu gia đình; gây nên sự hoang mang, lo sợ và phẫn nộ trong nhân dân, ảnh hưởng xấu đến tình hình trật tự, trị an xã hội.

– Có rất nhiều nguyên nhân dẫn đến tình trạng gia tăng tội phạm xâm hại tình dục trẻ em. Về nguyên nhân khách quan, do sự phát tán phim ảnh, game online thiếu lành mạnh tràn lan trên mạng internet; do đa số đối tượng phạm tội có trình độ nhận thức thấp, nghề nghiệp không ổn định; do sử dụng rượu, bia quá mức dễ mất kiểm soát hành vi thú tính... Bên cạnh đó, nhiều trường hợp, vì xấu hổ, sợ rắc rối nên nạn nhân và gia đình không trình báo cơ quan công an để xử lí nghiêm khắc, triệt để. Cách làm này vô tình đã trở thành tấm lá chắn che đậy tội ác cho kẻ phạm tội khiến hành vi coi thường pháp luật của chúng gia tăng.

– Về nguyên nhân chủ quan, do bận bịu với cuộc sống mưu sinh, nhiều gia đình đã sao nhãng trách nhiệm đối với con cái. Một số em thiếu sự chăm sóc, bảo vệ của bố mẹ nên dễ bị đối tượng xấu xâm hại. Thông thường các em bị chính người thân, họ hàng hoặc hàng xóm xâm hại nhưng không dám nói với cha mẹ, đến khi họ phát hiện thì các em đã bị xâm hại nhiều lần. Cũng có khi, vì sự thiếu quan tâm của các bậc cha mẹ

nên một số em sa vào ăn chơi lêu lổng, học hành chểnh mảng, bắt chước hành động của người lớn qua phim ảnh. Bên cạnh đó, công tác phòng ngừa, tuyên truyền, giáo dục về đạo đức lối sống, pháp luật và kỹ năng tự phòng vệ cho trẻ em của nhà trường và xã hội cũng chưa cao và hiệu quả.

– Từ thực trạng trên, để góp phần phòng ngừa, đấu tranh, ngăn chặn loại tội phạm này, chính quyền các cấp, nhà trường, các phương tiện thông tin truyền thông phải thường xuyên tuyên truyền, giáo dục pháp luật cho người dân và học sinh, tránh tình trạng nhiều gia đình biết con bị xâm hại tình dục nhưng không tố giác tội phạm; tăng cường quản lý mạng internet, kịp thời ngăn chặn các phim ảnh, trò chơi có nội dung không lành mạnh; quản lý chặt chẽ các đối tượng có tiền án, tiền sự, có nguy cơ phạm tội xâm hại tình dục; xét xử nghiêm minh những trường hợp phạm tội để răn đe.

– Các bậc cha mẹ cần quan tâm chăm sóc, quản lý, bảo vệ con cái; thường xuyên nâng cao cảnh giác, tránh tình trạng con bị xâm hại mà không hề hay biết; trẻ em cần được giáo dục cẩn thận về giới tính, về kỹ năng sống, kỹ năng tự bảo vệ bản thân trước sự xâm hại nói chung và xâm hại tình dục nói riêng.

– Nạn xâm hại tình dục trẻ em đang gia tăng đến mức báo động. Đây là một loại tội ác đặc biệt nghiêm trọng, cần phải bị cả xã hội lên án và loại bỏ. Để nâng cao hiệu quả phòng chống nạn xâm hại tình dục trẻ em, cần phải có sự phối hợp đồng bộ giữa gia đình, nhà trường, truyền thông, các cơ quan chức năng cũng như sức mạnh tổng hợp của toàn xã hội.

Câu 19. Nêu suy nghĩ của em về “lối sống ảo” trong giới trẻ hiện nay.

a. Giải thích

- Sống ảo là lối sống, phong cách sống không giống với hoàn cảnh thực của con người.
- Sống ảo cũng có nghĩa là mơ tưởng, ảo tưởng về cuộc sống hiện tại.

b. Thực trạng

- Sống ảo đã trở thành một xu thế, một trào lưu trong giới trẻ hiện nay.
- Các bạn trẻ sống ảo ngày càng nhiều.
- Dành phần lớn quỹ thời gian cho facebook.

- Đắm chìm vào mạng xã hội với các hoạt động: đăng status, khoe ảnh, bình luận dạo,...
- Lấy việc người khác like, bình luận, chia sẻ ảnh hay bài viết của mình làm thú vui.
- Có chuyện gì cũng đăng lên facebook.
- Đăng tải, chia sẻ những nội dung nhạy cảm nhằm mục đích câu like, thu hút sự tò mò, hiếu kì của đám đông.
- Trên mạng xã hội có thể chia sẻ rất cởi mở nhưng trong cuộc sống hiện thực thì lại thu mình, khép kín.

c. Nguyên nhân

- Muốn thể hiện, khoe khoang bản thân.
- Muốn trở thành người nổi tiếng, được nhiều người biết đến.
- Thiếu sự quan tâm của gia đình, người thân.

d. Tác hại

- Tiêu tốn nhiều thời gian vào những việc vô nghĩa.
- Không quan tâm đến cuộc sống ở thực tại.
- Mất tập trung vào học tập, công việc.
- Có thể dẫn đến những suy nghĩ, hành động tiêu cực.

e. Biện pháp khắc phục

- Sử dụng mạng xã hội một cách hiệu quả.
- Có lối sống lành mạnh, tích cực tham gia các hoạt động tình nguyện, hoạt động xã hội để có cuộc sống ý nghĩa.
- Tuyên truyền cho mọi người biết về tác hại của việc sống ảo để mọi người có lối sống tích cực.

d. Liên hệ bản thân:

Câu 20. “Biến cố dịch bệnh Covid đã trở thành vấn nạn toàn cầu, khắp thế giới đang trải qua những giờ phút mà sự sinh tử chỉ còn là rủi may ... Và trong bối cảnh đó, Covid lại mang đến cho chúng ta những bài học giá trị. Cuộc sống thật kỳ lạ nhiệm màu, trong nguy có cơ, trong khổ đau luôn nhú mầm hạnh phúc. Mong những ngày buộc phải sống chậm, cho chúng ta nhiều giá trị sâu xa, những bài học đáng giá mà chỉ có trong

biên cố ta mới có cơ hội nhận ra đó là tình cảm gia đình, tình người trong đại dịch ...”

(Trích: “ Sống chậm thời Covid” ThS Nguyễn Thị Tâm, Tạp chí Sức Khỏe)

Suy nghĩ của em về tình cảm gia đình, tình người mà sống chậm thời Covid mang lại?

Gợi ý:

- Khẳng định:

+ Đại dịch Covid-19 gây ra nhiều hậu quả, tổn thất nặng nề về con người cũng như kinh tế...

+ Trong bối cảnh đó, Covid lại mang đến cho chúng ta những bài học giá trị mà cuộc sống bận rộn thường ngày khiến ta lãng quên hay không nhận ra: tình cảm gia đình, tình người trong đại dịch,...

- Nêu được:

+ “ Sống chậm thời Covid” chính là thời kì giãn cách xã hội, giai đoạn mọi người tạm ngưng mọi công việc và lối sống xô bồ hàng ngày, ở trong nhà và hạn chế ra tiếp xúc, ra ngoài ở mức tối thiểu để phòng ngừa dịch bệnh.

+ Cuộc sống thường ngày với biết bao bận bịu, lo toan; nhịp sống hối hả, hiện đại kéo theo lối sống gấp gáp, vội vã,... khiến con người ta coi nhẹ, lãng quên những giá trị quan trọng, thiêng liêng của cuộc sống mỗi con người đó là tình cảm gia đình, tình người,...

- *Phân tích:*

+ Tình cảm gia đình: những bữa cơm gia đình quý giá đầy đủ thành viên; bố mẹ có thời gian dạy bảo, chia sẻ, vui đùa cùng con cái; ...gia đình được sum vầy và gắn kết hơn bao giờ hết

+ Tình người trong đại dịch: không chỉ lo lắng cho sức khỏe của bản thân và gia đình mà còn vì sức khỏe cộng đồng, mọi người cùng có ý thức phòng ngừa sẽ góp phần đẩy lùi dịch bệnh cho toàn xã hội: cây gạo ATM ra đời, khẩu trang phát miễn phí, quyên góp ủng hộ khu cách li,...những việc làm đầy nhân văn, ấm áp...

- Rút ra bài học cho bản thân: thương yêu, quý trọng gia đình; sống chan hòa, nhân ái với mọi người xung quanh,...

Câu 21. Suy nghĩ của em về hiện tượng *chơi điện tử thái quá* ở học sinh hiện nay?

Gợi ý:

+ Trò chơi điện tử: là những trò chơi giải trí trên máy tính, điện thoại thông minh có kết nối mạng Internet

+ Một số lợi ích của việc chơi điện tử: là phương tiện giải trí, giải tỏa áp lực căng thẳng sau những giờ học mệt mỏi, giảm stress,...

+ Biểu hiện chơi điện tử thái quá: các quán Internet mọc lên rất nhiều, rất đông học sinh chơi, nhiều bạn ngồi hàng giờ hàng ngày trước màn hình vi tính, mê mẩn với những trò chơi trên máy, bỏ học chơi điện tử...

+ Nguyên nhân: do bố mẹ không quan tâm; do buồn, do bạn bè rủ rê; do không tự chủ được bản thân...

* Một số tác hại của trò chơi điện tử:

+ Bỏ bê học hành, hủy hoại tương lai của bản thân...

+ Gây mất tập trung; cuốn con người vào thế giới ảo...

+ Ảnh hưởng sức khỏe (bị bệnh tâm thần, suy giảm trí nhớ, loạn thần, mất cận thị, người mệt mỏi...)

+ Làm buồn lòng cha mẹ, thầy cô...; Tốn thời gian và tiền bạc...

+ Ảnh hưởng nhân cách: lừa dối, trộm cắp tiền bạc, tài sản để có tiền chơi điện tử; tâm hồn bị đầu độc bạo lực hoặc các hành vi sai trái khác

* Cách khắc phục:

+ Tập trung học hành, xác định được nhiệm vụ chính là học tập,...

+ Tham gia các hoạt động giải trí lành mạnh.

+ Chơi điện tử hợp lí, có giờ giấc, biết chế ngự và làm chủ bản thân..

+ Gia đình cần quan tâm và quản lý con cái...

- *Kết luận:* Trò chơi điện tử là món ăn tinh thần quen thuộc với bất kì hs nào, chúng ta cần biết khai thác điểm tốt, đừng lạm dụng thái quá...

Câu 22. Ở Palentin có hai biển hồ cùng lấy nước từ một nguồn là sông Giócđan. Nhưng các em biết không, ở biển hồ thứ nhất, nước bị ô nhiễm nghiêm trọng, không có một sinh vật nào sống sót được, nó được gọi với cái tên là biển hồ chết, sở dĩ như vậy là vì nó nhận nước rồi giữ lấy cho

riêng mình chẳng trao đổi cho sông hồ nào cả. Còn biển hồ thứ hai có tên gọi là biển hồ Galile nước trong xanh, cá tôm đầy ắp, sinh vật xanh tươi. Bởi vì nó nhận nước rồi lại chia đều cho nhiều hồ và sông khác. Một sự khác nhau thật là thú vị phải không các em? (<https://www.dkn.tv>).

Từ câu chuyện trên gợi cho em nhớ tới thông điệp gì? Suy nghĩ của em về thông điệp đó.

Gợi ý

- Câu chuyện trên muốn nhắc tới thông điệp “cho đi và nhận lại”
- Cho đi là sự giúp đỡ, chia sẻ với người khác về vật chất hoặc tinh thần, hoặc trao cho người khác niềm yêu thương, sự đồng cảm...
- Nhận lại là nhận được từ người khác lời cảm ơn, việc làm đền ơn đáp nghĩa hay khi làm được việc tốt cảm thấy vui vẻ, thanh thản...
- Biểu hiện của cho đi và nhận lại: sẵn sàng giúp đỡ người khác, thông cảm, đồng cảm, mong muốn đem lại niềm vui cho người khác...
- Ý nghĩa: giúp chúng ta sống thanh thản, vui vẻ, gặp nhiều may mắn trong cuộc sống, nhận được sự tin yêu kính trọng của mọi người, là cơ sở để xây dựng mối quan hệ xã hội tốt đẹp, lành mạnh...
- Bên cạnh đó chúng ta cần lên án, phê phán những biểu hiện của lối sống ích kỉ, thờ ơ, vô cảm của một số người trong xã hội hiện nay...
- Để luôn biết cho đi và nhận lại chúng ta tích cực học tập, rèn luyện đạo đức tu dưỡng lối sống, kêu gọi mọi người cho đi để nhận lại thật nhiều bởi cho đi cũng chính là đã nhận lại. Đồng thời lên án, phê phán những biểu hiện sống vô cảm, ích kỉ..

Câu 23. Có ý kiến cho rằng: một số người trong xã hội hiện đại đang bị “cầm tù” bởi chính chiếc điện thoại thông minh của họ. Quan điểm của em về ý kiến trên?

HS hoàn toàn có thể trình bày quan điểm theo nhiều hướng khác nhau.

- Khẳng định con người hiện đại sử dụng điện thoại thông minh một cách tự do, chủ động, phát huy hết tính năng, tiện ích của nó phục vụ cho cuộc sống và công việc của bản thân, không bị “cầm tù” bởi điện thoại.
- Khẳng định một thực trạng phổ biến hiện nay hiện nay là con người sử

dụng điện thoại thông minh quá nhiều dẫn đến bị lệ thuộc bởi nó và bị nó “cầm tù”.

- Hoặc bày tỏ về quan điểm riêng tính hai mặt của vấn đề.

+ Bài học nhân thức về hành động:

- Điện thoại di động là thiết bị công nghệ không thể thiếu trong cuộc cách mạng 4.0 hiện nay, là phương tiện giúp con người kết nối với thế giới, trở thành công dân toàn cầu.

- Tuy nhiên, khi con người, đặc biệt người trẻ không chú trọng con đường phát triển cá nhân bằng nỗ lực, tìm tòi, nghiên cứu, học hỏi và rèn luyện các kỹ năng trong môi trường trải nghiệm thực sự của cuộc sống mà chỉ chăm chú vào điện thoại và lệ thuộc bởi nó thực sự vô cùng tai hại. Khi đó điện thoại thông minh thiết bị dùng để phát triển lại trở thành nguồn gốc của sự nô lệ và nguyên nhân bên trong của sự trống rỗng và thiếu năng trí tuệ.

- Liên hệ bản thân...

Câu 24. Vừa qua trên trang facebook của chị Nguyễn Uyên đã đăng tải một đoạn clip dài 3 phút ghi lại hình ảnh của hàng trăm học sinh của trường THPT chuyên Lê Hồng Phong thành phố Hồ Chí Minh cúi đầu chào bác bảo vệ mỗi sáng đến trường. Suy nghĩ của em về hành động trên?

- Khẳng định: Hành động cúi đầu là cách ứng xử thay cho lời chào.

- Hành động thể hiện nét đẹp văn hóa của người VN

- Hành động đó là hành động đẹp, tốt chúng ta cần noi theo...)

- Biểu hiện của lời chào trong cuộc sống hàng ngày (Cái gật đầu, một lời hỏi thăm, một nụ cười... dành cho mọi đối tượng, không chỉ đối với thầy cô giáo, bố mẹ mà ngay cả với những người khác như bác bảo vệ, chị lao công...) - Ý nghĩa của lời chào hỏi trong cuộc sống hàng ngày:

+ Đối với cá nhân: Hoàn thiện nhân cách, cảm thấy vui vẻ, hạnh phúc và được mọi người yêu quý...

+ Đối với XH: XD mối quan hệ tốt đẹp giữa người với người... (0.5đ)

- Phản đề: Thực trạng hiện nay khi đạo đức XH đang có biểu hiện đi xuống, đó là sự thờ ơ, vô cảm, là chào hỏi miễn cưỡng... thì hình ảnh về học sinh trường THPT Lê Hồng Phong càng có ý nghĩa sâu sắc. (0.5đ)

- Hành động của cá nhân, gia đình, XH ...góp phần giáo dục đạo đức cho thế hệ trẻ về cách ứng xử văn minh...

- Liên hệ bản thân em...

Câu 25. Ngày 17/1/2021 tại Hà Nội diễn ra một sự kiện – “Chủ nhật đỏ”. Em biết gì về sự kiện này?

- Với chủ đề “Hiến máu cứu người - Sinh mệnh của bạn và tôi”
- Đã trở thành ngày hội hiến máu thường niên, thu hút nhiều cơ quan, đơn vị và cá nhân cùng chung tay chia sẻ giọt máu hồng vì những người bệnh cần truyền máu.
- Chủ nhật Đỏ đã thành sự kiện mang đậm ý nghĩa nhân văn, tô đậm triết lý sống nhân ái người Việt Nam.
- Nhằm khắc phục tình trạng khan hiếm máu cho cấp cứu và điều trị dịp Tết Nguyên đán
- Chủ nhật Đỏ sẽ góp phần tiếp sức cho rất nhiều người bệnh đang cần máu cấp cứu, điều trị trong giai đoạn cao điểm thiếu máu này.
- Chủ nhật Đỏ nhận được sự quan tâm của các bộ, ban, ngành, đặc biệt là sự vào cuộc của 40 tỉnh/thành phố trong cả nước.
- Đã trở thành một thương hiệu của tình yêu thương, những giọt máu nghĩa tình của giới trẻ nói riêng và cộng đồng xã hội nói chung gửi đến người bệnh

Câu 26. Tiếng gọi của tình dân tộc, nghĩa đồng bào - Mệnh lệnh từ trái tim, chúng tôi lên đường.

(Nguồn Internet)

Suy nghĩ của em trước hành động đẹp hướng về miền trung yêu thương trong đợt lũ lụt vừa qua.

- .- Nêu được thực trạng của thiên tai xảy ra tại miền trung trong thời gian vừa qua đã làm thiệt hại người, tài sản của nhà nước và nhân dân...
- Khẳng định được tiếng gọi của tình dân tộc, nghĩa đồng bào - Mệnh lệnh từ trái tim là những hành động đẹp thể hiện lòng nhân ái, sẻ chia, đoàn kết, đồng lòng đồng sức, yêu thương, giúp đỡ trước hoàn cảnh nỗi đau đó.

- Những biểu hiện việc làm cụ thể:
 - + Lãnh đạo của Đảng...(Nêu dẫn chứng)
 - + Hai miền Nam Bắc ủng hộ: “Nồi cơm nhân ái, bát cháo tình thương”...(Nêu dẫn chứng)
- Bày tỏ cảm xúc trước hành động đẹp hướng về miền trung yêu thương: Là những hành động luôn thể hiện tinh thần đầy trách nhiệm; luôn thể hiện sự đồng cảm sẻ chia, đoàn kết tương trợ, yêu thương con người , tương thân tương ái ...Đó là truyền thống tốt đẹp của dân tộc ta.
- Một số biểu hiện trái với phẩm chất đạo đức trên là vô cảm, thờ ơ, vô trách nhiệm...+ Dẫn chứng...
- > Cần lên án phê phán hành động trái với đạo đức trên.
- Trách nhiệm của Đảng nhà nước, nhân dân và bản thân ...

Câu 27: “Biến cố dịch bệnh Covid-19 đã trở thành vấn nạn toàn cầu, khắp thế giới đang trải qua những giờ phút mà sự sinh tử chỉ còn là rủi may ... Và trong bối cảnh đó, Covid-19 lại mang đến cho chúng ta những bài học giá trị. Cuộc sống thật kỳ lạ nhiệm màu, trong nguy có cơ, trong khổ đau luôn nhú mầm hạnh phúc. Mong những ngày buộc phải sống chậm, cho chúng ta nhiều giá trị sâu xa, những bài học đáng giá mà chỉ có trong biến cố ta mới có cơ hội nhận ra” đó là tình cảm gia đình, tình người trong đại dịch.

(Trích: “Sống chậm thời Covid”, Tạp chí Sức Khỏe)

Suy nghĩ của em về tình cảm gia đình, tình người mà Sống chậm thời Covid mang lại?

- Khẳng định:
 - + Đại dịch Covid-19 gây ra nhiều hậu quả, tổn thất nặng nề,...
 - + Trong bối cảnh đó, Covid lại mang đến cho chúng ta những bài học giá trị mà cuộc sống bận rộn thường ngày khiến ta lãng quên hay không nhận ra: tình cảm gia đình, tình người trong đại dịch,...
- Nêu được: “ Sống chậm thời Covid” chính là thời kì giãn cách xã hội, giai đoạn mọi người tạm ngưng mọi công việc và lối sống xô bồ hàng ngày, ở trong nhà và hạn chế ra tiếp xúc, ra ngoài ở mức tối thiểu để phòng ngừa dịch bệnh.

- Cuộc sống thường ngày với biết bao bận bịu, lo toan; nhịp sống hối hả, hiện đại kéo theo lối sống gấp gáp, vội vã,... khiến con người ta coi nhẹ, lãng quên những giá trị quan trọng, thiêng liêng của cuộc sống mỗi con người đó là tình cảm gia đình, tình người,...
- *Phân tích:* + Tình cảm gia đình: những bữa cơm gia đình quý giá đầy đủ thành viên; bố mẹ có thời gian dạy bảo, chia sẻ, vui đùa cùng con cái; ...gia đình được sum vầy và gắn kết hơn bao giờ hết.
- + Tình người trong đại dịch: không chỉ lo lắng cho sức khỏe của bản thân và gia đình mà còn vì sức khỏe cộng đồng, mọi người cùng có ý thức phòng ngừa sẽ góp phần đẩy lùi dịch bệnh cho toàn xã hội; cây gạo ATM ra đời, khẩu trang phát miễn phí, quyên góp ủng hộ khu cách li,...những việc làm đầy nhân văn, ấm áp...
- Rút ra bài học cho bản thân: thương yêu, quý trọng gia đình; sống chan hòa, nhân ái với mọi người xung quanh,...

Câu 28. “... Do công việc, học hành bận rộn, quan hệ gia đình ngày càng lỏng lẻo hơn. Bữa cơm chung thiếu vắng những thành viên, người lớn tuổi cảm thấy cô đơn, trẻ nhỏ dán mắt vào màn hình, giao tiếp ảo nhiều hơn. ..

Tuy nhiên, dù gia đình truyền thống hay hiện đại, dù có những biến đổi nhất định nhưng sự đùm bọc yêu thương chăm sóc lẫn nhau vẫn là vĩnh cửu, vẫn là những giá trị truyền thống tốt đẹp có sức sống lâu bền...là hành trang quý giá cho các thế hệ con người Việt Nam cần được giữ gìn và phát huy”.

(Báo điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam ngày 17 tháng 12 năm 2020)
Suy nghĩ, hành động của em từ thực trạng và quan điểm trên.

*Suy nghĩ:

-Một bộ phận nhỏ các gia đình do áp lực cuộc sống, sự phát triển của xã hội... làm con người bận rộn với công việc cá nhân, ít có thời gian quan tâm, chăm sóc nhau.
VD: không ăn cơm cùng nhau, thường xuyên vắng nhà, có lối sống tách biệt...

->hậu quả:

+ Thiếu sự gắn kết, hiểu biết về nhau làm mất dần tình thương, sự đồng cảm, chia sẻ.

+ Dễ xảy ra mâu thuẫn, xung đột làm gia đình không hạnh phúc, gia tăng tỷ lệ ly hôn hay bạo lực gia đình.

+ Tạo nên một môi trường không tin cậy, không an toàn cho các thành viên, ảnh hưởng nhân cách, sức khỏe, lối sống, công việc học tập...

+ Làm xã hội kém phát triển...

- Trong thực tế, tình cảm, giá trị gia đình luôn luôn bền vững. Đa số các gia đình biết thích nghi với thời đại. Kết hợp hài hòa giữa công việc, học tập, các mối quan hệ xã hội với gia đình.

VD: Sống chung với ông bà, chăm lo sức khỏe, học tập, bữa ăn, biết nhường nhịn, chia sẻ, đi du lịch cùng nhau..

->kết quả:

+ Mọi người gắn kết, yêu thương, có sự đồng cảm, sẻ chia.

+ Gia đình ít mâu thuẫn, sống hòa thuận, hạnh phúc

+ Là môi trường tốt hình thành nhân cách, động lực cho các thành viên vươn lên học tập, LĐ, công tác tốt.

+ Góp phần thúc đẩy sự phát triển của XH...

*Hành động:

- Đề nghị nhà nước, xã hội:

+ Tuyên truyền, tôn vinh truyền thống gia đình, lên án, phê phán, có những hình thức xử lý các hành vi làm tổn hại gia đình...

-Mong muốn, đề nghị bố mẹ, ông bà:

+ Dành thời gian quan tâm, lắng nghe, chia sẻ cùng con cái, có lối sống chuẩn mực để con cái noi theo, tự hào...

-Bản thân:

- Nỗ lực học tập, tu dưỡng đạo đức.

- Biết quan tâm, yêu thương, kính trọng ông bà, cha mẹ , người thân.

- Hỗ trợ, giúp đỡ gia đình những công việc vừa sức.

- Biết tìm cách xoa dịu, kết nối các thành viên khi có mâu thuẫn xảy ra.

- Không đồng tình, lên án với việc làm trái đạo đức, PL. Tư vấn cho người thân những điều đúng đắn, khéo léo ngăn chặn khi họ làm việc xấu.

- Không oán than, vô lễ với người thân hay tự ti về hoàn cảnh gia đình-

> nỗ lực vươn lên và tự hào...

Câu 29: Trước tình hình dịch bệnh Covid – 19 và bão lũ miền trung, báo Đại Đoàn Kết ra ngày 28/10/2020 có viết:

“...Cũng trong lúc khó khăn, lại thấp sáng tình nghĩa đồng bào chia ngọt sẻ bùi. Chúng ta nên gọi những phẩm chất dân tộc ngời sáng như thế là sức mạnh mềm... Bất cứ ai có tâm lòng từ thiện đều đáng trân trọng, chưa kể rằng có nhiều việc mà các cơ quan, tổ chức và các cá nhân đang làm không phải ai cũng hiểu và tường minh. Bão lũ, dịch bệnh có khi không làm chúng ta gục ngã mà chính việc sẵn sàng phê phán, soi mói, chỉ trích nhau lại đang làm cho chúng ta yếu đi...”

Hiểu biết và hành động của em từ thực trạng trên.

*Hiểu biết: Thực tế cho thấy hai xu hướng:
1. Tinh thần dân tộc: yêu nước, yêu thương con người, đoàn kết tương trợ...

Cụ thể:

- Sự vào cuộc của đảng, nhà nước, các đoàn thể: chỉ thị, các vị lãnh đạo, các chiến sỹ quân đội...

- Nhân dân các địa phương: chấp hành quy định cách ly, ủng hộ lương thực, thực phẩm, tiền...

- Nêu một số minh chứng:

+ Trong Covid: các bác sỹ tận tình chữa bệnh, quân đội xây dựng khu cách ly, ủng hộ chữa bệnh như: doanh nhân Phạm Nhật Vượng, ca sỹ Hà Anh Tuấn...

+ Trong lũ lụt: khảo sát, tìm kiếm, cứu trợ. Nhiều vị tướng và các chiến sỹ đã hy sinh, kiêu bào trong và ngoài nước: ca sỹ Thủy Tiên, phong trào quyên góp tiền, quần áo, bánh chưng...

=> Tạo nên sức mạnh: khống chế Covid, giải quyết hậu quả lũ lụt, giúp nhân dân ổn định cuộc sống, vun đắp thêm niềm tin, niềm tự hào...

2. Xu hướng tiêu cực:

- Không tuân thủ quy định cách ly.

- Lợi dụng để ăn chặn tiền ủng hộ.

- Xoai mói những hoạt động từ thiện, nói xấu Đảng, nhà nước...

- Một số VD chứng minh: bệnh nhân 17, 1342, giả danh từ thiện...

=> hậu quả: mất niềm tin, ND phản nộ, làm xấu hình ảnh...

*Hành động:

- Góp phần tuyên truyền, lan tỏa những việc làm tốt đẹp.
- Lên án, phê phán những hành vi trái đạo đức, PL.
- Thực hiện tốt các quy định của PL, đặc biệt về covid 19.
- Tự giác tham gia các hoạt động của tập thể về phòng chống dịch bệnh và các lĩnh vực khác.
- Biết đoàn kết, yêu thương với mọi người xung quanh.
- Nỗ lực học tập để tiếp nối truyền thống cha ông...

Câu 30. “Chưa bao giờ như bây giờ hai tiếng Việt Nam lại trở nên thiêng liêng tha thiết, trở thành điểm tựa tinh thần, trở thành nơi an toàn của con người trước đại dịch toàn cầu... không chỉ kiều bào, du học sinh mà cả những du khách quốc tế...”

(Theo báo GD&ĐT ngày 22/3/2020)

Cảm nhận của em về tinh thần đoàn kết của dân tộc trước dịch bệnh Covid-19?

- Giới thiệu, dẫn dắt về tinh thần đoàn kết dân tộc: Tinh thần đoàn kết dân tộc là truyền thống quý báu của người Việt Nam, trải qua bao thế hệ, lịch sử. Tinh thần ấy cho đến nay vẫn luôn được kế thừa và phát huy trong xã hội. Và, trong trận đại dịch COVID-19 vừa qua, tinh thần ấy lại được thắp sáng, trở thành phong trào vô cùng rộng lớn, mạnh mẽ.	0,5
- Giải thích về tinh thần đoàn kết dân tộc: Tinh thần đoàn kết chính là tình yêu thương giữa người với người, sống có trách nhiệm với cộng đồng, sẵn sàng giúp đỡ, ra tay cứu người trong lúc hoạn nạn. Tinh thần ấy được mô tả qua nhiều câu ca dao, tục ngữ ngàn xưa của ông bà ta: “Bầu ơi thương lấy bí cùng/ Tuy rằng khác giống nhưng chung một giàn” hay “Nhiều điều phủ lấy giá gương/ Người trong một nước phải thương nhau cùng...”	0,5
- Vai trò, sức mạnh, ý nghĩa của tinh thần đoàn kết dân tộc:	0,5

<p>Đoàn kết dân tộc tạo nên sức mạnh to lớn đối với thời cuộc đất nước, là việc nên làm, giúp gắn kết con người với con người trong một xã hội. Tinh thần đoàn kết dân tộc khiến con người biết bao dung, biết cách cho, nhường nhịn và sẻ chia. Tinh thần đoàn kết giúp đem lại cuộc sống hòa bình, tốt đẹp. Mỗi người biết cách nhìn cuộc sống một cách tích cực hơn. Chúng ta có thể nhìn thấy truyền thống dân tộc ấy được phát huy trong tình hình chống “giặc” COVID-19.</p>	
<p>- Dẫn chứng, chứng minh hành động cụ thể:</p> <p>+ Dịch bệnh COVID-19 đã tàn phá, gây ảnh hưởng về sức khỏe, kinh tế của nhiều quốc gia trên thế giới. Là một nước nằm trong vùng ảnh hưởng của dịch bệnh, Việt Nam đã có những cách xử lý tuyệt vời, làm thế giới thán phục. Có thể nói, chính nhờ sức mạnh của tinh thần đoàn kết đã giúp đất nước ta bước đầu chiến thắng trên mặt trận chống virus SARS-CoV2.</p> <p>+ Ngay từ lúc dịch bệnh bùng phát, giữa bối cảnh nhiều quốc gia hoang mang lo lắng, chính phủ nước ta đã có động thái quyết tâm, thể hiện trách nhiệm bảo vệ, giúp đỡ công dân, tạo điều kiện đón họ trở về từ vùng dịch. Phương ngôn của Thủ tướng chính phủ lúc đó chính là “Việt Nam quyết tâm không để ai bị bỏ lại phía sau, trong cuộc chiến chống dịch bệnh COVID-19”.</p> <p>+ Các hoạt động thiện nguyện, “lá lành đùm lá rách”, giúp đỡ người có hoàn cảnh khó khăn.</p> <p>Dịch bệnh COVID-19 đã tàn phá, gây ảnh hưởng về sức khỏe, kinh tế của nhiều quốc gia trên thế giới. Là một nước nằm trong vùng ảnh hưởng của dịch bệnh, Việt Nam đã có những cách xử lý tuyệt vời, làm thế giới thán phục. Có thể nói, chính nhờ sức mạnh của tinh thần đoàn kết đã giúp đất nước ta bước đầu chiến thắng trên mặt trận chống virus SARS-CoV2.</p> <p>+ Trong thời gian cách ly, nhiều nhóm thiện nguyện đã tổ chức địa điểm phát đồ ăn, nước uống. Hay ở Sài Gòn, những tiệm kinh doanh ăn uống tự nguyện đóng cửa, tập trung phục vụ nấu cơm chay ngày 2 bữa, phát cho dân nghèo; sự hi sinh của các bác sĩ tuyến đầu chống dịch COVID-19; học sinh, sinh viên các trường đại học phát</p>	<p>0,5</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p>

khẩu trang, nước rửa tay cho người dân...	
<p>- Phê phán những hành động xấu: Bên cạnh những việc làm tốt đẹp, thể hiện tinh thần đoàn kết đó, có không ít trường hợp ích kỉ, lợi dụng tình hình dịch bệnh để trục lợi cá nhân. + Nâng mức giá khẩu trang, dung dịch rửa tay lên cao để kiếm chác lợi nhuận. + Tệ hại hơn nữa là kinh doanh khẩu trang giả, không rõ nguồn gốc xuất xứ. + Tung tin đồn thất thiệt về dịch bệnh, gây hoang mang dư luận...</p>	1,0
<p>- Liên hệ bản thân về phát huy tinh thần đoàn kết: Qua những hành động tốt đẹp, ý nghĩa đó giúp ta thêm yêu, tự hào về dân tộc hơn. Là người con của Việt Nam, chúng ta cần nhắc nhở bản thân phải giữ gìn và nhân rộng tinh thần ấy.</p>	

Câu 31. Hãy phát biểu ý kiến của anh chị về mục đích học tập do UNESCO đề xướng: “Học để biết, học để làm, học để chung sống, học để tự khẳng định mình”.

1. Mở bài:

- Con người ai cũng trải qua việc học, nhưng không phải ai cũng có ý thức xác định mục đích đúng đắn của việc học.
- Mỗi thời đại, con người có mục đích học tập không giống nhau. Tổ chức UNESCO đã đề xướng... nhằm xác định mục đích học tập có tính toàn cầu.

2. Thân bài:

a. Giải thích và làm rõ từng nội dung trong đề xướng của UNESCO:

Học để biết:

- Học là quá trình tiếp thu tri thức từ sách vở, trường học, từ thực tế cuộc sống "trường đời".

- "Học để biết" tiếp thu, mở mang, có thêm kiến thức về đời sống, tự nhiên, xã hội và con người...
- Nhờ học, con người có những hiểu biết phong phú, tự làm giàu kho tri thức khoa học của mình, tạo được vốn sống sâu sắc...
- Con người có khả năng hiểu biết về bản chất con người và tự nhận thức bản thân, "biết người", "biết mình",...

* Học để làm:

- "Học để làm" là vận dụng kiến thức có được vào thực tế cuộc sống.
- Làm để tạo ra những giá trị vật chất, tinh thần phục vụ nhu cầu cuộc sống
- Học mà không làm thì kiến thức có được không có ích, không bền vững, không được sàng lọc.

* Học để chung sống:

- "Chung sống" là khả năng hòa nhập xã hội, kĩ năng giao tiếp, ứng xử... để tự thích nghi với mọi môi trường sống, các quan hệ phức tạp của con người...
- "Con người là tổng hòa những mối quan hệ xã hội". Bản chất, giá trị, nhân cách của con người được hình thành, nuôi dưỡng, khẳng định, thử thách trong các mối quan hệ đó.

* Học để tự khẳng định mình:

- "Tự khẳng định mình" là tạo được vị trí, chỗ đứng vững vàng trong xã hội, thể hiện sự tồn tại có ý nghĩa của cá nhân mình
- Mỗi người có cơ hội khẳng định tri thức mình tích lũy được; khẳng định khả năng lao động, sáng tạo; khẳng định nhân cách, phẩm chất...

b. Bàn bạc, mở rộng vấn đề:

- Nội dung đề xướng về mục đích học tập của UNESCO thật sự đúng đắn, đầy đủ, toàn diện.
- Mục đích học tập này thực sự đáp ứng, hoàn toàn phù hợp với yêu cầu giáo dục, đào tạo con người trong thời đại ngày nay.
- Từ mục đích học tập đúng đắn này, mỗi người học thấy rõ những sai lầm nhận thức về việc học: học không có mục đích; coi việc học là thực hiện nghĩa vụ với người khác; học vì bằng cấp; học vì thành tích; học mà không có khả năng làm, không biết chung sống,...

- Mục đích học tập giúp con người, xã hội điều chỉnh được nhận thức về thời gian học

* Mục đích học tập này giúp người học:

- Xác định rõ mục đích, động cơ và thái độ học tập.

- Ra sức học tập và rèn luyện, trang bị kiến thức về mọi mặt để có trình độ chuyên môn vững vàng, có khả năng hội nhập quốc tế.

- Học phải đi đôi với hành để khẳng định mình. Sống có ích cho cuộc đời và cho gia đình, xã hội.

3. Kết bài:

- Khẳng định vai trò của học tập: học để không bị ngu dốt, nghèo nàn và lạc hậu. Học để khẳng định sự thành đạt của cá nhân và sự tiến bộ của nhân loại.

- Liên hệ bản thân: Đã xác định được mục đích đúng đắn cho việc học của mình chưa? Cần phải làm gì để đạt được mục tiêu ấy?

Câu 32. Trong văn bản “ Cổng trường mở ra”, Lý Lan viết: Mẹ sẽ đưa con đến trường, cầm tay con dắt qua cánh cổng, rồi buông tay con mà nói: Đi đi con, hãy can đảm lên, thế giới này là của con.

Suy nghĩ của em về tự lập và chủ động trong hoà nhập với thế giới xung quanh.

- Khẳng định được tình yêu thương, đùm bọc, sự dìu dắt nâng đỡ của gia đình (Bố mẹ) là rất cần thiết cho mỗi con người...

- Tuy nhiên, tự lập và chủ động rất cần thiết và quan trọng đối với mỗi cá nhân

- Tự lập và chủ động là tự làm lấy, tự giải quyết công việc, tự lo liệu, tạo dựng cuộc sống của mình mà không trông chờ, dựa dẫm vào người khác... tích cực thực hiện, không chờ đợi, không phụ thuộc hoàn cảnh thì đó chính là chủ động, mức độ cao hơn của tự lập...

- Ý nghĩa:

+Tự lập và chủ động giúp chúng ta có ý thức rèn luyện để hoàn thiện bản thân. Sự chủ động giúp chúng ta vươn lên, thích nghi với hoàn cảnh, vượt qua mọi thử thách, không gục ngã lùi bước trước thử thách.

+ Trong bối cảnh cuộc sống hiện đại, tự lập và chủ động là chìa khóa giúp mỗi cá nhân phát triển, không lệ thuộc, phát huy tính sáng tạo. Có như vậy mới đến được ánh sáng của thành công.

- Nêu và phân tích được tấm gương điển hình có sức lan tỏa trong cộng đồng xã hội về sự tự lập và chủ động

- Bên cạnh đó vẫn còn những biểu hiện trái với tự lập, chủ động như ngại khó, ngại khổ, ỷ lại.... ví dụ minh họa

- Giải pháp để rèn luyện tính tự lập, chủ động

+ Phải có mục tiêu, ước mơ

+ Lập kế hoạch để thực hiện bằng rèn luyện tự lập từ những điều nhỏ nhất trong cuộc sống hàng ngày.

+ Học hỏi, noi gương, học tập những tấm gương tự lập

+ Phê phán những biểu hiện thiếu tự lập trong cuộc sống....

- Liên hệ bản thân

Câu 33. Chiều 15/10, tại Trường Trung học phổ thông Nguyễn Duy Trinh (Nghị Lộc), Tỉnh đoàn Nghệ An, Sở Giáo dục và Đào tạo và Báo Tiền Phong tổ chức Chương trình truyền thông “Nói không với thuốc lá, thuốc lá điện tử và chất gây nghiện mới”.

Tại chương trình, các chuyên gia và các em học sinh đã giao lưu, trao đổi, thảo luận các giải pháp tăng cường sự phối hợp giữa Đoàn, Đội các cấp với nhà trường, gia đình trong quản lý học sinh, không để học sinh sa vào các tệ nạn xã hội. Kịp thời nắm bắt thông tin, phát hiện sớm các học sinh có hành vi sử dụng thuốc lá và thuốc lá điện tử để có biện pháp phòng ngừa, ngăn chặn kịp thời.

(Nguồn: Cổng thông tin điện tử Tỉnh Nghệ An, ngày 15/10/2023)

Suy nghĩ của em về hiện tượng hút thuốc lá điện tử của học sinh?

Gợi ý đáp án

Câu	Nội dung	Điểm
	<p>* Giới thiệu khái quát và dẫn dắt vào vấn đề cần nghị luận: “Hiện tượng hút thuốc lá điện tử ở học sinh”</p> <p>* Giải thích thuốc lá điện tử: Thuốc lá điện tử là thiết bị chạy bằng pin sử dụng năng lượng làm sôi dung</p>	

dịch lỏng chứa nicotine và biến đổi chất này thành khói mà người hút có thể hít vào phổi. Một số thuốc lá điện tử nhìn bề ngoài có hình dáng tương tự với thuốc lá điếu truyền thống hoặc xì gà.

* Nêu biểu hiện cụ thể và thực trạng hút thuốc lá điện tử ở học sinh:

- Hiện nay, tình trạng hút thuốc lá điện tử đang là thói quen của giới trẻ và đặc biệt là các học sinh, nó đang diễn ra phổ biến và tràn lan trong thế hệ học sinh.

- Những cô cậu tuy còn đang ở độ tuổi vị thành niên nhưng trên tay và miệng phì phèo điếu thuốc. Số lượng đó ngày càng tăng cao.

- Các cô, cậu học sinh hút thuốc lá điện tử ngày càng mở rộng theo lớp và thế hệ. Có những bé trai chưa đến mười tuổi nhưng đã tập tành hút thuốc.

- Người hút thuốc trên khắp mọi nơi, và khói thuốc thật sự đã xâm nhập và len lỏi vào không gian trường học.

=> Báo động "nguy hiểm" cho thế hệ trẻ tương lai của đất nước.

* Nêu nguyên nhân dẫn đến hiện tượng hút thuốc lá ở học sinh:

- Xuất phát do nhận thức của chính các bạn học sinh (còn kém và thích học đòi mà chưa nhận thức được tác hại của thuốc lá điện tử).

- Cho rằng hút thuốc là cách thức khẳng định sự chín chắn, trưởng thành và thể hiện rõ cá tính của bản thân.

- Tâm lí đua đòi, bắt chước bạn bè. Bạn bè rủ rê, lôi kéo dẫn đến nghiện hút thuốc lá điện tử.

- Gia đình nhà trường giáo dục lỏng lẻo, không theo sát được các em học sinh (Thiếu sự quan tâm của gia đình, bố mẹ và nhà trường)

* Chỉ ra tác hại mà việc hút thuốc lá gây ra:

- Thuốc lá điện tử là một trong những phát minh nguy hại nhất và là nguyên nhân gây ra cái chết cho nhiều

<p>người.</p> <ul style="list-style-type: none">- Thuốc lá điện tử có chứa nhiều chất độc hại dẫn đến rất nhiều căn bệnh nguy hiểm như ung thư vòm họng và ung thư phổi (hơi thở có mùi khó chịu ở những người thường xuyên hút thuốc lá)- Thuốc lá điện tử không chỉ tác động xấu đến sức khỏe của người trực tiếp sử dụng nó mà khí còn gây ảnh hưởng đến sức khỏe của những người xung quanh. <p>* Đề xuất những giải pháp trước thực trạng hút thuốc lá ở học sinh:</p> <ul style="list-style-type: none">- Nâng cao nhận thức của thế hệ học sinh về tác hại của khói thuốc bằng việc đẩy mạnh các phương pháp tuyên truyền, phổ biến trong trường học.- Tuyên truyền, giáo dục, phổ biến kiến thức đến các học sinh và các bậc phụ huynh, người lớn nên làm gương cho giới trẻ (không hút thuốc lá điện tử trước mặt con em, hạn chế cho chúng tiếp xúc với thuốc lá điện tử)- Đồng thời, nhà trường cần phối hợp với gia đình trong việc giáo dục và quan tâm đến những thay đổi trong tâm lý của trẻ vị thành niên. <p>* Liên hệ bản thân</p>	
--	--

Câu 34. . Sau vụ cháy chung cư mini ở Hà Nội, Đài truyền hình Việt Nam đã có cuộc phỏng vấn với nam shipper Nguyễn Đăng Văn vì anh đã cứu thành công 9 người thoát khỏi ngọn lửa tử thần, khi được hỏi lý do lao vào đám cháy để cứu người thì chàng trai chia sẻ: *“Thấy người khác đứng trước ranh giới của sự sống và cái chết, tôi không chân chùi mà lao vào”*. Hành động của chàng trai shipper đã truyền cảm hứng sống đẹp cho thế hệ trẻ và đó cũng là một trong những phẩm chất tiêu biểu trong 5 điều Bác Hồ dạy thiếu niên, nhi đồng.

Suy nghĩ và hành động của em về phẩm chất đó trong cuộc sống./.

Gợi ý đáp án

* Mở bài: Giới thiệu về lòng dũng cảm: Trước những khó khăn, thử thách, bạn lựa chọn đối diện với nó như thế nào? Dũng cảm đi tiếp để đến với thành công hay vội vã nản chí, bỏ cuộc? Sự lựa chọn thế nào thì kết quả sẽ nói lên điều đó. Để có được thành công cũng như cuộc sống tốt đẹp hơn thì chúng ta phải có lòng dũng cảm.

* Giải thích: Dũng cảm là không sợ nguy hiểm, khó khăn, dám đối đầu với thử thách gây cản trở, làm khó dễ cho bản thân; dám lao vào làm những điều mà người khác e sợ. người có lòng dũng cảm là người không run sợ, không hèn nhát, dám đứng lên đấu tranh chống lại cái xấu, cái ác, các thế lực tàn bạo để bảo vệ công lí, chính nghĩa. Dũng cảm là một đức tính, phẩm chất tốt đẹp mà ai cũng cần rèn luyện cho bản thân mình nếu muốn đạt được nhiều thành tựu trong cuộc sống.

* Phân tích:

- Trong xã hội có nhiều người rơi vào hoàn cảnh khó khăn cần sự cứu giúp, lòng dũng cảm sẽ giúp con người hành động thiết thực, giải thoát họ khỏi tình huống đó.

- Nếu trong cuộc sống, con người ai cũng có lòng dũng cảm, nghĩa hiệp thì sẽ có nhiều hành động, nghĩa cử cao đẹp, tạo nên cuộc sống văn minh, đẹp đẽ hơn.

- Lòng dũng cảm đi cùng với tình yêu thương đồng loại, nếu thấy chết mà không cứu, thấy khó khăn mà không giúp thì đó là một con người vô cảm, hèn nhát, lạnh lùng cần bị xã hội đào thải.

* Chứng Minh:

Trong vụ cháy chung cư mini ở Hà Nội nam shipper Nguyễn Đăng Văn đã dũng cảm lao vào biển lửa cứu thành công 9 người thoát khỏi ngọn lửa tử thần.

* Hành động:

- Chúng ta cần biết sống vì người khác, tương trợ, đoàn kết trong công việc chung, nâng cao ý chí vươn lên, không tham lam, ích kỉ, than vãn hay chán nản, bỏ cuộc.

- Ngoài ra, ta cũng cần phê phán những người nhầm tưởng lòng dũng cảm với hành động liều lĩnh, mù quáng, bất chấp công lí và những kẻ hèn nhát, bạc nhược không dám đấu tranh, không dám đương đầu với khó khăn thử thách để vươn lên trong cuộc sống.

* **Kết bài:** Là một học sinh, mầm non tương lai của đất nước, ngay từ hôm nay chúng ta hãy rèn luyện cho bản thân lòng dũng cảm để có thể đương đầu với khó khăn, sóng gió trong tương lai này. Cuộc sống không trải hoa hồng đón những người hèn nhát, việc bạn phấn đấu hôm nay sẽ là quả ngọt cho ngày mai.

Câu 35: Raymond đã từng viết rằng: *“Chiến thắng là một bông hoa khắt khe không dành cho tất cả các mảnh đất. Nó chỉ nở dưới ánh mặt trời của ý chí”*. Muốn có được thành công và làm chủ cuộc sống không có cách nào khác là phải làm chủ bản thân mình. Hãy đặt tương lai vào bàn tay của chính bạn, đừng tìm kiếm nguồn hi vọng hay sức mạnh từ một nơi nào khác. Tự chủ bản thân sẽ giúp bạn làm chủ sự nghiệp và làm chủ cuộc đời.

Hỏi: Hãy trình bày suy nghĩ của em khi đọc thông tin trên?

Gợi ý:

Tự chủ bản thân là làm chủ chính bản thân mình, luôn ý thức được những gì mình đang làm và luôn biết tự điều chỉnh hành vi đúng mực và phù hợp với thế giới xung quanh. Tự chủ bản thân còn là làm chủ được những suy nghĩ, tình cảm, hành vi của mình, bình tĩnh, tự tin trong mọi hoàn cảnh.

Người có ý thức tự chủ bản thân luôn biết kiềm chế cảm xúc, bình tĩnh, tự tin trong mọi tình huống. Họ không bao giờ nao núng hay hoang mang trước những khó khăn. Lúc nào họ cũng giữ lấy chính kiến, không bị ngã nghiêng, lùi kéo trước những áp lực tiêu cực là biết tự ra quyết định cho bản thân.

Mỗi cá nhân sống trong cộng đồng đều có sự ràng buộc lẫn nhau. Nếu bạn không tự vươn lên làm chủ bản thân, làm chủ sức lao động và đời sống của mình thì sẽ luôn phải sống phụ thuộc vào người khác. Mặt khác, cuộc sống luôn ẩn chứa nhiều bất trắc.

Tính tự chủ rất cần thiết vì trong cuộc sống con người luôn luôn gặp những tình huống đòi hỏi phải có sẵn sự đúng đắn phù hợp. Nếu chẳng may bạn lạc vào rừng rậm, nếu không làm chủ được bản thân sao bạn có thể làm chủ được hoàn cảnh mà thoát ra khỏi chốn hiểm nguy đó. Nếu sau này bạn tốt nghiệp đại học, bạn cần có tiền để trang trải cuộc sống và thực hiện ước mơ, bạn sẽ tự khởi nghiệp làm giàu hay đi làm thuê cho người khác? Năng lực bao năm tích lũy và rèn luyện của bạn bỗng chốc

thuộc về người khác để nhận lại những đồng tiền công tâm thường nếu bạn không biết làm tư chủ bản thân.

Tính tự chủ giúp con người tránh được những việc làm sai trái, tinh thần trở nên sáng suốt. Từ đó lựa chọn cách thức hiện mục đích hiệu quả cho cuộc sống của mình. Trong tình huống bất ngờ hay khó khăn nào đó, nếu bạn không thể bình tĩnh được, bạn thường có những hành động sai lầm. Hành động sai lầm sẽ đẩy bạn vào tình trạng tệ hại hơn. Bạn cần biết cách tự chủ cảm xúc của mình để bạn có thể bình tĩnh. Chỉ trong lúc bình tĩnh, bạn có thể đưa ra quyết định đúng đắn, giúp bạn thoát ra khỏi những rắc rối.

Nhờ tính tự chủ mà con người biết sống đúng đắn và biết cư xử có đạo đức, có văn hóa. Khi bạn đã có thể tự chủ bản thân mình, bạn sẽ quyết định mọi thứ có liên quan đến mình mà hoàn toàn không phụ thuộc vào một ai khác. bạn tự chủ nên bạn sẽ tự tin hơn. Không có gì phải e ngại khi bạn không có gì phải giấu kín, không việc gì bạn phải lảng tránh. Bạn hoàn toàn tự quyết định và chịu trách nhiệm về những quyết định của mình.

Tính tự chủ giúp ta đứng vững trước những tình huống khó khăn và những thử thách hay cám dỗ của cuộc đời. Bởi một khi bạn tin tưởng và làm chủ được bản thân mình, không có gì có thể làm lay chuyển được bạn. Đó là nguồn sức mạnh quý giá giúp bạn vượt qua mọi khó khăn, thử thách. Mặt khác, nó còn giúp bạn trở nên sáng suốt hơn trước những cám dỗ của cuộc đời luôn phô bày trước mắt. Tự chủ bản thân chính là nguồn sức mạnh vô giá giúp bạn thành công.

Người biết tự chủ bản thân luôn hành động tự tin và quyết đoán bởi họ nắm vững năng lực bản thân và tin chắc vào những việc mình làm. Bởi thế, người có ý thức tự chủ bản thân luôn được người khác tin cậy và thành công trong cuộc sống. Nếu mọi người đều biết tự chủ, biết xử sự theo những chuẩn mực tốt đẹp thì xã hội sẽ ngày càng văn minh tiến bộ hơn.

Tự chủ bản thân là phẩm chất quý giá luôn có ở mỗi con người. Nhưng không phải lúc nào nó cũng lớn mạnh. Bởi thế, ta phải không ngừng rèn luyện nó, biến nó thành sức mạnh làm chủ bản thân.

Trong cuộc sống, vẫn còn có nhiều người không có ý thức tự chủ bản thân. Họ ít khi nghĩ đến việc phải tự làm một công việc nào đó mà luôn chờ đợi sự sai bảo. Họ luôn sống dựa dẫm và phụ thuộc vào người khác. Họ cũng không tự giác gánh vác một trách nhiệm nào và càng không muốn chịu trách nhiệm về bất cứ điều gì. Bởi thế, họ luôn là người có

cuộc sống bình thường, thậm chí là thất bại trong cuộc sống. Những người như thế thật đáng chê trách.

Kinh Phật có nói: “*Ung vô sở trụ, nhi sinh kì tâm*”. Nghĩa là trong trời đất không có chỗ nào là điểm tựa của các hiện tượng, tất cả đều do tâm ta mà ra. Bởi thế, không có sự cao quý nào cao quý hơn ý chí làm chủ bản thân mình. Bạn không cần làm chủ bất cứ ai mà hãy làm chủ suy nghĩ, tình cảm, năng lực và tất cả những gì bạn đang có. Bạn sẽ phát hiện ra rằng bạn cũng có rất nhiều thứ để quan tâm, để bảo vệ và làm cho nó có giá trị hơn. Đôi khi ta lại quên điều đó và tìm kiếm những giá trị không thuộc về mình để rồi chán nản và thất vọng. Hãy tập làm chủ bản thân ngay từ bây giờ để ngày mai bạn có thể làm chủ cả cuộc đời mình trong hạnh phúc và viên mãn.

Câu 36.

Chung tay hành động chống rác thải nhựa vì một Việt Nam xanh.

Suy nghĩ và hành động của em về phong trào trên ?

Ô nhiễm môi trường là một trong những vấn đề cấp bách hiện nay, nó đe dọa đa dạng sinh học, biến đổi khí hậu và nhiều hệ lụy khác mà con người phải gánh chịu. Giáo dục cho mọi người ý thức bảo vệ môi trường là một giải pháp bảo vệ môi trường cho tương lai. Đặc biệt là đối với rác thải nhựa, với đặc tính bền vững trong tự nhiên, rác thải nhựa (chai nhựa, túi ni-lông, hộp đựng đồ ăn, cốc...) cùng với các chất gây ô nhiễm môi trường khác đã và đang tác động tiêu cực đến môi trường và sức khỏe con người trên toàn thế giới.

Túi nilon đã trở thành vật dụng khó có thể thiếu trong cuộc sống thường ngày. Nó gắn với thói quen cố hữu của không ít người dân. Với ưu điểm bền, chắc, tiện dụng và giá thành thấp, túi nilon được sử dụng phổ biến và hầu như có mặt ở mọi nơi, từ cửa hàng nhỏ lẻ đến các siêu thị và những trung tâm thương mại lớn.

Hiện nay con người đang quá phụ thuộc vào vật dụng nhựa dùng một lần, từ đó gây ra những hậu quả nghiêm trọng đến môi trường.

Tác hại nguy hiểm nhất của túi nilon tới môi trường chính là tính chất rất khó phân hủy trong điều kiện tự nhiên. Chiếc túi nilon nhỏ bé và mỏng manh như vậy nhưng lại có quá trình phân hủy có thể kéo dài từ 500 đến 1.000 năm nếu không bị tác động của ánh sáng mặt trời.

Sự tồn tại của nó trong môi trường sẽ gây ảnh hưởng nghiêm trọng tới đất và nước, bởi túi nilon lẫn vào đất sẽ làm thay đổi tính chất vật lý của đất gây xói mòn đất, làm cho đất không giữ được nước, dinh dưỡng, ngăn cản ôxy đi qua đất ảnh hưởng đến sinh trưởng của cây trồng.

Nếu túi nilon bị vứt xuống ao, hồ, sông ngòi sẽ làm tắc nghẽn cống, rãnh, kênh, rạch, gây ú đọng nước thải và ngập úng dẫn đến sản sinh ra nhiều vi khuẩn gây bệnh.

Nghiêm trọng hơn, môi trường đất và nước bị ô nhiễm bởi túi nilon sẽ ảnh hưởng trực tiếp và gián tiếp tới sức khỏe con người. Thực tế nhiều loại túi nilon được làm từ dầu mỏ nguyên chất khi chôn lấp sẽ ảnh hưởng tới môi trường đất và nước, còn đốt chúng sẽ tạo ra khí thải có chất độc dioxin và furan gây ngộ độc, ảnh hưởng tuyến nội tiết, gây ung thư, giảm khả năng miễn dịch,...

Để giảm thiểu tối đa tác hại của túi nilon người sử dụng cần hạn chế sử dụng túi nilon thông thường bằng cách sử dụng túi dùng nhiều lần và có khả năng phân huỷ sinh học khi đi mua hàng; không nên dùng túi nilon rẻ tiền, có màu để đựng thực phẩm, đặc biệt là không được dùng để đựng thực phẩm nóng, có vị chua. Sau khi sử dụng xong không được tự ý đốt hay chôn lấp mà phải phân loại riêng túi nilon để công ty môi trường thu gom và tiêu huỷ theo quy định

Mỗi người dân nêu cao tinh thần trách nhiệm, tích cực tham gia, tổ chức các hoạt động chống rác thải nhựa bằng các sáng kiến và hành động cụ thể, thiết thực. Thay đổi thói quen, nói không với các sản phẩm nhựa sử dụng một lần, túi ni-lông thông qua việc mua sắm, trong sinh hoạt, làm việc, lao động thường ngày; sử dụng thay thế bằng các loại sản phẩm thân thiện với môi trường. Tham gia tích cực các hoạt động bảo vệ môi trường tại nơi sinh sống bằng những hành động nhỏ nhất như phân loại, tái chế, tái sử dụng chất thải, sử dụng tiết kiệm nguyên, nhiên liệu; lên án kịp thời những hành vi gây ô nhiễm môi trường, thói quen sử dụng lãng phí tài nguyên, năng lượng...

Câu 36. Trong vụ cháy chung cư mini tại phố Khương Hạ (P.Khương Đình,Q.Thanh Xuân, Hà Nội) vào đêm 12.9, có rất nhiều người thâm lạng, sẵn sàng lao vào đám cháy cứu người.

Mặc dù có thể nguy hiểm tính mạng khi vẫn còn ngọn lửa đang cháy, nhưng lo lắng số phận của người thân và nghe tiếng gào thét của những người còn đang mắc kẹt trong tòa nhà, họ đã lao vào tòa nhà để tìm kiếm những người còn sống. Họ là những người dũng cảm và tử tế.

Suy nghĩ của em về sức mạnh của sự tử tế đối với cuộc sống của con người trong xã hội hiện nay?

.Lưu ý: Trình bày logic, lập luận chặt chẽ, súc tích, liên hệ được việc tử tế trong cuộc sống hàng ngày...

- Tử tế: là sống lương thiện, ngay thẳng, thật thà, biết sống vì mình và vì mọi người, biết hành động đúng đắn bảo vệ công lí và lẽ phải.....

Biểu hiện của sự tử tế:

+ Đối xử với mọi người nhân ái, vị tha, biết chia sẻ và cảm thông, không ghen ghét, đố kị...

+ Hành động lịch sự, văn minh, tôn trọng sự thật, không gian dối vụ lợi...

+ Sẵn sàng giúp đỡ người khác không tính toán...

VD: Hành động xả thân cứu người của anh shipper cứu người trong vụ cháy chung cư.

Làm rõ đc ý nghĩa:

+ Sống tử tế là lối sống đẹp, sống có ích được mọi người yêu quý, kính trọng..

+ Nuôi dưỡng nhân cách và thói quen tốt...

+ Đem lại niềm vui, hạnh phúc và sự thanh thản cho chính bản thân mỗi người...

+ Hành động tử tế sẽ lan toả những giá trị tích cực...làm cho xã hội tốt đẹp

- Lấy dẫn chứng về việc tử tế, người tử tế...(hs liên hệ được việc làm, thái độ, cách đối xử tử tế giữa con người với con người trong cuộc sống để làm rõ giá trị của sự tử tế..)

+ Phê phán lối sống ích kỉ, nhỏ nhen, thờ ơ vô cảm, lợi dụng sự tử tế của người khác.

+ Lấy dẫn chứng cụ thể 0.5đ

Rút ra bài học và gửi được thông điệp tử tế đến mọi người:

+ Rèn luyện sự tử tế từ trong suy nghĩ, lời nói, hành động...

+ Bao dung, độ lượng với mọi người, không quá đề cao cái tôi cá nhân...

Liên hệ bản thân:

- + Sống trung thực, lương thiện, không làm việc xấu...
- + Quan tâm, giúp đỡ bạn bè và mọi người xung quanh...

Câu 37. Nghị luận xã hội về niềm tin trong cuộc sống

Để thành công trong bất cứ công việc gì, bên cạnh yếu tố về tài năng, cơ hội thì không thể thiếu đi niềm tin. Niềm tin là nguồn sức mạnh tinh thần giúp con người chiến thắng mọi thử thách để chạm tay đến ước mơ. Vậy niềm tin là gì? Niềm tin sự tin tưởng vào sự tồn tại của một điều gì đó, có thể là vật chất hoặc tinh thần. Chẳng hạn một con người tin tưởng vào năng lực của bản thân, vì vậy trong bất cứ việc gì cũng cố gắng không ngừng, dù thất bại cũng không nản chí. Khi có niềm tin vào người khác, cuộc sống của chúng ta cũng trở nên tốt đẹp, ý nghĩa hơn. Chẳng hạn, khi nhận được sự giúp đỡ của ai đó khi đang gặp khó khăn, nếu chúng ta tin tưởng vào lòng tốt cũng như sự chân thành của họ thì chúng ta không chỉ có thêm sức mạnh vượt qua giai đoạn khó khăn mà còn có thêm một mối quan hệ tốt đẹp. Niềm tin có thể giúp chúng ta thực hiện được những điều tưởng chừng như không thể. Chẳng phải nhà bác học lừng danh Edison cũng phải trải qua hơn 10.000 thất bại để phát minh thành công bóng đèn dây sao. Nếu không có niềm tin vào bản thân, liệu Edison có đủ kiên trì để thực hiện cả nghìn thí nghiệm hay không? Hay như sự nghiệp đấu tranh, giành độc lập dân tộc ở Việt Nam, nếu thiếu đi niềm tin và sự đoàn kết, liệu một dân tộc nhỏ bé như vậy có chiến thắng được những đế quốc sừng sỏ như Pháp và Mỹ hay không? Một niềm tin mãnh liệt có thể giúp con người ta làm được những việc tưởng như bất khả thi nhất. Vì vậy đừng bao giờ đánh mất đi niềm tin của bản thân.

Câu 38. Nghị luận về sự tử tế trong cuộc sống

Một vài năm gần đây, nhất là trong và sau đại dịch, người ta nhắc nhiều đến cụm từ "sự tử tế". Dần dần, "sự tử tế" đã trở nên quen thuộc và trở thành lối sống đáng học tập, ngưỡng mộ

Tử tế không chỉ là một đức tính mà còn còn phát triển trở thành một lối sống đẹp. Ta có thể lí giải đó là việc đối xử tốt với mọi người xung quanh, sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ người kém may mắn hơn mình nếu có điều kiện. Sống tử tế chính là cách sống của con người văn minh, được giáo dục tốt, là phẩm chất đáng quý của thời đại.

Trong xã hội có rất nhiều mảnh đời cơ cực, phải chịu nỗi bất hạnh, đau khổ. Việc chúng ta dùng tấm lòng tử tế để yêu thương, đùm bọc họ cũng giúp làm dịu đi phần nào nỗi buồn mà họ phải chịu đựng. Mỗi năm, vào mùa mưa bão, "khúc ruột" miền Trung thân yêu đều phải gánh chịu rất nhiều hậu quả nặng nề do mưa lớn. Những con người tử tế đã không quản ngại khó khăn, thời tiết khắc nghiệt để hướng về miền Trung. Họ đến thăm nom, động viên bà con, góp chút của cải trao cho mỗi người một ít, giúp người dân sớm ổn định cuộc sống sau cơn lũ. Qua đó, có thể thấy được rằng sự tử tế chính là hành động đẹp nhất mà con người dành cho nhau, là bàn tay nâng đỡ con người thoát khỏi nghịch cảnh. Những người có tấm lòng cao cả, tốt đẹp cũng nhận về sự biết ơn và cảm kích của những người xung quanh. Từ đó, các mối quan hệ trong cộng đồng càng trở nên khăng khít, gắn bó.

Sự tử tế không phải là điều hiển nhiên dễ dàng có được. Mỗi cá nhân cần không ngừng rèn luyện bản thân thì mới có được lối sống tốt đẹp ấy. Chúng ta phải bắt đầu từ sự giáo dục của gia đình và nhà trường. Thế hệ tương lai cần biết được điều gì nên làm còn điều gì không, xem xét những hành động nào là thật sự tốt, cho đi tình yêu thương như thế nào mới là đúng đắn. Tiếp theo, hãy rèn luyện ý thức của bản thân, học cách đối nhân xử thế, lối ứng xử văn minh lịch sự. Tuy nhiên, tất cả những gì chúng ta làm đều phải xuất phát từ tấm lòng trong sáng, thiện lương. Có như vậy, sự tử tế mới đem lại được những giá trị thật sự.

"Vậy suy cho cùng, ở trên đời này, không có một nghề nghiệp nào, không có một công việc gì, và cũng không có một con người nào trở nên tử tế - nếu không bắt đầu từ tình yêu thương con người, sự trân trọng đối với con người và đi từ nỗi đau của con người". Câu nói được trích từ chương trình "Việc tử tế" của đài Truyền hình VTV đã cho ta thấy được bản chất của sự tử tế. Đó chính là tình yêu thương, lòng đồng cảm và mong muốn được chia sẻ giữa người với người.

Câu 39. Ai đã từng đọc tác phẩm "Chiếc thuyền ngoài xa" của Nguyễn Minh Châu hẳn không thể nào quên được hình ảnh người phụ nữ làng chài tảo tần, sương gió, chịu nhiều cực khổ, khát khao hạnh phúc nhưng người đàn bà đó phải chịu một cảnh sống bị đánh đập tàn nhẫn.

Xã hội ngày nay đã tiến bộ hơn rất nhiều so với trước đây nhưng nạn bạo hành trong gia đình vẫn xảy ra và làm nhức nhối trong dư luận.

Em có suy nghĩ gì về vấn đề trên?

Trả lời: Yêu cầu nêu được:

- Hiểu biết về bạo lực gia đình: Gia đình là tế bào của xã hội, vậy một xã hội sẽ đi về đâu nếu như những tế bào ấy bị mục nát. Và một trong những nguyên nhân làm tổn hại đến gia đình đó chính là bạo lực gia đình. Bạo lực gia đình là một hình thức của bạo lực xã hội, là “hành vi cố ý của các thành viên gia đình gây tổn hại hoặc đe dọa gây tổn hại... với các thành viên khác trong gia đình. Hiện nay, bạo lực gia đình đang là vấn đề mà cả xã hội quan tâm và bức xúc.

- Thực trạng:

+ Đa số gia đình thực hiện tốt chuẩn mực đạo đức, pháp luật và thuần phong mỹ tục của gia đình Việt nam.

+ Tuy nhiên một số bộ phận không nhỏ gia đình vẫn còn tình trạng bạo lực gia đình như: đánh đập, chửi bới, lời lẽ thô tục, xúc phạm đến danh dự, nhân phẩm, tính mạng...

- Dẫn chứng...

- Hậu quả:

+ Đối với bản thân người đánh: Bị người khác coi thường, bị lên án, chỉ trích, thiếu tôn trọng, thậm chí vi phạm PL.

+ Đối với nạn nhân bị bạo lực: ảnh hưởng đến sức khỏe, tinh thần, nhiều trường hợp bị trầm cảm, thậm chí là cả tính mạng của con người.

+ Đối với gia đình: Ảnh hưởng đến nề nếp gia đình, làm giảm uy tín và danh dự gia đình, ảnh hưởng đến kinh tế và chất lượng cuộc sống của gia đình, gia đình dễ tan vỡ.

+ Đối với xã hội: Làm mai một thuần phong mỹ tục, gây cản trở việc xây dựng nếp sống văn hóa ở cộng đồng, đơn vị, gây ảnh hưởng xấu thuần phong mỹ tục của gia đình Việt Nam.

- Nguyên nhân:

+ Chủ quan: Thiếu ý thức trách nhiệm, lối sống buông thả, thích hưởng thụ không nghiêm túc với bản thân trong các mối quan hệ cũng như trong sinh hoạt hằng ngày.

+ Khách quan: Tác động xấu từ bạn bè, sự quan tâm chưa đúng mức, ảnh hưởng mặt trái sự bùng nổ thông tin trên các trang mạng xã hội và mặt trái của cơ chế thị trường.

- Giải pháp:

+ Đối với bản thân:

* Rèn luyện kỹ năng giao tiếp ứng xử, biết xác định đúng trách nhiệm, bổn phận của mình đối với gia đình, luôn luôn tạo không khí đầm ấm, vui tươi, hòa thuận, hạnh phúc trong gia đình.

* Lên án, phê phán hành vi ngược đãi, cam chịu về hành vi bạo lực của ác thành viên trong gia đình.

+ Đối với gia đình, nhà nước, xã hội: Xây dựng, tuyên truyền, giáo dục tiêu chí gia đình văn hóa. Uốn nắn kịp thời hành vi sai lệch, xử lý nghiêm minh những vụ bạo lực trong gia đình hiện nay.

- Liên hệ bản thân: + Phải hiểu và thực hiện tốt quyền, bổn phận của mình trong gia đình.

+ Chăm lo xây dựng gia đình hòa thuận, hạnh phúc, giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của gia đình Việt Nam.

Câu 40. “Trong cuộc sống đời thường, chúng ta hầu như không nhận ra rằng mình nhận nhiều hơn cho đi và chỉ có lòng biết ơn thì cuộc sống mới trở nên phong phú.” (D. Bonhoeffer)

Trình bày suy nghĩ của em về vấn đề trên?

Trả lời: Yêu cầu trình bày được:

- Biết ơn là sự bày tỏ thái độ tình cảm và những việc làm đền ơn đối với những người đã đem đến điều tốt đẹp cho mình....Biết ơn là truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam.(0,25)

- Biểu hiện trên nhiều khía cạnh: (0,5)

+ Biết ơn cội nguồn: Thể hiện trong phong tục thờ cúng tổ tiên....

+ Biết ơn người sinh thành...

+ Biết ơn các thế hệ đi trước...

+ Biết ơn thầy cô..

+ Biết ơn người đã giúp ta...

- Mặt trái: Có rất nhiều người đã chà đạp lên thành quả của xã hội, không coi trọng những gì mình đang có không coi trọng những gì mà thế hệ trước cống hiến...có nhiều biểu hiện thói vô ơn bội nghĩa đối với những người đã đem đến điều tốt cho ta, đối với cha mẹ, thầy cô...(0,5)

- Nhận thức: (0,75)

+ Biết ơn là một đức tính cần thiết ở mỗi con người

+ Sống có lòng biết ơn thể hiện lối sống có văn hóa, tình nghĩa, đoàn kết gắn bó của con người Việt Nam..

+ Biết ơn trở thành chuẩn mực nền tảng đạo đức của con người. Là lối sống lành mạnh tích cực luôn được người khác yêu mến, trân trọng.

- Hành động: (1.0)

+ Hãy biết ơn và tôn vinh những điều tốt đẹp trong cuộc sống trước tiên là ông bà, cha mẹ, thầy cô...

+ Biết nói lời cảm ơn khi nhận điều tốt đẹp từ người khác...

+ Tham gia hoạt động đền ơn đáp nghĩa...

+ Phấn đấu học tập tốt, rèn luyện nhân cách nhằm phẩm trở thành người hữu ích mai này đem sức mình xây dựng quê hương đất nước

- Phê phán : (0,5)

+ Lối sống vô ơn..

+ Sống ích kỉ chỉ biết nhận mà không biết cho đi

+ Hành động chà đạp thành quả lao động, thành quả mà cha ông đã xây dựng...

Bài học : (0,25)- Sống có lòng biết ơn là lối sống có văn hóa là phẩm chất cao quý của con người, là truyền thống tốt đẹp của dân tộc chúng ta cần kế thừa phát huy..

- Liên hệ trách nhiệm học sinh(0,25..)

Câu 41. “Có nhiều nơi để ta đi, nhưng chỉ có một nơi để ta về”

Hỏi: Suy nghĩ của em về vấn đề trên?

Trả lời: Yêu cầu trình bày được

- Xác định nơi về là gia đình(0.5 điểm)

- Vai trò của gia đình :

+ Đối với cá nhân : * Sinh thành, nuôi dưỡng, giáo dục..(0.5 điểm)

* Chỗ dựa tinh thần vững chắc...(0.5 điểm)

+ Đối với xã hội : Duy trì nòi giống, tạo ra nguồn lao động..((0.5 điểm)

- Bộc lộ sự biết ơn đối với các thành viên trong gia đình..(0.5 điểm)

- Ân hận về những lỗi lầm..(0.5 điểm)

- Liên hệ bản thân :.....(0.5 điểm)

Câu 1. Em hãy nêu suy nghĩ của mình về câu nói sau:

Thời gian miễn phí, nhưng nó vô giá. Bạn không thể sở hữu nó, nhưng bạn có thể sử dụng nó. Bạn không thể giữ nó, nhưng bạn có thể tiêu nó. Một khi bạn đánh mất nó, bạn không bao giờ có thể lấy lại.” – Harvey MacKay

Gợi ý:

Câu nói của Harvey MacKay về thời gian là một lời nhắc nhở sâu sắc về giá trị và tính chất quý báu của thời gian.

Câu nói nhấn mạnh rằng mặc dù thời gian không có giá tiền, nhưng nó vô cùng quý giá. Điều này phản ánh thực tế rằng thời gian là một tài nguyên không thể tái tạo, một khi đã trôi qua thì không thể lấy lại được. Mỗi khoảnh khắc trong cuộc sống đều độc nhất và không thể lặp lại, vì vậy việc sử dụng thời gian một cách khôn ngoan là vô cùng quan trọng.

Tính chất đặc biệt của thời gian: ****Không thể sở hữu:**** Câu nói chỉ ra rằng chúng ta không thể nắm giữ hoặc sở hữu thời gian. Điều này nhấn mạnh tính chất liên tục và không ngừng nghỉ của thời gian; Có thể sử dụng: ****** Mặc dù không thể sở hữu, chúng ta có khả năng sử dụng thời gian. Đây là một đặc quyền quan trọng, cho phép chúng ta định hình cuộc sống và tương lai của mình thông qua cách chúng ta sử dụng những khoảnh khắc quý giá này; ****Không thể giữ lại:**** Câu nói cũng chỉ ra rằng chúng ta không thể giữ thời gian lại. Điều này nhắc nhở chúng ta rằng thời gian luôn trôi đi, và việc cố gắng giữ nó lại chỉ là vô ích.

Phần cuối của câu nói - "Một khi bạn đánh mất nó, bạn không bao giờ có thể lấy lại" - nhấn mạnh hậu quả nghiêm trọng của việc lãng phí hoặc sử dụng thời gian một cách thiếu hiệu quả. Điều này cảnh báo chúng ta về tầm quan trọng của việc quản lý thời gian tốt và tránh những hành động gây lãng phí thời gian.

Khái niệm

Ý nghĩa

Cách quản lý thời gian hiệu quả

Có thể thấy, câu nói của Harvey MacKay nhắc nhở chúng ta về sự quý giá vô cùng của thời gian - tài sản vô hình nhưng vô cùng quan trọng nhất mà mỗi người đều sở hữu. Bằng cách nhận thức được điều này, chúng ta có thể học cách sử dụng nó một cách khôn ngoan hơn, để tạo ra cuộc sống ý nghĩa và đạt được những mục tiêu quan trọng trong đời mình.

Câu nói của Harvey MacKay nhấn mạnh giá trị đặc biệt của thời gian. Thời gian là một tài nguyên không thể tái tạo, mặc dù chúng ta không phải trả tiền để có thời gian, nhưng một khi đã trôi qua, nó không thể lấy lại được. Điều này khuyến khích mỗi người phải biết sử dụng thời gian một cách hợp lý và hiệu quả. Việc quản lý thời gian không chỉ giúp chúng ta đạt được mục tiêu mà còn làm cho cuộc sống trở nên ý nghĩa hơn. Tiêu xài thời gian một cách vô ích chính là lãng phí một tài nguyên vô giá, và một khi đã mất, nó không bao giờ trở lại.

Câu 2. Em hãy cùng nhóm bạn của mình tổ chức, tham gia cuộc thi “Ai là nhà quản lý thời gian tài ba” bằng cách thực hiện các bước sau:

- Bước 1: Mỗi cá nhân trong nhóm tạo lịch trình học tập và hoạt động của bản thân trong 1 tuần dựa trên danh sách các công việc cần hoàn thành của bản thân (có phân loại mức độ quan trọng của các công việc đó).
- Bước 2: Các cá nhân chia sẻ về lịch trình mà mình đã lên kế hoạch với cả nhóm.
- Bước 3: Các cá nhân thực hiện kế hoạch của mình trong vòng 1 tuần. Có ghi lại thành quả/ quá trình thực hiện các công việc đã liệt kê dưới dạng hình ảnh hoặc video clip.
- Bước 4: Các cá nhân đánh giá kết quả thực hiện các công việc, nhiệm vụ đã đưa ra ban đầu dựa trên chất lượng, hiệu quả công việc (có minh chứng kèm theo). Cá nhân nào hoàn thành được các công việc đã đề ra trong kế hoạch, đồng thời, có cách làm sáng tạo sẽ là người chiến thắng.

Gợi ý:

Bước 1: Lập lịch trình cá nhân Mỗi thành viên trong nhóm sẽ tạo một lịch trình học tập và hoạt động cho một tuần, dựa trên danh sách công việc cần hoàn thành. Để làm điều này, mọi người cần:

1. Ghi lại tất cả các nhiệm vụ cần thực hiện trong tuần, bao gồm:

- Học bài (môn học cụ thể, thời gian học)
- Tham gia các hoạt động ngoại khóa (câu lạc bộ, thể thao, tình nguyện)
- Thời gian cho sở thích cá nhân (đọc sách, xem phim, thư giãn)
- Nghỉ ngơi và ăn uống.

2. Đánh giá từng nhiệm vụ theo mức độ quan trọng:

- Quan trọng và gấp: Những việc cần hoàn thành ngay (học bài kiểm tra, dự án sắp tới).
- Quan trọng nhưng không gấp: Những việc cần hoàn thành nhưng có thể thực hiện sau (ôn tập cho kỳ thi xa).
- Không quan trọng: Những việc có thể hoãn lại hoặc không cần thiết (xem phim, chơi game).

Bước 2: Mỗi cá nhân sẽ trình bày lịch trình của mình với nhóm. Trong phần chia sẻ, mọi người cần:

- Giải thích lý do chọn các nhiệm vụ cụ thể.
- Cách thức lên lịch cho các nhiệm vụ trong một ngày và trong tuần.
- Lắng nghe ý kiến và góp ý từ các bạn trong nhóm để hoàn thiện hơn.

Bước 3: Trong vòng một tuần, mọi người sẽ thực hiện theo kế hoạch đã lập. Trong quá trình thực hiện, mỗi thành viên sẽ sử dụng hình ảnh hoặc video clip để ghi lại quá trình thực hiện các công việc:

- Chụp ảnh khi học bài.
- Quay video về các hoạt động ngoại khóa hoặc dự án nhóm.
- Ghi lại những khoảnh khắc vui vẻ, động lực trong quá trình học tập.

Bước 4: Đánh giá kết quả thực hiện Sau một tuần, cả nhóm sẽ gặp nhau để đánh giá kết quả thực hiện:

- Các thành viên sẽ nêu rõ những gì đã hoàn thành được và cách thức thực hiện.
- Mỗi cá nhân sẽ trình bày các hình ảnh, video đã ghi lại để chứng minh quá trình thực hiện công việc.
- Cùng nhau bàn luận để đánh giá ai đã hoàn thành công việc hiệu quả và có cách làm sáng tạo nhất.

Câu 3: Em hãy thiết kế một bảng kế hoạch chi tiêu hàng tháng để giúp gia đình mình mua sắm hiệu quả hơn?

Gợi ý:

Khoản thu nhập

- Lương bố/mẹ
- Thu nhập khác (nếu có)

Tổng thu nhập:

Khoản chi tiêu cố định

- Tiền nhà/thuê nhà
- Tiền điện, nước
- Tiền internet, truyền hình
- Tiền học phí (nếu có)
- Tiền trả góp (nếu có)
- Các khoản chi phí khác (ví dụ: bảo hiểm, phí quản lý...)

Tổng chi tiêu cố định:

Khoản chi tiêu sinh hoạt

- Thực phẩm
- Sinh hoạt phí (xăng xe, điện thoại...)
- Vệ sinh cá nhân
- Quần áo
- Giải trí
- Tiết kiệm

Tổng chi tiêu sinh hoạt

Tổng chi tiêu

Tiền tiết kiệm/dự phòng

Câu 4: Hãy phân tích một quảng cáo sản phẩm và chỉ ra những yếu tố mà nhà sản xuất sử dụng để tác động đến quyết định tiêu dùng của người tiêu dùng?

Gợi ý:

Quảng cáo nước ngọt có ga thường xuất hiện trên TV với hình ảnh những người trẻ tuổi vui vẻ, năng động cùng nhau thưởng thức sản phẩm trong các hoạt động ngoài trời. Âm nhạc sôi động, màu sắc tươi sáng và câu slogan "Tỏa sáng cùng tuổi trẻ" được lặp đi lặp lại.

Yếu tố tác động: cảm xúc tích cực, hình ảnh năng động, ngôn ngữ thu hút, sự khác biệt về hương vị hoặc thiết kế bao bì, sử dụng hình ảnh người nổi tiếng

Câu 5: Trên đường từ chùa về nhà, xe đang bon bon, bỗng đèn đỏ ở một ngã tư bật lên. Đường phố đứng lúc đông người. Xe chờ Bác cũng như các xe khác đều dừng lại cả. Mọi người trong xe lo lắng nhìn nhau. Nếu nhân dân trông thấy Bác, họ sẽ ùa ra ngã tư này thì dễ gây tắc nghẽn. Nghĩ vậy, cả xe bèn cử một chiến sĩ cảnh vệ chạy đến bực yêu cầu công an giao thông mở đường cho xe Bác. Nhưng Bác đã hiểu ý, Bác ngăn lại rồi bảo: Các chú không được làm như thế. Phải gương mẫu tôn trọng luật lệ giao thông, không nên bắt người khác nhường quyền ưu tiên cho mình.

Trích Mẫu chuyện Bác Hồ: Gương mẫu trong tôn trọng luật lệ.

Câu hỏi: Qua câu chuyện trên em, giúp em liên hệ đến bài học nào? Phân tích nội dung bài học đó và liên hệ với bài học từ Bác Hồ?

Gợi ý:

Câu chuyện "Gương mẫu tôn trọng luật lệ" dạy chúng ta về tầm quan trọng của việc tuân thủ các quy tắc và luật lệ trong xã hội, đặc biệt là từ những người có trách nhiệm và quyền lực. Qua đó, câu chuyện không chỉ đề cập đến việc thực hiện luật lệ một cách khách quan mà còn nhấn mạnh đến công bằng trong xã hội.

Khách quan trong tuân thủ luật lệ

Khái niệm, biểu hiện, vai trò của khách quan

Khách quan ở đây thể hiện qua việc không ai, dù là người có địa vị hay quyền lực, được phép vi phạm những luật lệ đã được đặt ra. Bác Hồ đã làm gương khi không yêu cầu ưu tiên hoặc ngoại lệ cho mình khi gặp tín hiệu đèn giao thông đỏ, mặc dù mọi người trong xe có thể lo lắng về sự tắc nghẽn. Điều này chứng tỏ rằng việc tôn trọng luật lệ giao thông không chỉ là một nghĩa vụ cá nhân mà còn là cách thể hiện sự công bằng với số đông.

Công bằng với xã hội

Khái niệm, biểu hiện và ý nghĩa của công bằng

Câu chuyện cũng nhấn mạnh rằng mọi người đều bình đẳng trước pháp luật. Hành động của Bác cho thấy rằng mọi người, từ lãnh đạo đến công dân, đều có trách nhiệm tuân thủ các quy định chung. Bác chia sẻ quan điểm: "Muốn hướng dẫn nhân dân, mình phải làm mực thước cho người ta bắt chước."

Bằng cách này, Bác Hồ không chỉ khẳng định tầm quan trọng của việc tôn trọng quy tắc mà còn truyền tải một thông điệp mạnh mẽ về công bằng. Sự công bằng trong việc thực thi các quy định tạo nền tảng cho sự tôn trọng lẫn nhau trong xã hội và xây dựng niềm tin giữa công dân với chính quyền.

Liên hệ bản thân

Qua câu chuyện "Gương mẫu tôn trọng luật lệ" là một bài học sâu sắc về việc áp dụng luật lệ một cách khách quan và đảm bảo công bằng trong xã hội, góp phần xây dựng một cộng đồng đoàn kết, văn minh.

Thời cơ và thách thức khi thích ứng với sự phát triển của AI

****Thời cơ:**** *Sự phát triển vượt bậc của AI mở ra nhiều cơ hội cho việc học tập và làm việc, cụ thể:*

- ****Học tập hiệu quả hơn:**** AI cung cấp các công cụ hỗ trợ học tập cá nhân hóa, giúp bạn tiếp cận kiến thức một cách chủ động và hiệu quả hơn. Ví dụ, các nền tảng học tập trực tuyến tích hợp AI có thể điều chỉnh tốc độ và nội dung học tập sao cho phù hợp với năng lực của từng người. AI cũng giúp bạn tiếp cận thông tin nhanh chóng và dễ dàng hơn qua các chatbot thông minh như ChatGPT.

- ****Tự động hóa các công việc:**** AI có thể tự động hóa nhiều công việc lặp đi lặp lại, giảm bớt gánh nặng cho con người, cho phép bạn tập trung vào những công việc sáng tạo và có giá trị hơn. Ví dụ, AI có thể hỗ trợ chấm điểm bài tập, tạo bài giảng, hay thực hiện các công việc hành chính.

- ****Tạo ra nhiều công việc mới:**** Sự phát triển của AI cũng đi kèm với sự ra đời của nhiều nghề nghiệp mới liên quan đến phát triển, ứng dụng và bảo trì AI. Điều này mở ra nhiều cơ hội việc làm hấp dẫn trong tương lai.

- ****Nâng cao năng suất lao động:**** AI có thể hỗ trợ con người thực hiện công việc một cách hiệu quả hơn, giúp tăng năng suất lao động.

****Thách thức:**** *Bên cạnh những cơ hội, sự phát triển của AI cũng đặt ra nhiều thách thức:*

- ****Sự cạnh tranh gay gắt:**** AI có thể thay thế một phần hoặc toàn bộ một số công việc hiện nay, gây ra sự cạnh tranh gay gắt trên thị trường lao động. Bạn cần liên tục nâng cao năng lực của mình để thích ứng với những thay đổi này.

- ****Cần có kỹ năng mới:**** Để tận dụng tối đa cơ hội từ AI, bạn cần trang bị cho mình các kỹ năng mới liên quan đến AI, chẳng hạn như phân tích dữ liệu, lập trình, hay sử dụng các công cụ AI.

- ****Vấn đề an toàn thông tin và đạo đức:**** Việc sử dụng AI cũng đặt ra nhiều vấn đề về an toàn thông tin và đạo đức. Bạn cần hiểu rõ về các rủi ro này để bảo vệ bản thân và những người xung quanh.

- ****Khoảng cách về công nghệ:**** Việc tiếp cận công nghệ AI không đồng đều có thể dẫn đến sự bất bình đẳng trong xã hội. Bạn cần nỗ lực để vượt qua khoảng cách này bằng cách học hỏi và trau dồi kiến thức về công nghệ.

****Thích ứng với những thay đổi:**** Để thích ứng tốt với sự phát triển của AI, bạn nên:

- ****Học hỏi liên tục:**** Luôn cập nhật kiến thức và kỹ năng về AI, đặc biệt là các kỹ năng liên quan đến lĩnh vực bạn đang theo đuổi. - ****Phát triển kỹ năng mềm:**** Kỹ năng mềm như giải quyết vấn đề, giao tiếp, làm việc nhóm, và tư duy phản biện sẽ vẫn rất cần thiết trong thời đại AI. - ****Tìm hiểu về đạo đức AI:**** Hiểu rõ về các vấn đề đạo đức liên quan đến AI để sử dụng công nghệ một cách có trách nhiệm.

- ****Chủ động thích ứng:**** Không nên sợ hãi sự thay đổi mà hãy chủ động thích ứng với những công nghệ mới.

- ****Tìm kiếm cơ hội học tập:**** Tìm kiếm các khóa học, hội thảo, hay các nguồn tài liệu để nâng cao kiến thức và kỹ năng về AI.

Nhìn chung, sự phát triển của AI mang đến cả cơ hội và thách thức. Việc thích ứng với những thay đổi này phụ thuộc vào khả năng học hỏi và thích ứng của mỗi cá nhân. Chủ động học hỏi và phát triển bản thân là chìa khóa để thành công trong thời đại AI.

Câu 6. a. Tình huống: Vân Anh (16 tuổi) đi xe đạp điện, không đội mũ bảo hiểm, đi đến ngã tư đường phố, mặc dù có tín hiệu đèn đỏ nhưng không dừng lại. Do đó, cảnh sát giao thông yêu cầu dừng lại và nộp phạt. Vân Anh cho rằng cảnh sát giao thông xử lý như vậy là không hợp lý, vì lúc đó đường vắng, Vân Anh cũng không gây tai nạn và đi xe đạp điện thì không phải đội mũ bảo hiểm.

Câu hỏi:

a. - Em có nhận xét gì về hành vi của Vân Anh?

- Vân Anh có phải chịu trách nhiệm pháp lý không? Nếu có đó là trách nhiệm gì?

b. Em hãy nêu quy định của pháp luật đối với người đi xe đạp?